

Sosyalist Ülkeler Arasındaki İşbirliğinde Uluslararası ve Ulusal Etmenler

Yumjagin Sedenbal

*Moğolistan Devrimci Halk Partisi
Merkez Komitesi Birinci Sekreteri,*

*Moğolistan Halk Cumhuriyeti Büyük Halk Huralı
Prezidyum Başkanı*

Tarihin olağanüstü bir hızla yolaldığı dönemler vardır. Bu durum, şimdiki kapitalizmden sosyalizme geçiş çağı için de sözkonusudur. Bugün gezegenimizde yer alan devrimci süreçlerin karakter ve hızını belirleyen ana etmen, dünyanın en dinamik gücü olan dünya sosyalist sistemidir ve kardeş ülkelerin ekonomik ve toplumsal amaçlarına ulaşacaklarının güvencesi de, güçlü bir ilerleme katalizatörü ve yeni bir güç kaynağı haline gelmiş olan aralarındaki her yönde gelişen işbirliğidir.

1

Sosyalist ülkeler arasında işbirliği alanındaki engin deneyimin çözüm-lenmesi, yönetimdeki kardeş partileri Marksist teoride büyük bir ilerlemeyi temsil ettiği su götürmez olan bir sonuca, yani kardeş partiler arasında gitikçe büyüyen işbirliğinin ve gittikçe daha sıkı bağların gelişmenin sürekli bir özelliği haline geldiği sonucuna ulaştırdı. Bu sonuç, SBKP Merkez Komitesi Genel Sekreteri Leonid Brejnev'in SBKP 25. Kongresi'ne sunduğu Merkez Komitesi Raporu'nda sıkı sıkıya bilimsel bir

temele oturtuldu. Moğol Komünistleri Lenin'in Partisi'nin bu vargısını tümüyle onaylıyorlar. Partimizin 17. Kongresi'nin (1976) işaret ettiği Moğolistan Devrimci Halk Partisi'nin genel çizgisi «Sovyetler Birliği ve öteki Ekonomik Yardımlaşma Konseyi (EYK) üyesi ülkelerle her alanda işbirliğini genişletmek ve derinleştirmek, Moğolistan Halk Cumhuriyeti'nin (MHC) sosyalist ekonomik bütünlüşmeye katılma payını büyümektir.»

Biz Moğol Komünistlerinin, işbirliğinin büyümesi ve ilişkilerin sıkılaşması sonucuna bu denli önem vermemizin başlıca nedeni, bunun bizlere bütün alanlarda sosyalist ülkelerle ilişkileri geliştirmek için açık-seçik bir yol gösterici hat çizmesi ve bu ilişkilerdeki belirleyici eğilimi göstermesidir. Ne ki, bunun uygulanabilmesinin temel bir koşulu, bu özellik ile sosyalizmin bir özelliği, yani ancak sıkı işbirliği ve kardeşçe yardımlaşma yoluyla gerçekleştirilebilecek olan sosyalist ulusların her yönlü ilerlemesi arasındaki diyalektik etkileşimi dikkatle hesaba katmaktır.

Partimiz bu diyalektiği incelerken, Lenin'in uluslararası ilişkilerdeki iki tarihsel eğilime ilişkin tezinden yola çıkar: Ulusal devletlerin oluşması, yükselme ve pekişmesi yönündeki eğilim ve «ekonominin, politika ve kültürün uluslararasılaşması, ulusal engellerin yıkılması yönündeki eğilim.» ⁽¹⁾ Lenin bu eğilimleri kapitalist çağın somut tarihsel tanıklığına dayanarak inceledi. Bununla birlikte, Lenin'in ulusal sorun hakkındaki kapsamlı öğretisini ve bunun SBKP, Partimiz ve öteki sosyalist ülkelerin kardeş partileri tarafından yaşama geçirilme deneyimini değerlendirirken, Lenin'in yöntem biliminin, bugün dünya sosyalist sisteminde yer alan süreçlerin incelenmesinde güvenilir bir araç olduğunu söylemek için her nedene sahibiz.

Bu öğretinin yaşama geçirilmesi, bu iki eğilimin – sosyalist ülkelerde üretimin ve toplum yaşamının öbür alanlarının uluslararasılaşması yönündeki eğilim ve her sosyalist ulusun serpilip gelişmesi, devlet niteliklerinin pekişmesi yönündeki eğilim – sosyalist topluluk halkları arasında biçimlenmekte olan ilişkilerde de varolduğunu göstermektedir. Bunları, Lenin'in ünlü bir deyişini kullanarak, sosyalizmin «evrensel bir yasası» ⁽²⁾ diye tanımlayabiliriz.

Sosyalist topluluğun otuz yılı aşan varlığı ve Moğol halkının özdeneyimi, kanımızca, bu iki eğilim arasındaki diyalektik etkileşim konusunda bazı belirli sonuçları güvence altına almaktadır. Bu etkileşimin en kayda değer özelliği, dünya sosyalist sisteminin gelişimindeki uluslararası ve ulusal etmenler arasında herhangi bir uzlaşmazlığın olmayışındır. Ekonomik alandaki şu köklü devrimci değişikliklerden kaynaklanan toplumsal ve ekonomik sistemlerimizin özdeşliği, herhangi bir uzlaşmazlığa yer bırakmaz.

⁽¹⁾ Lenin, Toplu Yapıtlar, c. 20, s. 27.

⁽²⁾ Lenin, Toplu Yapıtlar, c. 20, s. 27.

rakmamıştır: Üretim araçları üzerinde özel iyeliğin kaldırılması, toplumsal iyeliğin üstünlüğünün güvence altına alınması ve sosyalist üretim ilişkilerinin etkisi. Son çözümlemede bu, bütün sosyalist ülkelerin çıkar birliğinin temelidir ve erkteki Komünist ve İşçi partilerinin enternasyonalist politikasında dile gelir.

Kapitalizmde, uluslararası ve ulusal etmenler arasındaki uzlaşmazlık ülkeler ve halkların eşitsiz gelişmesine, zengin ve yoksul ülke ve uluslar arasındaki uçurumun derinleşmesine, az gelişmiş ülkelerin gelişmişlerin, zayıfların da güçlülerin egemenliği altına girmesine yol açar. Ancak, sosyalist dünyada ülkeler ve halklar arasındaki ilişkiler niteliksel bakımdan değişik çizgilerde gelişir. Tam bir liste sunmak savından uzak olarak, toplumsal ilişkilerdeki köklü değişikliklerden çıkagelen özellikler şöyle sıralayabiliriz:

- Bütün sosyalist ülke ve halkların tam bağımsızlığını ve eşitliğini fiilen kurmak; ulusların kendi seçtikleri yoldan gerçekten özgürce yürümelerini güvence altına almak; bunlar arasında kardeşçe dostluk, güven, karşılıklı anlayış ve yardımlaşma ilişkileri kurmak;
- Gelişmiş ulus ve devletlerin geri kalmış ulus ve devletlere çıkar gözetmeyen çok yönlü yardımlarıyla birlikte, eski sistemin bağrındaki toplumsal, ekonomik ve kültürel eşitsizliğin giderek ortadan kaldırılması;
- İşbirliğinin artması; ekonomi, bilim, teknoloji ve kültür alanlarında daha çeşitli ilişkiler kurulması;
- Halkların sosyalist kazanımlarının savunulmasında karşılıklı destek sağlama; dünya arenasında üzerinde anlaşılmış ortak bir politika;
- Tüm olarak sosyalist sistemin ortak, temel çıkar ve ereklerine ağırlık verilerek, sosyalist ülkeler ve halkların uluslararası ve ulusal çıkarlarının uyum içinde birleştirilmesi;
- Çeşitli toplumsal alanlarda ülkeler ve uluslar arasında daha sıkı bağlar oluşturulması.

Biz, uluslararası etmenin rolünün giderek büyümesini, sosyalist ülkeler halkları arasındaki ilişkilerde ulusal ile uluslararası diyalektiğinin kayda değer bir yönü olarak görüyoruz. Bu, sadece öznel bir istek değildir, gerek kardeş ülkelerin iç gereksinimleri, gerekse uluslararası etmenler tarafından ortaya çıkarılan nesnel bir süreçtir. Bu süreç, sosyalist topluluğun daha da pekişmesinde, birlik ve beraberliğinin sürekli boy atmasında ve işbirliği biçimlerinin yetkinleşmesinde dile gelir. Yeni sistemin olanaklarının kullanılmasında en önemli araçlardan biri, sosyalizmin enternasyonalist özünü ortaya çıkarmak ve sosyalist ülkeler arasındaki etki-leşimi sosyalist proletarya enternasyonalizmi ilkeleri temelinde yoğunlaştırmaktır.

Marksizm-Leninizm'in ve varolan sosyalizmin karşıtları, sosyalist ülkelerin egemenlikleri kısıtlanmadan ve ulusal çıkarları sınırlanmadan bu ilkelerin ardıcıl bir biçimde uygulanamayacağını ileri sürerler. Oysa daha 1893'de Engels, «her ulusun özerklik ve birliğini canlandırmadan, proletaryanın uluslararası birliğini ya da bu ulusların ortak amaçlar doğrultusunda barış içinde ve akıllı işbirliğini gerçekleştirmenin olanaksız olduğunu» ⁽³⁾ kaydediyordu. Bu düşünceyi, sosyalizmi kurmanın somut deneyimine dayanarak geliştiren Lenin şöyle yazıyordu: «Biz ulusların gönüllü bir birliğini, bir ulusun başka bir ulusa karşı zor kullanmasını engelleyen bir birlik, tam güven üzerine, kardeşçe birliğin açıkça kavranması üzerine, tümüyle gönüllü bir kabulleniş üzerine kurulu bir birlik istiyoruz.» ⁽⁴⁾

Sosyalist topluluğun tüm oluşum ve gelişim tarihi, her ülkenin bağımsızlığını güvence altına alan demokratik ölçülerin uygulamada yerine getirildiğine tanıklık eder. Bu ölçüler her ülkenin egemenliği ve eşitliğine saygı, içişlerine karışmama ve karşılıklı yardımdır. Bunun tersine, sömürüye dayalı toplumlar, özellikle güçlü ve zayıf devletler arasındaki ilişkilerde bu ilkeleri çiğneme eğilimi taşırlar. Yalnızca sosyalist ülkeler arasındaki ilişkilerde genel demokratik ilkelerin tam uygulanmasını güvence altına almakla kalmayıp, aynı zamanda bu ilkelerin genel olarak uluslararası ilişkilerde temel olarak yerleşmesine belirleyici bir katkı yapması sosyalizmin bir başarısıdır.

Bununla birlikte, sosyalist ülkelerin oluşum ve ilerlemeleri, aralarındaki ilişkilerin genel demokratik ilkelerin sınırlarını aştığını, bundan daha zengin bir öze sahip olduğunu da göstermiştir. Bu ilkeler yerli yerinde duruyor, ancak bunlar sosyalist ülkelerdeki yönetici sınıf olan işçi sınıfının ortak temel çıkar ve amaç birliğinden kaynaklanan yeni bir nitelik kazanmaktadır. Bu yeni nitelik, sosyalist uluslar ve devletler arasındaki ilişkilerde bir ilke olarak işlev gören, proleter enternasyonalizminden başka birşey olmayan sosyalist enternasyonalizmdir. Sosyalist uluslararası ilişkilerin ayırtkan özelliği, dayanışma ve işbirliği, karşılıklı destek, dostça yardımlaşma ve sosyalizmin kazanımlarının birlikte savunulmasıdır.

Sosyalist enternasyonalizm, uluslararası işçi sınıfının ortak çıkarlarına ters düşen çıkarları savunmak üzere eylem dayanışması sağlamayı hedefleyen bir tür «bölgesel enternasyonalizm» değildir. Sosyalist ülkelerin büyümesi için çıkarları yoktur. Bu ülkelerin işçi sınıfı, devlet erkini elinde bulundurması ve ekonomik, askersel ve öbür güçleri sayesinde kazandığı olanakların hepsini, uluslararası işçi sınıfının tarihsel özgevi – tüm gezegeni-

⁽³⁾ Marks ve Engels, Üç Ciltlik Seçme Yapıtlar, c. 1, s. 107.

⁽⁴⁾ Lenin, Toplu Yapıtlar, c. 30, s. 293.

mizde komünizmi kurma özgörevi – tarafından belirlenen bir iç ve dış politika yürütmek için kullanır.

Ülkemiz ile Sovyetler Birliği arasındaki bağların gittikçe daha da sıkılaşması sosyalist enternasyonalizm ilkelerinin ürün verici niteliğinin bir kanıtıdır. İki ülkeyi ve halkı birbirine bağlayan dostça kardeşlik ilişkilerinin derin tarihsel kökleri vardır. Yabancı boyunduruğunu atmamızda ve Japon salgıncılarını bozguna uğratmamızda Sovyetler Birliği'nin bize değerli yardımları olmuştur. Ülkemizin özgürlük ve bağımsızlığını tanıyan ve halkımıza çıkar gözetmeden yardım yapan ilk ülke Sovyetler Birliği'dir. Dost halklarımız, yaklaşık altmış yıldan beri yeni bir yaşam kurma yolunda birlikte ilerlemektedirler. Bu yıllar boyunca Moğol-Sovyet ilişkileri yeni bir içerik kazanmış ve yıkılmaz bir politik bağlaşma halini almıştır. Ve şimdi bu iki ülke, sosyalist üretim ilişkilerinin tüm Moğolistan ekonomisinde kazandığı utkunun ve ülkemizde bütünleşik bir sosyalist ekonomi sisteminin gelişmesinin olanaklı ve nesnel bakımdan zorunlu kıldığı bir süreç içinde birbirlerine daha da yakınlaşmaktadırlar. İki ülkenin toplumsal ve ekonomik temellerinin benzeşliği ekonomik, politik, kültürel ve öteki alanlarda uluslararasılaşmaya neden olmaktadır.

Halklarımızı birbirine bağlayan geleneksel kardeşçe sevgi ve dostluk duyguları, sosyalizm ve komünizm kuruculuğunda işbirliği ve yardımlaşmayı, ideolojik ve politik birliği ilerletmenin gerekliliğine duyulan derin inançla zenginleşmiştir. İlişkilerimizin gelişimindeki bu yeni aşama, bir Moğolistan Parti ve Hükümet delegasyonunun iki yıl önce Sovyetler Birliği'nde imzaladığı belgelerde dile gelmektedir. Halkımız, şimdiki beş-yıllık plana göre (1976–1980) Moğol-Sovyet işbirliğinin daha da genişlemesinin ve aynı dönemde Sovyetlerin MHC'ne yaptığı yardımın iki katından çok artmasının, MDHP 17. Kongresi'nde belirlenen sosyalizmin maddi ve teknik temelinin kurulmasına ilişkin tarihsel görevlerin yerine getirilmesinde güçlü etmenler olduğunun bilincindedir.

Biz, Sovyetler Birliği'yle uluslararası arenada da omuz omuzayız. Sosyalist ülkelerin dış politika alanındaki işbirliği en başta barış içinde yan yana varolma ilkelerini sağlamlaştırmayı, detantı ilerletmeyi, silâhlanma yarışını durdurmayı, köklü silâhsızlanma önlemlerinin alınmasını sağlamayı, eşit ve karşılıklı yarara dayalı işbirliğini geliştirmeyi ve eşitsizlik ve ayrımcılığın tüm biçimlerine son vermeyi amaçlar. SBKP'nin 24. ve 25. Kongrelerinde saptanan bu görevler sosyalist topluluk ülkelerinin tartışmasız onay ve desteğini kazanmış ve Varşova Antlaşması Örgütü Politik Danışma Komitesi'nin belgelerine yansımıştır. Bu hedefler, insanlığın dırışmsal çıkarlarına karşılık verdiği için, kapitalist dünyadaki tüm ilerici, demokratik güçlerin ve gerçekçi düşünen insanların desteğini almıştır.

Dış politika alanında yakınlaşmanın, tümüyle özdeş konumlara varılması sonucunu vermeyeceğini belirtmek isterim; çünkü her sosyalist ülke

kendi dış politikasını, sosyalist topluluğun ortak çıkarlarına olduğu kadar, kendi özel çıkarlarına uygun olarak yürütür. Örneğin Moğolistan, bir Asya ülkesi olarak, bu bölgede kendine göre özel çıkarlara sahiptir. Ardıcıl olarak, öteki Asya ülkeleriyle iyi komşuluk ve geniş çaplı işbirliği anlayışı gütmekte ve dünyanın bu kesiminde barış ve güvenliğe önemli bir katkı yapmaktadır.

Çin’le normal işbirliği ve iyi komşuluk ilişkileri kurmak için elimizden gelen her çabayı gösteriyoruz. Aynı zamanda Partimiz, uluslararası barış ve işbirliğine açıktan açığa karşı çıkan gerici Maoculuğu şiddetle reddeder. Pekin’in yayılmacı büyük-güç politikasının Asya halklarının barışçı çabalarına yönelik çok vahim bir tehlike oluşturduğu bir gerçektir. Çin yönetimi önce kıta üzerinde, sonra da tüm dünya üzerinde kendi üstünlüğünü kurmayı başlıca hedefi olarak görmekte ve bu amaca ulaşmak için etkin bir biçimde savaş hazırlıkları yapmaktadır. Pekin’in saldırganlık politikası dünya barışı ve güvenliği açısından ciddi sonuçlar doğurabilir. Bu nedenle biz, kıtamız halklarının Çin’in hegemonyacı, büyük-güç politikasının doğurduğu tehlikenin bilincine varmalarına ve Maoculuğun, onun dış politikasının halk düşmanı doğasını açıkça kavramalarına yardımcı olmaya çalışıyoruz.

Moğolistan halkının özgürlük ve bağımsızlık savaşında önemli bir deneyimi vardır. Bu halk geçmişten dersler çıkarmıştır ve gerçek dostlarının kimler olduğunu iyi bilir. Yarım yüzyıldır sosyalizm yolunda güvenle ilerlemektedir ve dışarıdan gelen saldırıları defalarca boşa çıkarmıştır. Biz Sovyetler Birliği’nden her zaman çıkar gözetmez, gerçekten enternasyonalist yardım gördük. Çin’in özgürlük ve bağımsızlığımıza yönelik bütün saldırılarına sağlamca karşı koyarız. Biz halkımızın sosyalist ülkesine olan derin sevgisinden ve güçlü Sovyetler Birliği’nin, tüm olarak sosyalist topluluğun kardeşçe dostluk ve desteğinden güç alıyoruz.

Tüm uluslararası sorunlarda Sovyetler Birliği ile ülkemiz arasında tam bir görüş özdeşliği ve eylem birliği vardır. Partimiz, ilerici insanlığın barış ve silâhsızlanma savaşımının bayraktarı gözüyle baktığı bu ülkeyle dava ortaklığı yapmayı büyük bir ayrıcalık ve tarihsel sorumluluk olarak gördüğünü bir çok kez belirtmiştir.

Bu doğrultumuz değişmez. Gericiliğin detantı geri döndürmek ve dünyayı soğuk savaşa geri götürmek için daha güçlü bir çaba harcadığı bugünlerde özellikle uyanık ve metiniz. Sovyetler Birliği’nin silâhlanma yarışına son vermeyi ve Avrupa’da, Asya’da, her yerde sağlıklı bir iklim yaratmayı amaçlayan pek çok yapıcı önerisini tümüyle destekliyoruz. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu’nun Silâhsızlanma Konusundaki Özel Oturumu’na sunulan Sovyet önerilerinin önemine ve Leonid Brejnev’in Minsk’deki konuşmasında işaret ettiği noktalara özel olarak dikkat çekmek isterim. Leonid Brejnev’in şu sözlerine tamamiyle katılıyoruz: «Bütün ül-

keler emekçilerinin dirimsel çıkarları dünya arenasında son yıllardaki olumlu başarıların etkisiz kılınmasını önlemeyi ve bütün halklar için gerçekten kalıcı bir barışa geçmeyi zorunlu kılmaktadır. Bu hedefe bütün barış güçlerinin birleşik çabalarıyla ulaşılabilir – ve inanıyoruz ki, ulaşılacaktır.»

3

Sosyalist ülkelerde üretimin ve toplum yaşamının öteki alanlarının uluslararasılaşması başı çeken eğilim durumuna gelirken, buradan öteki eğilimin – ulusların ve ulusal devletlerin gelişmesi eğilimi – artık ikincil bir öneme sahip olduğu, politika yaparken gözönüne alınması gerekmeyen bir çağa uymazlık olduğu sonucunu çıkarmak yanlış olur. Biz ulusları ve ulusal özgüllükleri, sosyalist ülkelerin gelişiminde muazzam bir yer tutan etmenler olarak görürüz. Bu ülkeler, gelişmelerinin nesnel gerçek yönlerini ve koşullarını, özel olarak sosyalist topluluğun her biri kendi tarihsel özgüllüklerine sahip bağımsız bir ulusal ekonomi kompleksine hükmeden egemen sosyalist devletlerden meydana geldiği gerçeğini, her ülkenin ayırdedici bir kamu yaşamını, kendine özgü bir kültürü, vb. olduğu gerçeğini yansıtır. Bunlar aynı zamanda, bu kompleksleri denetim altında tutan devletlerin ulusal çıkarlara uygun kararlar oluşturmaları, ama elbette bu arada genel çıkarları da gözönüne almaları gibisinden öznel etmenleri de yansıtır. Sosyalist sistem içerisinde hâlâ yer yer görülebilen ulusal ve uluslararası çıkarlar arasındaki çelişkilerin, ancak kardeş ülkeler ve halklar arasında ortak çıkarlar gereğince değerlendirilerek sürdürülecek işbirliği sürecinde giderek ortadan kalkacak olan bu çelişkilerin nedeni bu öznel ve nesnel etmenlerdir.

Bununla birlikte, inanıyoruz ki, öteki uca giderek, diğer kardeş ülkelerle işbirliği gibi böylesine güçlü bir ilerleme dürtüsünü hafife almak ve bir sosyalist ülkenin gelişmesinin ulusal yönlerini abartmak da yanlıştır. Örneğin sosyalist kuruculuğun ve halkların çıkarlarının, kendi bencil büyük-güç çıkarlarını herşeyin önüne koyarak sosyalist ülkelerin birliğini bozan Çin yöneticilerinin politikasından ne büyük bir zarar görmüş olduğunu deneyim göstermektedir.

Sosyalist ülkelerin gelişimlerdeki gerek olumlu deneyimler, gerekse olumsuz fenomenler, ancak iç kaynak ve potansiyellerin azami ölçüde kullanımı ile kardeş ülkelerle sürekli gelişen işbirliğinin uyumlu bir biçimde birleştirilmesinin her sosyalist ulusu tam gelişmeye ulaştıracağı ve tüm olarak sosyalizm dâvasını ileri götüreceği sonucunu ortaya çıkarıyor.

İşbirliğinin tüm sosyalist ülkeler için büyük yararları vardır. İşbirliğinin, sosyalizmin kuruluşuna en düşük bir ekonomi ve kültür düzeyinde başlamış olan ülkemize de yıllardan beri yararı dokunmuştur. Japon mili-

taristlerinin ve öbür güçlerin elinde basit bir oyuncak olan Beyaz Muhafızlar'dan ve Çin'li salgıncılardan özgürlüğünü kazandığı sırada, Moğolistan'ın ne bir sanayi, ne çağın koşullarına uygun bir ulaşımı, ne de yeterince gelişmiş bir tarımı vardı. Moğolistan, yoksullar ve neredeyse tüm bir okuma yazma bilmezler ülkesiydi Ticaret ve ekonomisi yabancı sermayenin egemenliği altındaydı. Yakında 61. yıldönümü Moğol halkı tarafından Sovyetler ve öbür halklarla birlikte, tüm ilerici insanlarla birlikte kutlanacak olan Büyük Ekim Devrimi olmasaydı, Moğolistan yıllar boyunca yabancı güçlere ve emperyalist tekellere politik ve ekonomik bağımlılık koşulları altında, tarifsiz acılar ve kurbanlar verecek, kendini çileli bir kapitalist gelişme bekleyen, gelişmiş ülkelerin sıradan bir hammadde uzantısı olmaktan öteye gidemeyecekti. Moğolistan'ın politik bağımsızlığını bir ekonomik temel üzerine oturtmasına ve her yönlü hızlı bir ilerleme göstermesine Sovyetler Birliği'nin, bu ülkenin işçi ve köylülerinin yardımı olarak sağladı.

Moğolistan halkının yaşamı ve sosyalizm kuruculuğundaki kazanımları, Moğolistan'ın hâlâ Sovyetler Birliği'ne bir «yarısömürge bağımlılığı» durumunda bulunan «geri bir ülke» olduğunu ileri süren burjuva ve revizyonist ideologların, Maocu iftiracıların iğrenç uydurmalarını çürüten en iyi yalanlamadır. Dünyanın ilk sosyalist devletinden aldığımız çok yönlü kardeşçe yardım ve aramızdaki dostluk ve işbirliği, ekonomik ve politik bağımsızlığımızı kazanıp pekiştirmemize, feodalizmin karanlığından çağdaş uygarlık ışığına çıkmamıza yardımcı oldu. Yaşam, Partimizin sosyalist ülkelerle işbirliğini geliştirme politikasının ürünü olarak, Moğolistan'ın ekonomi ve kültürünün hızlı bir ilerleme kaydettiğini ve böylece ülkemizin orta derecede gelişmiş ülkeler düzeyine çıktığını göstermiştir. Moğol'ların yaşam düzeyinin çoğu Asya halkından üstün ve Çinlilerden kat kat yüksek olduğunu belirtmek gerekir. Halkımızın barış içinde çalışmasını güvenle sürdürüyor. Halkımız her türlü «sıçrama» ve ayaklanmalardan ve en önemlisi bir savaş isterisi ve nefret atmosferinden uzaktır. Günlük yaşantısı ona proletarya enternasyonalizmi ruhunu, gezegenimizdeki halklar arasında dostluk ve kardeşlik ruhunu öğretiyor.

Halkın egemenliği altında Moğolistan'ın nasıl değiştiği konusunda bir fikir vermesi için yalnızca üç olgu sunuyoruz. Bugün ülkemizin tüm 1922 yılı boyunca ürettiği kadarını üretmesi için topu topu beş dakika yetiyor. Yaşam süresi bu döneme oranla iki kat uzamış ve ortalama 65 yıla çıkmıştır. 1925 yılında Moğolistan'da sadece iki doktor vardı. Bugün her 10 bin kişiye 21 doktor düşüyor. Bu sayı, Britanya, Fransa, İtalya ya da Japonya gibi gelişmiş kapitalist ülkelerden daha yüksektir.

Sosyal-ekonomik ya da kültürel alandaki her kazanımımızı, halkımızın özverili çabalarına borçluyuz. Kardeş ülkelerle işbirliği ve ekonomik bütünleşmenin üstünlüklerinden en etkili bir biçimde yararlanmanın tek

temeli budur. Daha önce de belirtmiş olduğum gibi, bize göre, kardeş ülkelerin yardımları, halkımızın kendi çabalarına hız vermek, kendi maddi ve mali kaynaklarımızı seferber etmek için kullanılmalıdır. Biz, ülkesinin ilerlemesini hızlandırarak, tüm sosyalist topluluğun ortak başarısına katkıda bulunuyoruz.

Dünya sosyalist sisteminin tarihi, sosyalist ülkelerin ortak dâvasının, gerek ulusal çıkarlar önemslenmediği; gerekse ortak hedefler gözardı edildiği ya da ulusal hedeflere bağımlı kılındığı zaman, zedelenebileceğini göstermektedir. Gördüğümüz gibi, bu, her partinin ülkesinin sosyalist gelişimini yönlendirirken en önemli yükümlülüklerinden birinin ulusal ve uluslararası çıkarları birbirine uyumlu kılması ve sözkonusu dönemde, hem ülkenin, hem de sosyalist topluluğun içinden geçmekte olduğu aşamaya daha uygun, en etkili işbirliği biçimleri bulması demektir.

Yine deneyimimizin bize öğrettiği gibi, sosyalist ülkeler arasında işbirliğinin gelişmesinin, kültürel özelliklerin silinip gitmesi ya da bağımsızlığın kısıtlanmasıyla hiçbir ilişkisi yoktur. Bu işbirliğinin gelişmesi, nesnel bir doğal süreç olarak yürümesi gereken ve yürüyen, sosyalist ülkelerin politik ve ekonomik bakımdan kaynaşmasını yapay olarak hızlandırma ya da zorlama anlamına da gelmez. Son yıllarda sosyalist topluluk ülkeleri arasındaki ilişkilerin sıkılaşması yönünde görülen kayda değer ilerleme, bu ülkelerin sosyal-ekonomik, politik ve kültürel gelişmelerinin somut tarihsel biçimlerindeki çeşitlilikleri hiçbir biçimde azaltmamış, tersine bu çeşitliliklere yeni biçimler, yeni renkler katmıştır.

4

Burjuvazi ve komünizm düşmanları, propagandalarında zaman zaman sosyalist ülkeler arasında işbirliğinin artmasının nesnel bir yasa olduğunu, bunun salt bir politik ve ideolojik varsayım olarak kaldığını ileri sürerler. Gerçek duruma şöyle bir göz atmak, bu savı çürütmeye yetecektir.

İlk olarak, işbirliğinin artması ve bağların sıkılaşmasının herhangi bir nesnel önkoşulunun olmadığı savunulamaz. Daha önce de belirttiğimiz gibi, bunlar üretimin uluslararasılaşması temeline dayanır. Sosyalist topluluğun bugünkü ekonomik düzeyi, uluslararası sosyalist işbölümünün özünde varolan üstünlüklerden en elverişli bir biçimde yararlanılmasını, bilimsel ve teknolojik devrimin kazanımlarının ortaklaşa kullanılmasını zorunlu kılar. Sosyalist ülkelerin ekonomilerini nesnel bakımdan uluslararasılaştırmaları gereği, bu ülkelerin bugün en yüksek biçimi sosyalist ekonomik bütünleşme olan her yönlü ekonomik işbirliği ile karşılanmaktadır.

Partimiz açısından sosyalist ekonomik bütünleşmenin anlam ve önemi nedir? Bütünleşme, her şeyden önce, her sosyalist ülkenin maddi kaynakları ve üretim kapasitelerinin daha etkili bir biçimde kullanılmasını sağlar, toplumsal emekten tasarruf etme ve teknolojik ilerlemeyi hızlandırma açısından geniş olanaklar yaratır. Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerle ekonomik bütünleşme ve işbirliği, Moğolistan'ın toplumsal ve ekonomik gelişmesi için, Partimizin sosyalizmin kuruluşunu tamamlamada stratejik hedeflere erişmesi için belirleyici dış etmenlerdir. Bunlar olmasaydı, ekonomik gelişmemizi hızlandıramaz, Moğolistan'ı bir sanayi-tarım ülkesi durumuna dönüştüremez, halkımızın maddi ve kültürel düzeyini daha yükseltilere çıkaramazdık.

Hemen hemen tüm Moğolistan ekonomisinin Sovyetler Birliği ve öteki EYK üyesi ülkelerle işbirliğinin yararlı etkisi altında gelişmekte olduğunu söylemek uygun olacaktır. Biz EYK'ne katılalı henüz 16 yıl oldu. Ama yine de 1977 sonuna dek geçen bu süre içinde sabit üretim değerlerimiz $\frac{1}{10}$ 380 arttı, kişi başına sanayi üretimi iki katına çıktı ve gayrisafi sanayi üretimi yılda ortalama $\frac{1}{10}$ 8,1'lik bir artış gösterdi. Sadece son birkaç yılda, EYK ülkelerinin yardımıyla, bir dizi yeni sanayi ve tarım kompleksi, kültür kurumları kurduk, demiryolu ve karayolu yaptık, ve öteki birtakım tasarımları gerçekleştirdik.

Moğolistan, EYK'nin çalışmalarına katılmakta, onun başlıca organlarında yer almaktadır: Yürütme Komitesi, Sekreteryaya, Planlamada İşbirliği Komitesi, Bilimsel ve Teknik İşbirliği Komitesi ve Maddi ve Teknik Donatımda İşbirliği Komitesi gibi. Konsey çerçevesinde çalışan her iki bankayla da (Uluslararası Yatırım Bankası ve Uluslararası Ekonomik İşbirliği Bankası) işbirliği yapmaktayız. Konsey'in sürekli komisyonlarına gelince: Üye ülkeler yalnızca bizim için özel bir önem taşıyan komisyonlara katılma isteğimizi kabul ettiler. Moğolistan bugün EYK'nin toplam 23 sürekli komisyonundan 17'sinde temsil edilmektedir. Bunlar arasında tarım, kömür, yiyecek, hafif sanayi, ulaşım, standardizasyon ve jeoloji (ki bunun merkezi başkent Ulan Bator'dadır) komisyonlarını sayabiliriz.

Ekonomik Yardımlaşma Konseyi üyeliğimiz, sosyalist topluluğun geliştirdiği en etkin yönetim yöntemlerini tüm ülkeye yaymamıza yardımcı olmaktadır. Kardeş ülkeler arasında şimdi varolan ekonomik ilişkilerin sadece bu tür ilişkilerle sınırlı kalmadığını sözlerimize eklememiz gerekir. Üretimin örgütlenmesi ve yönetiminde, genel olarak sosyalist yönetimde süregiden deney alışverişine çok sıkı bir özen göstermek gerekmektedir. Şu ya da bu ülkede değerini kanıtlamış olan ve ulusal sınırların dışına taşan özellikle etkili pekçok yönetim biçimi ve yöntemi vardır. Bunlar arasında amaca yönelik planlamayı, (işçilerce önerilen) karşılıklı planların benimsenmesi hareketini, sosyalist çalışma ekipleri ünvanı için yarışmaları, sosyal planlamayı, vb. sayabiliriz. Deneyim, sosyalist ülkelerin ge-

lişmelerinin hızlandırılmasında bunun çok önemli bir potansiyel olduğunu göstermiştir.

Kardeş ülkeler Komünist partilerinin şimdi üzerinde çalışmalarını yoğunlaştırdıkları bir başka sorun da, planlama ve sosyalist yönetim yöntemlerini uluslararası düzeyde yetkinleştirme sorunudur. Bu alanda başlıca görev, Geniş Kapsamlı Sosyalist Ekonomik Bütünleşme Programı'nı daha da ileri götüren ve ayrıntılarıyla saptayan Uzun Erimli Amaca Yönelik İşbirliği Programlarının hazırlanmasıdır. EYK'nin 32. oturumu (Bükreş, 1978) enerji, akaryakıt, ham madde, tarım, yiyecek sanayii ve makine mühendisliği alanlarında Uzun Erimli Amaca Yönelik İşbirliği Programları'nı 1990 yılına dek uzatarak övgüye değer bir katkıda bulundu.

Sosyalist ülkeler arasındaki ekonomik işbirliğinin üstünlükleri bugün özellikle belirgindir. Kapitalist dünya ise, savaştan bu yana yaşadığı en ağır bunalım olan son ekonomik bunalımın yaralarını sarmakla uğraşıyor. Bunalımın ters etkilerinin sosyalist ülkeler ekonomisi üzerinde de duyulması kaçınılmazdı. Ancak kapitalist dünyadan farklı olarak, sosyalist topluluk, ekonomik kalkınmasını ya da yaşam düzeylerindeki yükselmeyi yaşaşlatmadan, güvenle, bu bunalımın doğurduğu güçlüklerin üstesinden geldi.

Sosyalist ekonomik bütünleşme, ulusal devletlerin rolünün azalması anlamına gelmez, devletlerin özerkliğini de sınırlamaz; bu bütünleşme, her sosyalist ülke bağımsızlık ve egemenliğini korurken devlet ve ulus çerçevesi içinde gelişmektedir. Temsilcilikleri ve örgütleriyle birlikte devlet, her zaman sosyalist toplulukta ekonomik politikanın, özgül bütünleşme önlemlerinin hazırlanması ve uygulanmasının başlıca aracı olmuştur. Bu, sosyalist ülkeler arasındaki işbirliğinin, bu aşamada ya da görünür gelecekte sözkonusu ülkelerin sosyalist üretimin ulusal sınırlarını ortadan kaldıran bir ortak ekonomi yürütecekleri anlamına gelmez.

Bununla birlikte, ekonomik, bilimsel ve teknolojik işbirliğinin gelişme ve yetkinleşmesinin, kardeş ülkeler ekonomileri arasında daha yakın bağlar kurulmasının, sosyalist ülkeler komünist partileri ve hükümetlerince bilinçli ve düzenli bir biçimde yürütölen bilimsel yasalı bir süreç olduğunu bir kez daha vurgulamak isterim. Bu süreç, her sosyalist ülkenin ve bir bütün olarak sosyalist topluluğun ekonomik gücünün sürekli artmasının nesnel gereklerinden, sosyalizm ile kapitalizm arasındaki ekonomik yarışın kazanılmasından doğmuştur. Bu, aynı zamanda, üretim güçlerinin gelişmesinin artık tek tek ülkelerin sınırlarından ötelere taşmasının ve modern üretimin gittikçe daha da yoğunlaşmasının bir sonucudur. Üretim ve iye-liğin devletlerarası toplumsallaşması eğiliminin, ağırlığın genel olarak ekonomik ilişkilere, özel olarak da bütünleşme sürecine, uluslararası üretim komplekslerinin kurulması, işletmelerin ortaklaşa yapım ve kullanılması da içinde olmak üzere, üretim alanına kaymasının her geçen yıl

daha da hızlanacağı açıkça anlaşılmalıdır. Üretim ve öteki alanlardaki sosyalist ekonomik bütünleşmenin sosyalist ülkelerin birlik ve yakınlaşmasını geliştirme ve bu ülkeler halkları arasında daha yakın bağlar kurma yolundaki bilimsel, yasalı süreci beslemede maddi bir temel duruma geleceği su götürmez.

Sosyalist ülkelerin ekonomik gelişme düzeylerinin giderek eşitleşmesi, bu ülkelerin daha yakın işbirliğine yol açan ve bu işbirliğinin hız ve biçimlerini etkileyen en önemli nesnel etmenlerden biridir. Düzeyleri eşitleme politikası, EYK'nin başlıca çalışması olarak sürmektedir. Ekonomik Yardımlaşma, Konseyi'nin 32. oturumu, bu görevin yerine getirilmesine yeni bir katkıda bulundu. Moğolistan halkı, oturumun Uzun Erimli Amaca Yönelik İşbirliği Programlarını yaşama geçirirken, EYK ülkelerinin ilişkilerini giderek sıkılaştırma ve ekonomik gelişme düzeylerini eşitleme görevine gereken önemin verilmesi ve Küba Cumhuriyeti ile Moğolistan Halk Cumhuriyeti'ne kalkınmalarını hızlandırma, ekonomilerinin etkinliğini yükseltme yönünde destek olma ve yardım etme zorunluluğu konusundaki sözlerini kıvançla karşıladı.

Partimiz, öteki kardeş ülkelerin yönetici partileri gibi, gelişme düzeyindeki farklılıkların işbirliğinin artırılmasına hiç de aşılabilir bir engel oluşturmadığı kanısındadır. Uluslararası sosyalist işbirliğinin niteliği ve sosyalist ülkeleri birbirine bağlayan kardeşlik ve karşılıklı yardım ilişkilerinin, daha sıkı ilişkiler kurmada, temel maddelerin üretimi, ulusal gelir ya da kişi başına tüketim gibi «klâsik» göstergelerden daha değişik belli başlı ilerleme ölçütlerini gerektirdiği ortadadır. Bu göstergelerin önemini yadsımsaksızın, eşitlemede temel ölçütün, ulusal ekonomi komplekslerinin içinde faaliyet gösterdiği koşulların birbirine yaklaştırılması olduğuna inanıyoruz. Bu, en başta, EYK ülkelerinin ekonomilerinin her alanında sosyalist üretim ilişkilerinin üstün gelmesi, utkusunun sağlanmasına, eskiden az gelişmişler safında bulunan ülkelerin ekonomik yapılarının çağın koşullarına uygun duruma getirilmesi ve teknolojik donatımlarının iyileştirilmesine, yaşam düzeyinin hızla yükseltilmesine, EYK ülkelerinin uluslararası işbölümüne katılma koşullarının birbirine yaklaştırılmasına ve ulusal gelirden sürekli bir büyüme hızının sağlanmasına bağlıdır. Başka bir deyişle, daha sıkı bağlar kurmada önemli olan, yalnızca, sosyalist ülkelerin ulusal ekonomi komplekslerindeki nicel değişimler değil, aynı zamanda bu değişimlerin niteliği ve ulusal ekonomiler arasındaki etkileşimin derecesidir.

Sosyalist ülkeler ve devletler arasında daha yakın ilişkilerin gelişmesi ve işbirliğinin artması nesnel süreci, Marksizm-Leninizm'in, Büyük Ekim'in düşünce ve mesajının canlılığını doğrulamaktadır. Herkesçe kabul edildiği gibi, sosyalist ülkelerin ortak deneyimi, daha sıkı bağların gerçekleştirilmesinin, bu ülkelerin ekonomik ve politik kaynakmaları için

gerekli nesnel ve öznel önkoşulları geliştirecek olan karmaşık ve uzun süreli bir süreç olduğunu göstermektedir. Ne ki, uzun erimde üretimin uluslararasılaşmasının Lenin'in «entegral bir bütün halinde evrensel ekonomi»nin kurulması, ulusal devlet engellerinin ortadan kaldırılması ve hiçbir devlet sınırının olmadığı ve uygun bir zamanda ulusal farklılıkların bulunmayacağı insan topluluğunun yeni biçimlerinin doğmasına götüreceğinden hiç kuşumuz yok. Buna giden yolu, sosyalist ulusların daha ileri gelişmelerinde ve egemen sosyalist devletlerin güçlenmesinde, her alanda daha yakın ilişkiler kurulmasında, kardeş ülkeler ve halklar arasında dostluk ve işbirliğinde görüyoruz.

TÜSTAN

Marksizmin Bilimselliği ve Günümüzde Marksizm-Leninizm Konseptinin Önemi

Rodney Arismendi

Uruguay Komünist Partisi Merkez Komitesi Birinci Sekreteri

Zaman oluyor ki, insanın, düşüncelerini dolambaçlı formüllerle süslenlere ya da saldırılarının hedefi aslında teori olduğu halde, tek amaçlarının bu teorinin kısmen modernleştirilmesi olduğunu ileri sürüp niyetlerini gizleyenlere değil de, dobra dobra konuşan düşmanlarına teşekkür edesi geliyor.

Fransız toplumbilimcisi ve «Le Monde»un politik yorumcusu Maurice Duverger'nin (Moris Düverje okunur) yöntemi bu olmuştur. Duverger, Fransız işçi hareketini ve sol güçleri klasik sosyal demokrasinin reformist konumlarına doğru kaymaya ikna edebilmek için çırpınıp duruyor. Doğal olarak böylesi bir kaymanın teorik temeli Marksizm karşısındaki tavırda bir değişikliktir. Felipe Gonzales İspanyol sosyalistlerini program ve tüzüklerinden Marksizm'den yapılmış bütün alıntıları çıkarmaya çağırırdı. Duverger, «Marksizm'in Olmadığı Sosyalizm» adlı yazısına bunu konu yaptı. ⁽¹⁾ Ve Duverger, bu sorunu ameliyata başvurarak çözümleyen Almanya'nın ve başka birçok ülkenin sosyal demokratlarından farklı olarak – bir başka yazımda belirttiğim gibi ⁽²⁾ – Marks'a pek çok katkılardan bir tanesinin de kendisine ait olduğu bilim seçerisinde bir yer ayırmayı, ancak Marksizm'den bir esin kaynağı ya da – Tanrı korusun – büyük bir devrimci bilimsel teori olarak söz edilmemesi kaydıyla tasarlamaktadır.

Dünya Çapındaki Laboratuvar

Duverger'nin yazısı şimdilerde Fransa'da süregiden çetin politik ve ideolojik savaşımın bir parçasıdır ve bu açıdan bizim eleştirmemize gerek sinmesi yoktur. Bu yazı, daha genel bir teorik tartışma içinde anlamlı bir yer elde etmek gibi bir sav da taşıyamaz. Yazarın reformistliği açık ortadadır. Tarihte olduğu gibi felsefede de yazarın yaklaşımı açıktan açığa pozitivist, ya da daha doğrusu neo-pozitivist bir yaklaşımdır. Yukarıda adı geçen felsefi eğilimlerin bilimin sadık ve nesnel hizmetkarları ve eleştirel düşüncenin kâhinleri gibi görünebilmek için başvurdukları yön-

⁽¹⁾ «Le Monde», 28–29 Mayıs 1978.

⁽²⁾ Rodney Arismendi, «Acerca de historicismo y vigencia creadora del marxismo-leninismo.» Estudios, Sayı 68, Haziran 1978, s. 24–30.

temle, titiz tanımların katı sınıflandırmalara neden olduğunu ileri sürerek, bunları reddediyor. Bu felsefi eğilimler insan bilgisinin evrimini, bilimin ilerlemesini ve bilimsel gerçek ölçütlerini apaçık relativist konumlardan açıklarlar.

Duverger'ye göre «bilimsel teoriler, hiç bitmeksizin başkalarının yerine geçirilecek olan ve bunların yerine daha başkalarının geçirileceği varsayımsal ve kısa ömürlü fikirler koleksiyonundan başka bir şey değildir. Toplumsal bilimlerin bu mantığa uymadıklarına inanmak için ortada hiçbir neden yoktur. Marksizmi bir bilim olarak görmek, ona bilimsel olmayan bir biçimde yaklaşımdır ve efsane ile ideolojiye hakketmediği bir ağırlık vermektir.»

Bu yüzsüz sav, bilimsel gerçeğin son çözümlemede idealist ya da en azından bilinemezci bilgi teorisine (agnostik epistemoloji) ve «teorinin aşığılanması»na dayandığı yolundaki relativist görüşe inanan neo-pozitivist eleştirmenlerimizin tipik özelliğidir. (3)

Demek ki, bilimsel teoriler «varsayımsal ve kısa ömürlü fikirler» koleksiyonundan, bilimin ilerlemesinin kanıtından çok, bilimin bir hayalinden başka bir şey değil. Bu, bilim tarihinin kabaca çarpıtılması, bilimi bilimsel hülya düzeyine indirgeme çabasıdır.

Ama Marks insan bilgisinin, insanın gerçekliğin yasalarını açığa çıkarma ve bunlara hükmetme savaşının tarihinin, bir yığın göreceli (relatif) gerçeğin açıklanması yoluyla salt (absolute) gerçeğe doğru sürekli bir hareketi ifade ettiğini göstermiştir. Bunun sonucu, sonsuz kavrayış süreci insanlığın tarihiyle eşit tutuldu. Lenin, felsefi madde kategorisiyle bunun herhangi bir dönemdeki fiziksel bilgi düzeyi arasına bir çizgi çekerek, (ve aynı zamanda, son tahlilde somut bilim ile felsefenin birlik ve ayrılığını yansıtan çelişkili birliği göstererek) bize hakikatin klasik bir tanımını bi-

(3) «Böylelikle relativizm farklı, çoğu durumda da çelişkili felsefi eğilimlerin ortak özelliği olmaktadır. Neo-pozitivizm ve pragmatizmin değişik türlerini temsil eden yazarlarla daha ilk karşılaşmada bu apaçık ortaya çıkar. Bunlar sorunları, bilgi teorileri hâlâ idealizm değilse bile agnostisizme (bilinemezçiliğe) uyduğu ve tarihsel gelişmeye yaklaşımları aynı şekilde idealistçe olduğu halde, bilimsel deneylerin kabulünü öngören felsefi konumlardan çözümlemek durumundadırlar. Bütün bu saydıklarımız, modern bilimsel araştırmaların bütün araçlarıyla donanmış olan, ama materyalist diyalektiğin yaptığı gibi, — kavrayışın sınırlarının genişletilmesine olanak sağlayan bu araçların yardımıyla — felsefe ve bilimi yörüngesine oturtmaya uğraşacakları yerde relativizmde sığınak arayan modernize edilmiş bir ampirizmi anımsatıyor. Başka bir deyişle, bunlar felsefi düşünceyi felsefeyi olumsuzlamak için kullanıyorlar. Sonuç olarak, kendi bilimsel konseptlerini daraltıyorlar, bu da ampirizme özgü olan «sınırlı deney» fikrini aşmalarına engel oluyor.» (Rodney Arismendi, Lenin, «la Revolución y América Latina», Ed. Pueblos Unidos, Montevideo, 1970, s. 48.)

raktı ⁽⁴⁾ ve materyalist diyalektik ile relativizm arasındaki ilişkisinin sınırlarını koydu. ⁽⁵⁾

Aslında, bunların hiçbirisi yeni değildir ve buna bir kez daha dönmek yararsız görülebilir. Ne ki, Duverger tam da bu alanda – herhalde çok pişman olmuştur – bize büyük bir hizmette bulunmuştur. Çünkü Duverger hepimiz için özel bir öneme sahip olan şu sorunu, bir polemik biçiminde ve kaba bir tarzda tartışmaya sokmuştur: Marksizmin (biz Leninizm'i de ekleyebiliriz) bilimsel geçerliliği ve sürekli güncelliği; Marksizm'in sürekli gelişiminin çelişkili birliği ve tarihsel önemi; ilkeler arasındaki ilişki ve bunların yaratıcılıkla geliştirilmesi olanağı; Marksizmin, devrimci düşüncesine temel yapmış olduğu bilimselliğinin bir koşulu olarak, kesintisiz geliştirilmesi gereği. Başka bir deyişle, biz Marksizmi, kapitalizmin (doğal bir tarihsel süreç olarak) ve gelişme yasalarının somut bir incelenmesini ve ayrıca bir politik ekonomi eleştirisini ve buradan işçi sınıfının rolü hakkında, sosyalist devrimin ve komünizme ilerlemenin tarihsel zorunluluğu hakkında çıkardıkları sonucu zamanlarının en ileri düşüncesinin eleştirel biçimde yetkinleştirilmesiyle birleştiren Marks ve Engels'in yaratıkları şekliyle alıyoruz. Biz Marksizmi, Lenin'in Marksizm ilkelerini yeniden yerine oturtma ve yüceltme, bunları yeni koşullarda devam ettirme ve geliştirme ikili görevini yerine getirmek için yaptığı muazzam çalışmayla uyguladığı şekliyle alıyoruz. Evet, bu devam ettirmektir, hem de ne ölçülerde! Lenin'in teoriye ve herşeyin üzerinde Rus devriminde ifadesini bulan bunun pratiğe uygulanmasına yaptığı katkı, içinde yaşadığımız çağı başlatmıştır. Lenin'in fikirleri çağdaş devrimci hareketin bütün akımlarını biraraya getirmiş olan uluslararası sosyalist devrimin pek çok biçiminde doğrulanmaktadır.

Aynı zamanda biz Marksizmi, Marks ve Lenin'in diğer takipçilerinin değişik teorik ve politik düzeylerde değerlendirdikleri, değerlendirmeye çalıştıkları ya da şimdi değerlendirmekte oldukları tarzda alıyoruz. Hatta kimi bireylerin, ya da tüm olarak hareketin, özellikle bazı belirli aşamalarındaki hataları, dogmatik ya da başka türlü çarpıtmaları, ya da yalnızca deneyleri ve eksik araştırmaları bile Marksizmi olumsuzlamaz, daha çok bizatihi doğası bakımından her tarihsellikten uzak ya da yarı-tarihsel yaklaşımla, her türden mutlak ve değişmez gerçek savlarıyla uzlaşmaz olan Marksizm-Leninizm'in özünü ve yaratıcı ilkelerini bir kez daha doğrulayan eleştirel işaret levhaları işlevini görür. Bu böyledir, çünkü çağımızın önde gelen özelliği, Marks, Engels ve Lenin'in düşüncelerinin etkusudur ve gözlerimizin önünde gerçekleştirilen dev tarihsel dönüşümler bu düşünceler uyarınca yürütülmektedir. Ve Duverger Marksizm'in bilim katına yükseltilmiş bir ideoloji olduğunu ve «doğası bakımından bilimin

⁽⁴⁾ Bkz. Lenin Toplu Yapıtlar, c. 14, s. 135.

⁽⁵⁾ Agy., c. 11, s. 137.

özü olan deneysel doğrulamaya olanak tanımadığı»nı iddia ederken, bu özel halde laboratuvarın bizzat dünya tarihi olduğunu, – çağımızın ana gücü olan – işçi sınıfının, komünist ve işçi hareketinin önderliğindeki milyonları eylemlerinin 1917 Ekim’inden bu yana geçen altmış yılda sosyalizmi bir gerçek ve tüm insanlık için gerçekçi bir perspektif haline getirmiş bulunduğunu unutuyor. Böylece Marksizm-Leninizm zamanımızın başlıca manevi gücü haline gelmiştir. Sınırsızca değişik biçimlerde (Lenin’in işaret ettiği gibi, her zaman yaklaşık olan her teoriden içerik bakımından daha zengin olarak) ortaya çıkan dünya gerçekleri Marksizmin bilimselliğine açık bir kanıt oluşturmaktadır. Ve, öğretimizin, bütün yeni deneylerin teorik genelleştirmesine gerek duyduğu için, sürekli yetkinleştirilmekte olduğunu da kanıtlamaktadır. Marks’ın pratiğin başlıca rolünden anladığı budur.

Lenin’in büyüklüğü en başta, Marks ve Engels’in öğretilerini emperyalist dönemin sorunlarına uygulamış olmasından gelir. Bu ve Rus devriminin niteliğine ilişkin tahlili, Lenin’in dünya çapında uygulanabilir bir sosyalist devrim teorisini işlemlerini ve eski çarlık imparatorluğunun halklarını sosyalizmin utkusuna ulaştırmasını olanaklı kıldı.

Luigi Longo’nun çıplak bir biçimde tanımladığı gibi, modern uygarlığın köşetaşı Rusya’da kondu. Ve Rus devrimi günümüz dünyasında yol alan süreçlerin tarihsel eksenini oluşturmaktadır.

Her geçen gün, dünyanın gerçeklerine yenilerini ekliyor. Alman faşizminin yenilmesinden bu yana geçen yıllar, SSCB’de ve başka ülkelerde sosyalizmin sonul utkusu; sömürge imparatorluklarının çökmesi ve bu arada pek çok halkın sosyalist yönelime koyulması; uluslararası işçi sınıfının rolünün büyümesi; tekeller devlet kapitalizminin evrimi; kapitalist sistemin bunalımının sürekli derinleşmesi, vb. gibi gelişmelere tanık olmuştur. Ve bunlar arasında en önemlisi, bazıları trajik bir nitelik taşıyan (Çin’deki olaylar bunun en çarpıcı örneğidir) belirli zorluklara karşın, komünist ve işçi hareketinin muazzam atılımıdır.

Teorimizin amacının yalnızca dünyayı açıklamaktan ibaret olmadığını, onu değiştirmek olduğunu kendilerine anımsatan bu yeni gerçek, her komünist ve işçi partisinin, her Marksist-Leninist’in önüne yeni sorunlar çıkarmaktadır. Şu halde, Marks, Engels ve Lenin’in ardıcıl bir takipçisi olmak bu yeni sorunlara somut bir yaklaşımda bulunmayı, bunlara tepki göstermeyi ve her ülkede Marksizm-Leninizm’in bir «eylem kılavuzu» olduğu yolundaki dillerden düşmeyen belgeleri pratiğe geçirmeyi gerektirir.

Genel önermeler, elbette ki «somut durumların somut tahlili’nin yerine geçirilecek bir şey değildir. Kitabı bilgi ve alıntılarla uğraşmak yalnızca Marks ve Lenin’i çarpıtabilir. Dahası, onları gerçeğe dayatılan mantıksal kurguların yazarı, bütün toplumsal hastalıklara karşı bir takım her derde

deva ilaçlar icat eden kişiler biçiminde göstererek lekeleyebilir. O zaman bu yana, sosyalist ve bilimsel-teknik devrimler çağımızda pek çok eşine rastlanmayan ve alışılmadık sorun öne çıktığı gibi, üstüne üstlük Marks ve Lenin'in haberdar olmadıkları ya da onların zamanında tamamiyle serpilmeyen pek çok oluşum ve süreç de ortaya çıkmıştır.

Felsefe, Bilim, Politika ve Parti

Marksizm, – aynı zamanda kendi bilimsel ve devrimci karakterini atmadan – Togliatti'nin mutlak tarihçilik diye adlandırdığı şeyi, mutlak tarihselliği atamaz. ⁽⁶⁾ Engels'in ünlü «Bilimsel Sosyalizm, Ütopik Sosyalizm» kitabında Hegel hakkında yazdıklarını anımsayalım.

Bu büyük Alman düşünürünün felsefesi «deva bulmaz bir iç çelişki» ile sakatlanmıştı. Bir yanda bu felsefenin esas önermesi, insan tarihinin bir evrim süreci olduğu anlayışı idi; bu süreç, doğasından ötürü, herhangi bir sözümona mutlak gerçeğin keşfinde zihinsel sonuç noktasına ulaşamazdı. Ama öte yandan, kendisi bu mutlak gerçeğin özü-esası olduğu iddiasındaydı. Şöyle diyor Engels: «Herşeyi ve her zaman için sonucu kapsayan bir doğal ve tarihsel bilgi sistemi, diyalektik muhakemenin temel yasasıyla çelişir.» ⁽⁷⁾

Dolayısıyla, Marksizm bilimlerin bilimi olma iddiasında değildir. O felsefi düşüncede bir devrim yarattı; tarih biliminin temellerini attı; gerçeğe, bizzat gerçeğin kendisi ve iç çelişkilerindeki çok biçimlilik üzerinde öngörülen, yani olanca somutluğu ve tarihselliği içinde, sonsuz hareketi içerisinde görülen gelişimine bir yaklaşım yöntemi işleyip geliştirdi. Marksizm, kapitalizme getirdiği somut tahlille, modern işçi sınıfının devrimci rolünü açığa çıkardı ve politik iktidar uğrundaki ve sosyalizm ile komünizmin inşası savaşında hegemonya övgörevini yerine getiren işçi sınıfının öteki sınıflar, politikalar ve bin yıllarca sınıf savaşına hizmet eden, toplum ve insan ilişkilerini yansıtan devletle birlikte sönüp gideceğini öngördü. Bu çelişik tarihsellikte herhangi bir istisna olamaz. Örneğin, işçi sınıfı düşüncesinin tarihsel bir biçimi olan bilimsel sosyalizm, işçi sınıfı içerisinde kendiliğinden doğmaz, işçi sınıfını kendiliğinden sınıftan kendisi için sınıf haline dönüştürme yönündeki karmaşık ve zorlu süreç yoluyla sosyalizm ile proletaryanın birleşmesinin ürünüdür.

İşçi sınıfının övgörevini yerine getirmesi ve sosyalizmin tarihsel bakımdan koşullu utkusu, Gramsci'nin yazdığı gibi, ütopyadan bilime, bilimden de eyleme geçmeyi öngörür, bu da Marksizm-Leninizm'in özünü vur-

⁽⁶⁾ Palmiro Togliatti, Gramsci, Editori Riuniti, 1967, s. 125.

⁽⁷⁾ Marks ve Engels, Seçilmiş Yapıtlar, c. 3, s. 131.

gular. Gramsci, Marks ve Lenin'in bilim ile eylem arasındaki bu diyalektik bağlantının ardarda gelen, benzer ve benzer olmayan aşamalarında, yani dünya görüşü, yöntem ve devrimci pratikte organik birliği ve faaliyet sürekliliğini temsil ettiklerini söylüyor.

Şimdi doğrudan doğruya politikaya, onun toplumsal değişimin uygulanmasındaki temel rolüne; somut sınır çizgilerine sahip geniş bir alanı kapsayan ve devrimci eylemin başlıca biçimi olan politikaya geçebiliriz. Ama politika felsefeyle olan bağını yitirmiş değildir; tersine, bütünlüklü bir bilimsel karakter kazanmaktadır.

Bu bizi parti öğretisine getiriyor. Tarih kendiliğinden hiç birşey yaratmaz; Engels'in defalarca vurguladığı gibi tarihi insan yapar. Şu halde, her türlü kendiliğindencilik, basitleştirme, şematizm ve kadcercilik tarihe hepten yabancıdır. Politika herşeyden önce sınıf savaşımının ve bu savaşta çeşitli partilerin rolünün bir ifadesidir. Politikaya biricik bilimsel yaklaşım budur. Ne ki, soyut teorik terimlerde doğru görünen şey, pratikte binbir çelişkili biçime bürünür. Çünkü politika, bütün gerçekleri ve hayalleriyle bireylerin, her türlü rastlantıların ve bunun sonuçlarının, en ilkel mitoloji ve en gelişmemiş dinsel inançlar (çağdaş devrimci süreçlerde bunun pekçok örneği vardır) da dahil, geçmiş ideolojilerin, yani somut bir sosyal-tarihsel olgunun tüm karmakarışık belirleşlerinin etkisi altındadır.

Marksist-Leninist dünya görüşü ve yöntemi, tarih ilerledikçe bütün komünist partileri tarafından çoğaltılmakta olan bir ulusal ve uluslararası deneyim hazinesiyle zenginleşmektedir. Her parti, soyut olarak konuşursak, hatalara karşı bir güvence olmamakla birlikte, bu deneyimi eleştirel bir biçimde özümleyebilir. Aynı zamanda, hiç bir hata teori ve yöntemi-mizin tümüyle ya da kısmen yetersiz olduğu vargısını doğrulayamaz. Lenin'e göre politika hem bir bilim hem de sanattır. İlkeler üzerine dayanılması gerekir, yani genel çıkarı ve yalnızca kısa erimli başarıları değil, öbürlerini de hesaba katmalıdır. Ama aynı zamanda politika bir «olanaklar sanatı» olmak zorundadır ve bu da gerçeğe uygun düşen bilimsel yaklaşımın bir parçasıdır. Tıpkı çok-biçimli gerçeğin soyut for-müllerle ifade edilemeyeceği gibi, politika da ideoloji tarafından «yutulamaz». Politika en başta Marksist yöntemin evrenselliğini yansıtır, ya da yansıtmak zorundadır. Bütün devrimler içinde en büyüğünün mimarı ve önderi olan Lenin'in çalışmaları ve yaşamında bunun parlak bir örneğini görüyoruz.

Marks, sektarizmin bilimsel sosyalizmle ilişkisini, simyanın modern kim-yayla olan ilişkisine benzetiyordu. Ancak bu, bireylerin ve partilerin kendilerini Marksizm-Leninizm savunucuları olarak ilân etmekle, Marksizm öncesi felsefeye özgü idealizm, dogmatizm ve sektarizmden mucize yara-

tarak kurtuldukları anlamına alınmamalıdır. Bu durum, sektarizm ve dogmatizm Marks ve Lenin'den alıntılarla pırl pırl süslenmiş olsa bile, yine geçerlidir.

Lenin'in «Taktik Konusunda Mektuplar»ının (8) birincisinde dile getirdiği politikanın bilimsel bir temele oturtulması istemi bir politika stratejisi olarak Lenin'den sonsuz örneklerle aydınlatılabilir. Bir politikanın başarısı ancak onun yığın eylemi haline dönüştürülebilme ve – deneyimin gösterdiği gibi – gerçek üzerinde devrimcileştirici bir etki yapabilme yeteneğiyle ölçülebilir. Şimdi sorun komünist partisinin gerçek bir devrimci güç haline nasıl getirileceğidir. Bu sorun Marks ve Lenin'in taktiklerinde odak noktasını oluşturur ve bunu kanıtlamak için de bir sürü örnek verilebilir. Ama en iyisi, uluslararası komünist ve işçi hareketinin şu ya da bu müfrezesinin utkuları ve bozgunlarıyla, başarıları, sapmaları ve durgunluk dönemleriyle birlikte, çağımızın tarihine bakmaktır. Rus devriminden bu yana dünya gerçekten temelden değişmiştir.

Lenin, tarihin şimdi izlemekte olduğu doğrultuyu göstererek, Marksizmi zenginleştirdi. Marksizmin geliştirilmesi süreci pek çok bakımdan henüz tamamlanmamış olmasına ve zaman zaman çelişkilerle, dogmatizm kalıntılarıyla ya da temelini oluşturan teorik ilkeleri çarpıtma ya da revize etme gayretleriyle damgalanmasına karşın sürüyor.

Marks ve Engels'in çıkardıkları bilimsel sosyalizm konsepti, yöntem ve felsefe alanında ütopyacılığı ve spekülâtifliği olumsuzlayarak, zamanın sınamasından geçmiş ve geçerliliğini ve etkililiğini korumuştur. Çünkü bilimsel sosyalizm nesnel gerçekliğin bilimsel bilgisi ile devrimci pratiğin birliğini temsil eder.

Duverger'nin Marksizm'den, «bu dehanın 19. yüzyılda geliştirdiği teoriler»den bölük-pörçük olarak alınabilecek noktalar konusundaki görüşü, en azından İkinci Enternasyonal'in belirleyici özelliği olan pozitivist, vülger sosyolojik ya da ekonomist yozlaşmaya götürür. Lenin ve Leninistlerin savaştıkları, Lenin'in en yetenekli ve yaratıcı takipçilerinden Antonio Gramsci'nin ustalıkla eleştirdiği şey de budur işte. Duverger'nin öğüdünü dinleyecek olursak, tarihsel materyalizm ekonomik determinizme dönüşecek ve sosyalist devrim – Grek aybaşlarına, «çıkamaz ayın son çarşambasına» ertelenen bir devrim – teorisi ortadan kalkarak, yerini kaderci bekleyiş ya da reformizm taklitçiliği alacaktır.

Marks, teorisinin değerinin – genç Lenin'in yazdığı gibi – onun özünden eleştirel ve devrimci oluşunda yattığına inanıyordu. «Bütün ülkelerin sosyalistlerini kendine çeken bu teorinin karşı konulmaz çekiciliği, kesinlikle sıkı sıkıya ve olağanüstü bilimsel (toplumsal bilimde son söz olusundan ötürü) olma niteliğini devrimci olma niteliğiyle birleştirmesinden

(8) V. İ. Lenin, Toplu Yapıtlar, c. 24, s. 43.

gelir, o bunları rasgele ve salt öğretinin kurucusu bir bilim adamı ve devrimci niteliklerini kendi kişiliğinde birleştirdiği gibi değil, özünden ve çözülmecesine birleştiriyor.»⁽⁹⁾

Teori, pratik ve örgüt birliği biçimindeki Parti öğretisini geliştirmek Lenin'e düştü. Karşılıklı bağlantılı olan, ancak çakışmayan bu üç unsuru ayırmak yalnızca partinin niteliğini çarpıtır ve rolünü hasıraltı eder.

Burada da Duverger'nin belirli bir amacı var. Sosyalist partilere bir saray danışmanını andıran tonla verdiği öğüt, Marksizmi yeni bilimsel bulgularla sürekli zenginleşen bilimsel bir dünya görüşü olarak gören komünistlere yönelik saldırısına giydirilmiş ince bir kılıftan başka birşey değildir. Diyor ki, «bu tavır temeldir. Komünist partilerinin bir temel direğidir, diğer bir tanesi de yapılarıdır.»

Duverger bu açık sözlü konuşmasıyla bize pek değerli bir hizmette bulunuyor. Shylock⁽¹⁰⁾ gibi, bir parça şefkat değil, yüreğini istiyor. Devrimci eylem için böylesine esaslı olan Marksist-Leninist teorik temellerinden ve örgütsel yapılarından vazgeçecek olsalardı, komünist partilerinden geriye ne kalırdı? Komünist partileriyle sosyal demokrat partiler arasında ne fark olurdu?

Leninist Olmadan Marksist Olunabilir mi?

Duverger'nin söyledikleri, bir yere kadar, konuya ilişkin temel düşüncelerin sergilenmesi için bir başlangıç noktası olarak kullanılabilir. Biz genellikle «Marksizm-Leninizm» terimini kullanırız, oysa Duverger «Marksizm» demekle yetiniyor. Ama biz polemik kurallarını çiğnemiyoruz. Yalnızca Marks, Engels ve Lenin'in görüşlerinin esasta özdeş olduğuna ve Leninizm'in de özünde çağımızın Marksizmi olduğuna inanıyoruz. Çünkü, şayet Leninizm'in Marksizm'e indirgenemeyeceği (değil mi ki Lenin bir dizi teorik önermeler ve yeni çağı başlatan devrimci pratikle Marksizmi zenginleştirmiştir) doğruysa, o zaman Lenin'in, bu büyük öğretmenin öğretisinin temellerini (Lenin'in deyişiyle köşetaşlarını) «revize etmiş» olduğunu kanıtlayacak kimse daha bugüne kadar çıkmamıştır. Çoğu zaman neyin Marks'a ve Engels'e, neyin Lenin'e ait olduğunu ayırt etmek zor oluyor. Togliatti gibi bazı ileri gelen Marksist-Leninistler Lenin'in Marksizme yaptığı katkının emperyalist aşamasındaki kapitalizm teorisi, devrim ve dolayısıyla devlet teorisi ve parti teorisi olduğunu, az çok tek yanlı da olsa, doğru bir şekilde kaydediyorlar.

Bu her türlü kuşkudan uzaktır. Ama dar imalarını değil, 20. yüzyılda, özellikle 1917'den sonra uygulamalarını ve daha da geliştirilmesini gör-

⁽⁹⁾ V. İ. Lenin, Toplu Yapıtlar, c. 1, s. 327.

⁽¹⁰⁾ Shakespeare'in «Venedik Taciri» adlı piyesindeki kinci tefeci – Ed.

düğümüz Lenin'in bu önermeleri çağımızın ana içeriğini ve tarihsel gelişmenin ana eğilim ve doğrultularını dile getirmektedir. Lenin'in Rus devriminin önderi sıfatıyla belirttiği sosyalist devrim teorisinin birliği ve çeşitliliği geniş bir öngörüler dizisini kapsar. Bunlar bizim kuşak için insanlığın az-çok öngörülebilecek geleceği alanında geçerlidir. Ancak bu ileriye görme yeteneği proletaryanın tarihsel rolüne ilişkin temel Marksist önermenin geliştirilmesini öngörür. Yeni koşullarda proletaryanın hegemonyası ve proletaryanın bağlaşımları teori ve pratiğini kavramlaştırmak, sosyalist devrimin tarihsel güncelliğini yerleştirmek zorundayız.

Bunu söylerken, demokratik devrimde ve sosyalist devrime geçiş döneminde, ya da Marks'ın deyişiyle sürekli devrimde işçi sınıfının hegemonyasını aklımızda bulunduruyoruz. Aynı zamanda sosyalist ülkelerin, özellikle de 1917'den hemen sonraları Sovyetler Birliği'nin oynadığı role hakettiği değeri vererek, sömürge ve bağımlı ülkelerdeki çok-biçimli devrimci süreç ile dünya sosyalist devrimi sürecinin nesnel tarihsel birliğini akılda bulunduruyoruz. Bu konseptin bir yönü, Asya ve Afrika'da etkinlikle uygulanabilecek olan kapitalist olmayan gelişme yoludur.

Lenin'in 1905 devriminin arifesinde işlediği parti öğretisi de aynı şekilde sosyalist devrim teorisinin bir bileşenidir. Elbette ki bu öğreti, hepimizin saygı duyduğu Rosa Lüksemburg'un sandığı gibi Blankizm'den etkilenmiş değildir ve ne de bir bürokratik muğlaklığın embriyonundan oluşuyordu. Lenin'in parti öğretisi derinliğine diyalektiktir. Politik önderliğin ve proletarya hegemonyasının güçlü bir örgütü gerektirdiği koşullarda parti inşasını öngörür: Parti devrim davasına hizmet eder. Örgütsel ilişkilere gelince, merkezîyetçilik ile demokrasi arasındaki karşılıklı bağlantı bütün zamanlar için konmuş birşey değildir, koşullara bağlıdır, yani diyalektiktir. İşçi sınıfı ve tüm halkla geniş temaslara sahip bir yığınsal partinin yaratılmasını öngörür. Bu tema diğer birçoklarıyla sıkı bağlantı içindedir.

Rus devriminin öncülüğü ve ilk sosyalist devletin kurulması, emperyalizm aşamasında sosyalist devrim teorisinin formülasyonu, uluslararası komünist hareketin yükselmesi; bütün bunlar Leninizm'in, dünya çapında kapitalizmden sosyalizme geçiş çağımızın Marksizmi biçimindeki tanımını doğrulamaktadır.

Lenin'in fikirlerinin tarihsel etkisi, içinde yaşadığımız dünyanın görünümünü değiştirmiştir. Bu nedenle, Lenin'in ve Leninizm'in çağsal önemini küçümseme eğilimindeki kişileri – bunların yanılgı içinde olduklarına inanıyoruz – anlamak zordur. Bunlar Leninizmi yalnızca görelî bir değere sahip görüyor ve onu geliştirmiyorlar. Ve Lenin bize ilkeler ile yaratıcı faaliyet arasındaki ilişkiyi kurmada doğru bir yöntem vermiş olduğu halde yine de bu yanılgıya düşüyor. O'nun esinlendirici örneği, Leninizm ile çağdaş uluslararası devrimci pratiğin ortaya koyduğu yeni oluşumlar ve

sorunlar arasındaki bağı görmemize yardımcı olmalıdır. Bu, şu ya da bu partinin kararlarını yolgösterici almamız gerektiği anlamına gelmez. Sorun, hepimizi ilgilendiren ve bu yüzden hepimizin görüş belirtmesi gereken önemli bir sorundur. Bu ilkelerin etkililiğini olumsuzlamak, relativizme ya da Gramsci'nin «pratiğin felsefesini» ampirist tarihsel araştırmaya indirgemek diye tanımladığı hataya düşme riskini doğurur.

Konu bakımından olanca zenginliğine karşın, Lenin'in yapıtları – ilkeri araştırmalar için genel hatlar ve kayıtlar da dahil – zamanımızın bütün sorunlarına hazır çözümler getirmemektedir. Böylesi çözümler Lenin'den sonra sürdürülen Marksist-Leninist araştırmalarda, hatta hatta en son çalışmalarda bile bulunamaz. Ve bu yalnızca komünist hareketin hatalı ve eksik teorik önerme ve pratikleri açığa çıkaran özeleştirel bir nitelik taşımasından dolayı değil, aynı zamanda büyük ölçüde Leninizm'in dünya devrimci sürecini hızlandırmakta oluşundan ötürü, pratiği kavramlaştırmakta genellikle geç kalışımızdan dolayı böyledir. Bunun yanı sıra, gerek Lenin gerekse Marks, değişen tarihsel koşullar ya da sonul yargıya varmak için gerekli verilerin yokluğu, bazı politik süreçlerin seyrinin (bunlar arasında insanoğlunun çabası da vardır) genel olarak önceden görülebilecek süreçlerden farklılaşması nedeniyle geçici bir niteliğe sahip olan düşünceler de ileri sürdüler.

Ama bu Leninizm'in çağsal önemini azımsamak için bir neden değildir. Böyle bir davranış, Lenin'in kaydettiği Marks'ın bazı yanlışları yüzünden Marksist dünya görüşü ve yönteminin bilimsel niteliğini küçültmeye ya da Marks ve Engels'i kapitalizmin en zayıf halkasında bir devrimci kopuş olasılığına «kafa yormamak»la, yani kapitalizmin emperyalist aşamasına ilişkin bir teori geliştirmemekle, vb. suçlamaya eşittir.

Marks, Engels ve Lenin'in ideolojik mirasının alışlagelen ifadesi olan politik ve felsefi «Marksizm-Leninizm» kategorisini kullanmadan bunların ideolojik mirasına başvurmayı yerinde ve uygun görenlerin görüşlerini tartışmıştık; önemli bir uluslararası belgede de buna yer verilmişti.

İlk önce dogmatizmin eleştirel olmayan bir düşünce yöntemi olduğunu söyleyelim, öyle ki kişi «Marksizm-Leninizm» terimini kullansın ya da kullanmasın, dogmatik olarak düşünebilir ve hareket edebilir, hatta yeni dogmalar yaratabilir.

Dahası, sorun yalnızca bir anlam sorunu olsaydı, endişelenmek için pek az neden olurdu. Marksizm'in ve Leninizm'in anti-dogmatik ve yaratıcı özünü dile getirmek için her zaman Marks, Engels ve Lenin'in fikirlerine uygun bir terim, «Marksizm-Leninizm» terimini kullanırız. Ve biz bunu, diğerlerinin yanı sıra, şu sırada «Marksist» ya da «Marks yanlısı – Marksçı» terimlerinden hangisini kullanacağımız tartışması gibi boşu boşuna tartışmalardan sakınmak için yapıyoruz.

Bu entellektüel safsata bir hatalar komedisine dönüşebilir, çünkü farklı yorumlara açıktır. «Marksizm-Leninizm»in Marks, Engels ve Lenin'in teorisini ifade ettiğini söylemek için her hakka sahibiz, oysa bu terimi yadsıyanlar ancak bu terimden sakınmakla dogmatizme karşı verdikleri sa-vaşı kazandıklarını iddia edebilirler.

«Marksizm-Leninizm» deyimi Lenin'in ölümünden sonra işlerlik kazandı. Ve tarihimizin belirli bir döneminde dogmatikçe kullanılmış olması, bu terimin Marksist ve Leninist, yani savaştan anti-dogmatik özünü yadsımak için bir neden değildir.

«Marksizm-Leninizm»e daha ciddi itirazlar, yazımızın başında dolaylı da olsa çürüttüğümüz iki-üç sava dayanıyor. Bu iddiaları şöyle özetleyebiliriz: a) Marksizm ilkeleri ve Lenin'in fikirleri felsefe olarak tanımlanamaz; b) Marksizm-Leninizm bütünlüklü bir öğreti ya da ideolojik önermeler topluluğu değildir; c) «Marksizm-Leninizm» terimi devrimci düşünce ve savaşımın sürekli zenginleşme ve gelişme içinde olduğunu ifade etmiyor.

Yanıt olarak, Marksizm-Leninizm'in, Marks, Engels ve Lenin tarafından ve de gelmiş geçmiş en ileri teorisyenler, özel olarak Antonio Gramsci tarafından sergilendiği gibi, belirli bir felsefe olmadığını belirtelim. Gramsci'ye göre, Antonio Labriola'dan alındığı belli olan «felsefenin pratiği» terimi Marksizm-Leninizm'in felsefesini ifade eder. Ve O'nun insanın bilgilenme ve dönüştürme faaliyetini vurgulayarak, bunun pratik ve eleştirel yönlerine hiç ağırlık vermemesi, pozitivizmin bayağılaştırıcı ve zararlı özüne karşı bir denge unsuru olma amacına yöneliktir. Togliatti, Gramsci'nin İtalya'da «Marksizmin tamamıyla özerk bir öğreti ve dünya görüşü gerçeğe yeni ve devrimci bir bakış, yeni bir eylem kılavuzu olduğu»nu ⁽¹¹⁾ ileri süren kişi olduğunu yazıyor. Togliatti Marksizmi mutlak tarihsellikte dolup taşan bir dünya görüşü olarak tanımlıyor ve Gramsci de Marks ve Lenin'i devrimciler olarak birleştiriyor. Ve Marksizm-Leninizm'in kapalı bir öğreti olmadığını yinelemek yararsız değildir, bu Marks, Engels ve Lenin tarafından vurgulanmıştır. Yeni ve eski dogmatik önermelerin eleştirisini cesaretlendirmek ve her şeyin saptanmış bulunduğu inancını zayıflatmak amacıyla bunun bir daha vurgulanması gereklidir. Kısmen klasiklerde öngörülemediği yeni oluşumlar ve eşik bulunmayan gelişmeler karşısında duyulan korkudan ötürü şu sıra eksik kalan yeni sorunların incelenmesini teşvik etmek ve teorik araştırmayı, strateji ve taktiklerimizin formülasyonunu yürekletmek için bu zorunludur. Ama, geçmişteki yanlışların ve eksikliklerin suçunu «Marksizm-Leninizm» terimine yüklemek, bunları onarmaya yönelmek demek değildir, bu, daha çok kafaları karıştırmaya yarar.

(11) Palmiro Togliatti, Gramsci, s. 118.

Bu daha ciddi savlara ek olarak, daha az ciddi başka savlar da vardır: Bazı yorumcuların Marksizm-Leninizm'in bir Stalinci önermeler kataloğu olduğu yolundaki savlarından tutun da, felsefeyi «bilimsel düşünce cumhuriyeti»nden kovma istemine dek. Bu tür akıl yürütmelerin sahipleri, olanca kısıtlılığıyla ancak her türlü düşüncüyü yoksullaştırabilecek olan pozitivizmi dirilttiklerinden habersizler.

Zamanımızın gerçeğini tüm özgüllükleri ve özellikleri için kavrama gereği, Leninizmin önemini göreceleştirmeye ve küçültmeye, ya da terimler üzerinde oynamaya indirgenemez. Yaratıcı gelişmede yeni bir aşama olmalıdır ve bu da ancak bir işbirliği atmosferinde, uluslararası komünist hareketin önüne dikilen görevlerin birliği ve çokbiçimliliğine dayanan kardeşçe kolektif tartışmalar yoluyla olanaklıdır. Bu bizi, her ülkede yer alan süreçlerin niteliğinden ayrılmaz olan yeni uluslararası deneyimi inceleme ve genelleştirmemize ve Marks, Engels ve Lenin'in yaratıcı teorisinden tam olarak yararlanmamıza yardımcı olacaktır.

Yayıma ve Dikta Silâhı ABD Emperyalizminin Planlarında NATO

Georg Kwiatowski

*Alman Komünist Partisi'nin BSS'deki Temsilcisi,
Yazı Konseyi Üyesi*

Geçen yaz Amerikan «Time» dergisi, Atlantik (NATO) kampından gelen son harpçilik fırtınası üzerine yaptığı yorumda, Başkan Theodore Roosevelt'in «yumuşak konuş, elinde büyük bir sopa taşı» yolundaki öğüdünü anımsattı. Elbette ki, ta yüzyılın başında söylenmiş bir sözü aktarmasının nedenleri vardı. Karşılaştıracak olursak, aynı emperyalist dikta ilkesinin şimdiki görevlilerce üretilen modernize edilmiş versiyonu daha da serttir: «Sert konuş ve elinde onlara ciddi olduğunu gösterecek büyüklükte bir sopa taşı.» ⁽¹⁾ Gelecek Nisan'da 30. yıldönümünü kutlayacak olan Kuzey Atlantik Bloku (NATO) Washington'un politikasının ardındaki büyük sopadır.

Bu fırtınalı yıllar boyunca Washington'un politikasının başında kimin bulunduğu hiç farketmez – Almanlar'la Ruslar'ın birbirlerini mahvedeceğine uman ve sonradan soğuk savaşın mimarı olan Harry Truman; ya da Başkan'ın mühürünün yerine generalinin nişanını geçiren Dwight D. Eisenhower; ya da koşulların zorlamasıyla resmi dış politika konseptlerinde «ızdırıp verici bir yeniden değerlendirme»ye giden John F. Kennedy; yahut Çinhindi kumarında topu atan Lyndon B. Johnson; yahut da ülkenin yönetici elitinin manevi saygınlığını yeniden kazanmak için boş yere çaba harcayan Gerald Ford – bunların hepsi, Demokratları da Cumhuriyetçileri de, «gerçekçileri» de «idealistleri» de, «tutucuları» da «liberalleri» de hepsi Kuzey Atlantik Bloku'nu ABD emperyalizminin savaş sonrası yayılması politikasının bir aracı olarak görmüşlerdir. Bu politika, bir yandan tümolarak kapitalist sistemi koruyup sürdürmeyi, öte yandan kapitalist dünyada Washington'u egemen askersel ve politik konumlara ulaştırmayı hedefleyen bir politikadır.

Bugünkü Başkan, «vazgeçilmez insan hakları»nın ikiyüzlü savunucusu Jimmy Carter de bu ilkeleri değiştirmiş değildir. Onun «herkese iyi bir iş sağlanması»nı savunması, ABD egemen sınıfının emperyalist çıkarlarından doğan NATO'culuğu Beyaz Staray'ın dış politikasının can damarı ilân etmekten alıkoymamıştır. Geçen Mayıs'ın sonlarında Washington'da

⁽¹⁾ «Time», 12 Haziran 1978, s. 18.

yapılan en üst düzeyde NATO Konseyi oturumu, NATO'nun hâlâ emperyalist gericiliğin en saldırgan unsurlarının a-b-c'si olduğunu belirledi. (2) Örneğin, «Associated Press», politik yorumcuların çoğunluğunun görüşünü bildirirken, Carter'ın geçen Mayıs'da Washington'daki çizgisini «soğuk savaş dönemine geri dönüş» olarak niteledi.

Ama, NATO'nun soğuk savaşın buzullarına «geri dönüşü»nden söz edilebilir mi? Atlantik Bloku, savaş sonrası yıllarında kapitalist dünyada ortaya çıkan bütün askersel-politik ve ekonomik yapılar arasında, uluslararası ilişkileri temelden yeni bir yola oturtma yönündeki son yılların eğilimine en az yatkın olanıdır. NATO'culuğun savunusu, detantın gereğini yadsıyan ve gözükara çatışmayı körüklemeye, silâhlanma yarışını kızıştırmaya, devletlerin egemenliği ve sınırların dokunulmazlığına kuşku düşürmeye kalkışan ve emellerini gerçekleştirmek için her tür oyunu düzenlemeye hazır olan gericilik, militarizm ve intikamcılık güçlerinin sığınağıdır.

Bunda şaşırtıcı olan birşey yok. Ancak pek saf kimseler NATO'nun detant sistemine «uyuması»nı bekleyebilir. NATO'culuğun – askersel, politik, ideolojik – konseptleri, sözgelimi, hem yaratıcı amaçların hem de toplu kıyıcı savaş felaketinin hizmetine sokulabilecek olan atom enerjisiyle kıyaslanamaz. Bu askersel-politik blok, bizzat doğası bakımından ancak tek bir şey olabilir – bir yayılma ve dikta silâhi.

Kuzey Atlantik bağlaşması kapitalist devletler arasında daha önceki bütün bağlaşımlardan farklıdır. Emperyalistler arası çelişkilerin doğduğu daha önceki bağlaşımlar, birbirinin karşısına dikilen aynı sosyal-politik ve ekonomik sisteme sahip ülke gruplarıydı. Oysa NATO, emperyalist devletlerin sınıf düşmanlarına – sosyalist topluluk, işçi sınıfı ve öteki tüm emekçi örgütleri ve partileri ve ulusal kurtuluş hareketi – karşı oluşturdukları bir birliktir. Kapitalizminin yazgısını belirlemek olan bu deşet verici görev Kuzey Atlantik blokunun üyelerini, onları birbirlerinden ayıran çelişkileri hiç değilse geçici olarak yatıştırmak zorunda bırakıyor.

Ne var ki, emperyalist rekabet yasaları «Atlantik dayanışması» ve «ortak emeller» gibisinden büyüleyici sözlerle ortadan kaldırılamaz. İşte bu nedenle ki, Atlantik bloku daha ilk andan beri bir şiddetli çatışma arenasına olagelmıştır.

NATO'nun propagandacıları Brüksel'in banliyösü Evere'deki NATO başkomutanlarının yuvarlak masa toplantısını, boş yere, bağlaşıklık içindeki ilişkilerin bir simgesi gibi göstermeye çalışıyorlar. Oysa, bu masada bazı pek sivri köşeler vardı ve Washington'un arada bir kabadayı olduğu da bir sır değildir.

Federal Cumhuriyet'in blokdaki rolü de bir sır değildir. FAC, savaş

(2) Bkz. Boris Ponomaryov'un yazısı, BSS, Ağustos 1978.

sonrasındaki ilk yıllardan başlayarak Batı Almanya'nın militarist ve intikamcı çevrelerine bel bağlayan ABD tekeli sermayesinin yardımıyla, dünya kapitalist sisteminde ekonomik ve politik bakımdan en etkili devletlerden biri haline gelmiştir. Alman Komünist Partisi'nin şu sıralar tartışılmakta olan Program Taslağı'nda şöyle deniyor: «FAC, Batı Avrupa'nın en güçlü askersel gücü ve Amerika'nın Avrupa'daki baş başlağı olarak, NATO'da kilit konumlarda bulunmakta ve bu saldırgan askersel blokun stratejisine önemli bir etki yapmaktadır.» ⁽³⁾

Bu etkinin nasıl ve ne amaçla kullanıldığı konusunda fazla kanıt aramaya hiç gerek yoktur. Bonn, Kuzey Atlantik blokunun dizginsiz silâh sürümünün ateşli bir destekcisidir. Ortaklarını NATO'nun askersel kudretini yapılandırmaya teşvik etmektedir. Nötron bombasının en ateşli savunucularından birisidir. Ülkemizin egemen çevreleri, FAC toprakları da dahil olmak üzere, Avrupa'da ABD ordularının büyük birliklerinin kalmasındaki çıkarlarını hiç de gizlemiyorlar. Batı Alman Bundeswehr'i (Federal Ordu), NATO'nun sosyalist topluluğun sınır boylarında bir saat düzenliliğiyle sahnelediği bütün «güç gösterileri»nde sürekli hazır ve nazırdır. Yalnızca bu yıl Ağustos-Kasım arasında, bir kısmı ABD'den hava yoluyla taşınacak 200.000 subay ve eri kapsayan 30'u aşkın büyük askersel tatbikat yapılması planlanmıştır. ⁽⁴⁾ Bütün bunlar halkımızın ve Avrupa'daki ve dünyadaki öteki halkların çıkarlarıyla apaçık bir çelişki içindedir.

Washington NATO'yu çatarken, bu bloku dünyadaki önderliği ele geçirmenin bir aracı olarak, Washington'un planlarına göre II. Dünya Savaşı'nın potasında eriyip çelikleşmesi düşünülen Pax Americana'yı yerleştirmenin araçlarından biri olarak görüyordu. Ne ki bu plan, mahkûm olduğu gibi, bir hayal ürünü olmaktan öteye gidemedi. Ama kapitalist dünyanın geri kalan bölümünde egemen konumunu koruma özlemi ABD emperyalizminin dış politikasının harekete geçirici gücü olmakta devam ediyor.

Batı Avrupa hâlâ Washington'un ekonomik, politik ve askersel çabalarının baş hedefi olmayı sürdürüyor ve görünür gelecekte de sürdürecektir. Kıtamıza 300.000 kişilik bir ABD ordusunun getirilmiş olmasının nedeni, NATO'cuların «Avrupalılara karşı duyduklarını» söylemekten hoşlandıkları «özgecil sevgi» değildir. Washington iktidarının zaman zaman itiraf ettiği gibi, ABD kuvvetleri burada politik hayırseverlik amacıyla değil, kılık-kıyafetine hesaplanmış «ulusal çıkarlar»a hizmet için bulunuyorlar.

ABD tekeli sermayesi için Batı Avrupa milyarlarca kâr üretecek

⁽³⁾ Entwurf, Programm der Deutschen Kommunistischen Partei, Neues, 1977, s. 16.

⁽⁴⁾ Neues Deutschland, 22 Ağustos 1978.

verimli bir tarladır. Buna ek olarak, Birleşik Amerika'nın her zaman belli bir sınırdan tutulması gereken en büyük ekonomik rakibidir. Batı Avrupa devletleri politik alanında Washington'un global stratejisi için bir kale oluşturmalıdır. Askersel açıdan ise Batı Avrupa, sosyalist ülkelere askersel ve psikolojik baskı uygulamak ve – ana emperyalist ülkenin en savaşçı çevreleri böyle bir harekete girişmeye cesaret edebilirlerse, – doğuya doğrudan askersel bir darbe indirmeye hazırlanan askersel güçlerin geliştirilmesi için bir sıçrama tahtası durumundadır. Ve son olarak, Batı Avrupa, Amerikalı stratejistler için Afrika ve Orta Doğu kıyılarına demir atmış «batmaz bir uçak gemisi»dir.

Washington'un stratejik planlarında Batı Avrupa'ya ayrılan rol özel bir tehlike işareti vermektedir. Pentagon için Batı Avrupa bölgesi, sosyalist ülkelere karşı bir saldırı savaşı başlatması halinde Birleşik Amerika'nın topraklarını koruyacak olan bir tampondur. Nötron bombasının Avrupa sahnesinde kullanılması olasılığına ilişkin planlar bu konuda bir fikir vermiyor mu? Bu planların ardındaki varsayım, taktik bir silâh böyle bir bombayla saldırıya uğrayan ülkenin saldırgana aynı düzeyde, yani taktik silâhlarla karşılık vereceği yolundadır. Ve Birleşik Amerika Avrupa'da kullanılabilecek taktik silâhlar dizisinden uzakta, güvenciliktir. Pentagon, bağışıklarından milyonlarca insanın canı pahasına ABD'ni anında gelecek bir karşılıktan korumayı umud ediyor.

NATO'nun sayısız öğretilerine ne ad verilirse verilsin – «engelleme stratejisi», «terör dengesi», «yığınsal misilleme», «esnek karşılık», «karşı-güç stratejisi» ya da «sınır çizgisi stratejisi» – blokun askersel aygıtı her zaman Sovyetler Birliği'ne ve sosyalist topluluğun tümüne yönelik olmuştur. Elbette ki, NATO'nun ilk yıllarında yapılan «Doğu Avrupa'yı sosyalizmden kurtarma» gibisinden açık çağrılar artık duymuyoruz. Zaman değişti! Ama, Washington'un askersel kuruluşlarının yöneticileri hâlâ eski stratejik ilkelerine bağlı kalırken ve hâlâ Sovyetler Birliği'ni hedef alan bir «belirleyici ilk vuruş potansiyeli» yaratmayı arzu ederlerken, herhangi birşey gerçekten değişmiş olabilir mi?

Tehlike işareti yalnızca böylesi istemlerde bulunulması değil, bunların bazı çevrelerden destek görmesidir. Örneğin, Bundestag'ın (Federal Almanya Meclisi) Savunma Komisyonu Başkanı Manfred Wörner, sosyalist ülkelere karşı «önleme» savaşına hazırlanmak açısından, NATO'nun askersel hazırlıklarını yaygınlaştırma kampanyasına aktif olarak katılmıştır. (5)

Herkesçe bilindiği gibi, bu planları maskeleyerek için her türlü çaba harcanıyor. Ve bu amaçla, anti-komünist çamur atma çalışmalarına bir

(5) Bkz., Deutscher Bundestag. Stenographischer Bericht. 39 Sitzung, Bonn, 8 Eylül 1977, s. 2991.

yiğın fon aktarılmıştır. Atlantik propaganda pazarında «Sovyet tehdidi» yolundaki hezeyanlar ticaret metarı haline gelmiştir. Ancak, «Sovyet tanklarının Batı Avrupa'yı çığneyip geçmeye hazır olduğu» yolunda bir efsane uyduran yazarlar hakkında habbeyi kubbe yaptıkları bile söylenemez. Onların habbeleri bile saf sentetiktir. ⁽⁶⁾

Ne ki, ilk günden beri Kuzey Atlantik bloku, Washington'da sosyalist düşmanlarına ve kapitalist bağlaşıklarına karşı yalnızca bir baskı aracı olarak düşünölmüş değildi. NATO'nun kurulduğu sıralarda ABD Dışışleri Bakanı olan Amerikalı diplomat Dean Acheson, «İktidar ve Diplomasi» adlı kitabında NATO'nun kökenine ilişkin bir yorumunda şöyle yazıyordu: «... Batı Avrupa'da bozgunculuğu önlemek için hatırı sayılır bir kara gücü gerekiyordu.» ⁽⁷⁾ Bu diplomat, Atlantik Paktı'nın bağlanışından birkaç gün önce, bloka bağlı ölkelerden herhangi birinde görölen her devrimci eylemin tüm NATO ölkeleri sistemine yönelik bozgunculuk sayılabacağı ve buna göre hareket edileceğı yolunda tehdit dolu bir uyarıda bulundu.

NATO'nun kurucuları üye ölkelerin iç işlerine müdahale edebilmek için kendilerine yasal boşluklar bırakmayı unutmadılar. Örneğın, antlaşmanın İkinci Maddesi, tarafların, burjuva ideologlarının kibarca kapitalist sistem diye adlandırdıkları «özgür kurumları» savunmaları gibi kılıfsız bir istemi içeriyor. «Danışmalar»ı şart koşan Dördüncü Madde gerçekte böylesi bir müdahale için gereken mekanizmayı yaratıyor. Washington, antlaşmanın hem ruhuna hem de özüne uygun olarak bazı bağlaşıklarının ve özellikle Bonn'un yardımıyla öteki NATO'lu ortaklarına 101-1 Harekât-lar Planı'nı dayatmıştır; bu, ABD yönetiminin Batı Avrupa'da doğabilecek bir «iç karışıklık» durumunda bu ölkelerde tek yanlı bir bastırma eylemine girme olanağını vermektedir.

«Hür dünya»nın «bağımsız» devletleri arasındaki ilişkileri böylesine açık bir biçimde tanımlayan bu ve diğer belgeler salt bildirimlerden ibaret kalmamıştır. Bunlar özel anlaşmalarla maddeleşmiş ve tamamıyla belirgin önlemler biçimini almıştır. Örneğın, «New York Times», NATO ölkelerinde «gerektiğı zaman» ABD askersel polisi tarafından tutuklanacak olan kişilere ait bir kara liste bulunduğunu itiraf etmiştir. Fransız basını, NATO başkomutanları Fransa'dan Belçika'ya gittikleri zaman, Belçika hükümetine komünist ya da yalnızca Amerikan karşıtı ve anti-militarist bir «bozguncu eylem» halinde Amerikan askersel birliklerinin yardımının önerildiğini bildirmişti.

Bütün bunların uzun yıllar önce geçtiğini söyleyerek itiraz edenler çıka-

⁽⁶⁾ Bu «Sovyet tehdidi» efsanesi, bunun nasıl yaratıldığı ve hangi amaçlara hizmet ettiğı hakkında daha fazla bilgi için, Kemal Kervan'ın BSS'nin Eylül 1978 sayısındaki yorumuna bakın.

⁽⁷⁾ Dean Acheson, «İktidar ve Diplomasi», Cambridge-Mass., 1958, s. 86.

bilir. Yakın zamana ait bir örnek verelim. 1978 Temmuzunun sonunda Belçika katoliklerinin haftalık «De Nieuwe» dergisinde, NATO Genel Sekreteri Joseph Luns'un NATO Konseyi'ndeki ABD daimi temsilcisine şu bilgiyi veren bir mektubunun fotokopisi yayımlandı: «Belçika Ulusal Savunma Bakanlığı'ndaki dostlarımın yardımıyla, nötron bombasına ve de (Atlantik – G.K.) topluluğunun ve ülkenizin politikasının bazı yönlerine karşı olumsuz tavır alan gazetecilerin bir listesini çıkarmak mümkün olmuştur.» Bundan sonra Luns, Washington prokonsülüne, dostlarının Belçika Dışişleri Bakanlığı'nı Batı Avrupa'da nötron bombasının yayılması lehinde etkileyecekleri yolunda güvence vererek devam ediyor. Luns aynı zamanda «sadık gazetecilerin», «topluluğun politikasını karşılıklı çıkarlarımıza göre yorumlamaları»na yardımcı olacak doğru materyallerle beslenmesini öğütlüyor. (8)

Yalnızca birkaç olguyu belirttik. Oysa NATO'nun gizli arşivlerinde bunun gibi kim bilir kaç tane örnek gömülüdür? Hatta bazen yüzeye çıkan küçük kırıntılar bile, etkili «Washington Post»un NATO'nun Mayıs toplantısının sonuçlarını özetlerken, okurlarını NATO'dan «başka hiç bir aracın» üye ülkelerin «iç dengesi için ... zorunlu olan askersel dengeyi korumaya elverişli olmadığına» (9) ikna etmek gereğini neden duyduğu konusunda bize bir fikir veriyor.

Gazetenin «iç denge» derken neyi kastettiğini açıklamaya pek gerek yoktur. NATO'culuğun politik yol gösterici çizgilerinden söz ederken söylediklerimiz bunu yeterince açıklığa kavuşturmuştur. NATO ülkelerinin liderlerinin bildirimleri ve NATO'nun askersel liderlerinin sözleri de bunu açıklığa kavuşturmuştur. Onlar demokratik kurumlara sağdan gelen herhangi bir tehlike konusunda kesinlikle kaygılı değiller. Örneğin Luns'un kendisi Portekiz'de daha önceleri egemen olan faşist diktatörlüğün bağışıklığın çıkarlarına «ters düşmediği»ni ileri sürmüştür.

Yalnız şunu eklemek gerekir, gerçeklerden gördüğümüz gibi, diktatörlük rejimleri – ve yalnızca Portekiz'deki değil, İspanya ile Yunanistan'dakiler de – kesinlikle NATO'nun çıkarlarına «ters düşmemişler», her zaman onlarla aynı doğrultuda olmuşlardır. NATO'nun Afrika'daki sömürgeci politikasında Salazar'a her zaman destek oluşu ve Franko rejimiyle askersel bağlar kurup geliştirmesi daha başka nasıl açıklanabilir? Ve Yunanistan'da Kara Albaylar'ın iktidarı ele geçirmeleri, NATO başkomutanlarının geliştirdiği Prometheus planına uygun olarak yürütülmemiş miydi?

NATO'culuğun ideologları ve uygulayıcıları kapitalist ülkelerdeki ilerici güçlerin ilerlemelerine ve Asya, Afrika ve Latin Amerika'daki ulusal kur-

(8) De Nieuwe, 28 Temmuz 1978.

(9) International Herald Tribune'un 1 Haziran 1978 sayısından aktarılmıştır.

tuluş hareketlerine gösterdikleri ilgiyi hiçbir zaman gizlememişlerdir. 1976'da komünistler İtalya ve Fransa'da iktidarı gerçekten paylaşabilecek gibi görüldüğü zaman NATO'da başgösteren telaşı anımsamak yeter.

Böyle bir «felaketi» savuşturmak için Washington ve Bonn, Londra ve Paris her türlü politik, ekonomik ve hatta askersel tehdidi savurmaya hazır. Avrupa'daki Yüksek Bağlaşık Komutanı ABD Generali Alexander Haig, bağımsız devletlerin seçim kampanyasına kabaca müdahale ederek, komünistleri Batı Avrupa ülkelerinin hükümetlerinde «görmekten hoşlanmayacağı»nı ve genel olarak bu bölgede sol güçlerin güçlenmesine karşı olduğunu aptalca bir açıksözlülükle defalarca belirtti. Washington ve öteki başkentler ekonomik müeyyidelerden sözetmeye başladılar. Geçen Mayısın sonlarında İtalyan gazetesi «Repubblica»da çıkan bir röportajda gizli servisin yüksek rütbeli bir görevlisi, Batı Alman Bundesnachrichtendienst de dahil olmak üzere, NATO ülkeleri istihbarat servislerinin «İtalyan komünistlerini hükümetten uzak tutmak» için hep birlikte enerjik çabalar harcadıklarını itiraf etmişti. NATO patronları bunu gerçekleştirmek için, sağ ve solun aşırıları şöyle dursun, şeytanın ta kendisiyle bile anlaşmaya gönüllüydüler.

NATO'nun bellibaşlı amaçlarından biri yayılmak ve perçinleşmek olmuştur. NATO'nun savunucuları nicedir Batı Avrupa sahnesinin ötesinde operasyonlarını yaygınlaştırmış bulunuyorlar. NATO daha antlaşmanın imza edildiği günün ertesinde Avrupa'nın dışına taşmıştı. Cezayir'deki sömürge savaşında Fransa'ya yardım etti. Belçika'lı sömürgecileri başından daha yeni atmış olan Kongo'nun işgali NATO'nun fiili onayıyla gerçekleştirildi. Portekiz sömürgelerindeki ulusal kurtuluş savaşçıları NATO silâhlarıyla kurşunlandı.

Bunlar Kuzey Atlantik bloğunun tarihinde tek tük raslanan olgular değil, NATO Konseyi'nin 1961 oturumunda formüle edilen temel politikanın gerçek belirisleridir. NATO liderleri Afrika, Orta Doğu, Asya ve Latin Amerika'nın «tehdit altındaki bölgeleri»ne özel bir özen gösterme gereğini ilk kez bu tarihte dile getirmişlerdi.

Esas notayı her zaman olduğu gibi yine Washington çaldı. «New York Times», Atlantik bağlaşmasını, başlıca amacı Avrupa'yı «savunmak» olan bir örgüt olmaktan çıkarıp, bir «büyük birleşik güce» dönüştürerek, eylem alanını genişletme kararının Birleşik Amerika'nın girişimi sonucunda alındığını yazıyor. Bu yılın başında bildirildiğine göre, Pentagon bu ilkeyle tam bir uyum içinde, ABD silâhlı güçlerini «aynı anda, bir buçuk' savaşlar yürütmeye, örneğin Avrupa'da bir büyük çatışmaya katılırken, öbür yandan Orta Doğu gibi dünyanın bir başka bölgesinde daha ufak çapta savaşmaya»⁽¹⁰⁾ hazırlamak gibi bir niyet taşımaktadır.

(10) «Die Welt», 24 Ocak 1978.

Geçen yıllar boyunca NATO politikasındaki bu eğilim hız kazandı, örneğin Zaire'nin askersel işgali NATO'nun Kara Kıta'nın işlerine ilk açık toplu müdahalesiydi. Bu müdahale General Haig başkanlığındaki NATO Baş Komutanlığı tarafından dikkatle koordine edildi. Paris ve Brüksel insan gücü sağlamakla görevlendirildi. Washington lojistik desteği örgütledi. FAC ile öteki blok üyeleri politika ve propaganda alanında sis perdesini oluşturdular. Son Washington oturumunda NATO Konseyi her türlü kamuflej gösterisine son vererek, 'Afrika sorunlarını gündemindeki odak noktalarından biri olarak belirledi. Yine General Haig'den gelen, Afrika'ya planlarında daha aktif bir yer ayırma çağrısına yanıt olarak, «Afrika-lılararası vurucu güçler» oluşturmayı kararlaştırdılar. Bunlar aslında bu kıtadaki ulusal kurtuluş hareketleriyle savaşacak olan NATO'nun «sevkiyat müfrezeleri»nden başka birşey değildir.

Avrupa aynı zamanda NATO'yu yaygınlaştırma ve perçinleme çabalarının da hedefidir. Bunun en ileri gelen örneği, İspanya topraklarında Amerikan üslerine izin veren anlaşmalar yoluyla, şu anda dolaylı olarak katılmış bulunan İspanya'yı NATO'ya sokma girişimleridir. Örneğin, ABD Savunma Bakanlığı'nın 1977'ye ilişkin bir raporunda İspanya'nın NATO'ya girmesini olanak dahilindeki tüm araçlarla kolaylaştırma zorunluğu vurgulanıyor.

Ne yazık ki, bu planlar bir gerçeklik unsuru içermektedir. Bu yıl İspanya'nın Dışişleri Bakanı Marcelino Oreja Agairre tehlikeli ve hayalci bir tarafsızlık politikası çağrısında bulunarak, NATO'ya katılmanın tek olanaklı yol olduğunu söyledi. Bu, hepsi de NATO'nun adanmış savunucusu olan Demokratik Merkez Birliği ve neo-Frankocu Halk Bağlaşıklığı'nın 181 sandalyeye sahip bulunduğu, oysa NATO yandaşlarının entrikalarına kararlılıkla karşı koyan komünistler ile İspanya Sosyalist İşçi Partisi'nin ancak 144 sandalyeye sahip bulunduğu parlamentodan çıkarılabilecek bir karardan cesaret alabilir.

Kuzey Atlantik blokunun patronları, Fransa'yı 1966'da General De Gaulle'ün geri çektiği NATO'nun entegre kumanda yapısına yeniden girmeye zorlama yolunda sistemli bir çaba harcıyorlar. De Gaulle bunu yaparken Avrupa liderliği yarışında Fransız tekellerinin konumlarını güçlendirme hedefini gözetmiş olmakla birlikte, bu nesnel olarak olumlu bir adımdı. Washington'un «insan avcıları», «yeni» Fransız-Amerikan ilişkilerinin ışığında, Fransız Cumhurbaşkanı'nın NATO'ya karşıtlığının son yıllarda az-çok yumuşamasına ve Fransa'nın dış politikasındaki blokla «yeni den uyuma»ya doğru gittikçe netleşen kayma eğilimine bel bağlıyorlar.

Kuzey Atlantik bağlaşmasının liderleri bloku genişletme ve pekiştirme yollarını ararken, zaman zaman coğrafi gerçekleri bile görmezden geliyorlar. Haber ajanslarının bildirdiğine göre, NATO Askersel Komitesi Başkanı General Gundersen şöyle diyor: «Askersel açıdan, NATO asker-

sel çıkarlarını, NATO Antlaşması'nda belirlenen şimdiki sınırlarından daha ötelerde koruyabilmeye daha yetenekli olsaydı, bu NATO'nun yararına olurdu.»

Böylece, yeni bir blok – Güney Atlantik – planı ortaya çıkıyor. Bunun ardındaki çekici güç olan Washington için bu yeni saldırgan bağlaşıklık yalnızca Afrika'nın çevresindeki deniz yolları üzerinde değil, aynı zamanda Afrika'nın Yengeç ve Oğlaç Dönenceleri arasında yatan geniş yörelerinde, ayrıca Atlantik'in öbür yakası üzerinde NATO'nun denetimini koruyup sürdürecektir. ⁽¹¹⁾

NATO'nun örgütleyicileri bugün bir başka okyanusun, Pasifik Okyanusu'nun kıyılarında bağlaşıklık arıyorlar. Bu yaz İngiltere'nin Batı Avrupa Birliği'ndeki temsilcisi Muhafazakâr milletvekili Fred Bennet, Pekin'in «Batı demokrasisini savunma» konumundan yararlanılmasını önerdi. NATO'nun bu «politik kolu»nun kurulunun bir oturumunda söz alan Bennet zerrece duraksamadan, Çin ile Batı Avrupa arasında Sovyetler Birliği'ne karşı eylem birliği konusunda tam bir görüş ve çıkar uyumu bulunduğunu belirtti. General Haig'e gelince, o zaten Çin'i «NATO'nun onaltıncı üyesi» ⁽¹²⁾ sayıyor.

Bennet ve Haig NATO harasındaki biricik biniciler değildirler. Pekin'den yayılan anti-Sovyet nağmelerin büyüüne kapılan daha pekçokları, hem de daha yüksek rütbeli kimseler vardır. Böylelerine Bonn'da da raslanıyor, hem yalnızca sağ muhalefet içinde de değil. Bunlar Pekin yönetimini Atlantik politikasına bağlamak için en iyi oltanın tank ve uçak, top ve her çeşit silâh olduğuna inanıyorlar.

Atlantik'in her iki yakasındaki başkentler, ÇKP MK Politbüro üyesi ve Çin Savunma Bakanı Hsu Hsiang-Chien'in geçenlerde belirttiği gibi, Sovyetler Birliği'ni «Çin'in baş düşmanı» ilân eden Pekin'in bugünkü politikasının anti-Sovyet doğrultusunu benimsemekte elbetteki haklılar. Bunlar Pekin'in NATO'ya olan sempatisini onaylamakta da haklılar. Ama bu kişiler ÇKP MK Politbürosu'nun bir başka üyesi Keng Piao'nun şu sözlerini anımsamalıdır: «Şu an için, bırakın Birleşik Amerika bizi Sovyet revizyonizminin etkisine karşı korusun. ... Biz zamanı geldiğini anladığımızda, Sam Amca'ya diyeceğiz ki, şimdi nazıkçe bavulunuzu toplayıp gidin.»

Sonrası? «US News and World Report»da buna kısmen yanıt buluyoruz. Bu ABD tekellerinin sesi şöyle yazıyor: «Çin'in maksimum ereği, Sovyetler Birliği ile ABD arasında nükleer savaşa yolaçacak koşulların yaratılmasını sağlamaktır.» ⁽¹³⁾ NATO ile Pekin yöneticileri arasındaki «karşı-

⁽¹¹⁾ Essop Pahad'ın Mart 1978 tarihli BSS'deki yorumuna bakın.

⁽¹²⁾ Horizont'dan alıntı, Sayı 34, 1978, s. 9.

⁽¹³⁾ US News and World Report, 17 Temmuz 1978.

lıklı etkileşim» sonucunda Avrupa uluslarının başına neler geleceğini gözönüne getirmek için öyle uzun boylu düşünmeye gerek kalıyor mu?

NATO'nun politikasında yatan tehlikeler asla küçümsenmeye gelmez. Bugün o, politik detantın derinleştirilmesi ve geri döndürülemez hale getirilmesinin önünde duran başlıca engeldir. Dünyayı «savaş uçurumunun kıyısında bir denge»ye sürükleyen bu politikadır.

Komünist partileri Atlantik patronlarının tehlikeli planlarına karşı savaşta baş rolü oynuyorlar. Özellikle de NATO'ya bağlı ülkelerin komünist partileri. Bu partilerden herbiri kendine özgü sorunları çözmekte ve kendi taktiklerini geliştirmektedir. Ancak belirleyici etmen, NATO'culuğun ortak düşman oluşudur. Partiler için NATO, kıtayı iki karşıt bloka bölmüş olan, soğuk savaşa dönmeyi savunan güçlerin bir cisimleşmesidir.

Egemen çevrelerin kendilerini Kuzey Atlantik savaş arabasına koşmuş oldukları bir ülkede faaliyet gösteren Alman Komünist Partisi'ne özel bir sorumluluk düşmektedir. Bu varsayımın Partimiz, Program Taslağı'nda belirtildiği üzere, «NATO'yu genişletme ve yeni saldırgan askersel bloklar kurma girişimlerine kesinlikle karşı çıkar.»⁽¹⁴⁾ Alman komünistlerine göre, kıtanın karşıt askersel bloklara bölünmüşlüğü ancak detantın ve silâhlanmayı sınırlandırma ve silâhsızlanma yönünde pratik adımların ardıcıl olarak sürdürülmesiyle alt edilebilir. FAC'nin ulusal çıkarları, ülkemizin ABD emperyalizmi ve emperyalist blok örgütleriyle olan tehlikeli bağlantılarını terketmesini gerektirmektedir. AKP'nin Program Taslağı'nda şöyle deniyor: «AKP, egemenlik haklarının NATO'ya feda edilmesine karşıdır. . . O barış içinde bir Avrupa uğrunda savaşıyor.»⁽¹⁵⁾

Askersel inşaya yeni bir hız veren NATO Konseyi'nin Mayıs oturumu, sorunun bu şekilde konuşunun yerinde olduğunu ve canalcı önemini ortaya serdi. AKP Başkan yardımcısı Hermann Gautier'in AKP Yürütme Kurulu'nun Haziran Plenumu'nda belirttiği gibi, «federal hükümet, ülkemizin çıkarlarına aykırı hareket ederek, Birleşik Amerika ile birlikte silâhlanma programının büyük kısmını finanse etme»ye bu toplantıda «söz verdi.»⁽¹⁶⁾

NATO tehlikesiyle savaşımızda yalnız değiliz. Avrupa Komünist ve İşçi Partileri'nin Haziran 1976 Konferansı'na katılanlar oybirliği içinde diyorlar ki, «komünist partileri ve öteki demokratik ve barış yanlısı güçler bu politikalara (yani, NATO'nun politikalarına – G. K.) karşı savaşmışlardır ve savaşıma devam etmektedirler.» Onlar bunu, çözümü bütün Avrupa halkları için, bütün dünya halkları için canalcı bir önem taşıyan ivedi bir görev olarak görüyorlar.

⁽¹⁴⁾ Entwurf. Programm der Deutschen Kommunistischen Partei, Neues, 1977, s. 37.

⁽¹⁵⁾ Agy.

⁽¹⁶⁾ Unsere Zeit, 22 Haziran 1978, s. 16.

Nato'nun Savaş Makinesi

Bu inceleme, Demokratik Almanya Cumhuriyeti Uluslararası Politika ve Ekonomi Enstitüsü'nde çalışan, araştırmacı Günter Wert tarafından hazırlanmıştır.

1976'da NATO ülkelerinin silâhlı güçleri 5.329.000 subay ve er; ve buna ek olarak beş milyonun üzerinde yedek askerden oluşmaktaydı. En büyük güç ABD'nindi – 2.101.000 kişi; Türkiye'nin 674.000 askeri, Fransa'nın 585.000, FAC'nin 495.000, İtalya'nın 480.000 ve İngiltere'nin 346.000 askeri vardı. ⁽¹⁾

1977'nin sonlarında ABD yurtdışında 490.000, yani geçen yılından 27.000 fazla askere sahipti; bunlardan 313.700'ü Batı Avrupa ülkelerinde ya da Altıncı Filo'nun uçak gemilerinde bulunuyorlardı (FAC'nde 224.300, ya da 1976 sonundakinden 15.800 fazla ABD askeri vardı). ⁽²⁾

Avrupa'da NATO Yüksek Komutanlığı'nın barış zamanında 66 tümeni, 200 hava alanında üslenmiş 3.100 uçağı ve binlerce tankı bulunur. Avrupa bölgesinde Pentagon'un 3.000 taşıyıcı uçak üzerinde 7.000 taktik nükleer savaş başlığı, füzeleri ve topları vardır.

Belçika, Büyük Britanya, Danimarka, FAC, Hollanda, İtalya, Lüksemburg, Norveç, Portekiz, Türkiye ve Yunanistan'dan oluşan NATO Avrupa grubundaki pekçok devlet yurtdışında kalabalık ordu birlikleri bulundurmaktadır. Örneğin, İngiltere'nin kara güçlerinin kabaca üçte biri ve Belçika'nın tüm silâhlı güçlerinin yaklaşık üçte biri FAC'nde üslenmiştir. Bu iki ülkenin ve Hollanda'nın tüm silâhlı güçlerinin % 20'sinden çoğu diğer NATO ülkelerinde bulunmaktadır. FAC'nde ayrıca NATO komutasında olmayan iki Fransız tümeni yerleşmiştir. ⁽³⁾

*NATO ülkelerinde silâhlanma harcamaları ⁽⁴⁾
(milyon dolar)*

	1949	1970	1974	1975
ABD	13.503	77.854	85.906	90.948
Avrupa'daki NATO ülkeleri (Türkiye ile Yunanistan dışında)	4.531	23.460	44.052	51.951
NATO (Türkiye ile Yunanistan dışında)	18.406	103.281	132.884	145.974

⁽¹⁾ NATO-Brief, Sayı 1, 1977, s. 31.

⁽²⁾ US News and World Report, 26 Aralık 1977 / 2 Ocak 1978, s. 49.

⁽³⁾ «The Military Balance 1977-1978», Londra, 1977, s. 17.

⁽⁴⁾ NATO-Brief, Sayı 1, 1977, s. 30.

: NATO 1977 yılında Avrupa'da ve bitişik denizlerde 30'u aşkın manevra yapmıştır; bunlardan en büyük 10 manevra FAC'nde yapıldı. Tatbikatlar 500.000 askeri, binlerce tank ve uçağı, yüzlerce savaş gemisini kapsıyordu.

NATO ülkelerinin askersel harcamaları sürekli yükselmektedir.

1977'de yine NATO ülkelerinin silâhlanma giderleri, yaklaşık 175.000 milyon dolar yükseldi. En büyük askersel bütçe ABD'nindir: 113.000 milyon dolar; onu 16.602 milyon dolarla FAC, 13.740 milyon dolarla Fransa, 11.214 milyon dolarla İngiltere, 4.416 milyon dolarla İtalya, 3.357 milyon dolarla Hollanda, 3.348 milyon dolarla Kanada, 2.653 milyon dolarla Türkiye, 2.476 milyon dolarla Belçika, 1.194 milyon dolarla Norveç, 1.103 milyon dolarla Danimarka, 1.100 milyon dolarla Yunanistan, 508 milyon dolarla Portekiz ve 28 milyon dolarla da Lüksemburg izliyor. Bloğun şu beş üyesi, bütçe giderlerinin % 20'den çoğunu askersel amaçlara ayırmaktadır: Yunanistan % 26'sını (1976), ABD % 24,4'ünü, FAC % 22,9'unu, Türkiye % 21,1'ini ve Fransa % 20,4'ünü. (5)

Tüm olarak NATO ülkeleri son on yılda savaş hazırlıklarına 1.300.000 milyon dolar harcamışlardır.

Son beş yıl zarfında da kişi başına düşen askersel harcamalarda köklü bir artış görülmüştür.

Kişi başına düşen askersel harcamalar (6)

	1972	1977
ABD	372	523
Norveç	127	295
FAC	146	263
Fransa	142	256
Belçika	104	253
Hollanda	117	241
Danimarka	97	217
İngiltere	141	201

1979 yılı öngörüsüne göre ABD askersel harcamaları, en başta ABD'nin Avrupa'da daha aktif askersel mevcudiyeti amaçlamalarından ötürü, 128.400 milyon dolara çıkacaktır. Ek yatırımlar, konvansiyonel silâhların kullanılacağı bir çatışma olasılığı karşısında NATO emrindeki ABD güçlerinin daha etkili bir şekilde donatılmasına harcanacaktır. (7)

(5) *Military Balance 1977-1978*, Londra, 1977, s. 82.

(6) *Agy.*, (1975-1976), Londra, s. 76; (1977-1978), Londra, 1977, s. 82.

(7) «Die Welt», 24 Ocak 1978.

Geçen Ocak'ın başlarında Başkan Carter 8.000 kişilik yeni bir ABD birliğini Avrupa'ya geçirme planlarını açıkladı. Çok sayıda en modern ABD uçağı Avrupa'da üslenecek. ⁽⁸⁾ ABD'ndeki yedek güç cephaneliğinden tanklar ve başka ağır silâhlar çekilerek, Avrupa'ya nakledilecek. Deniz birlikleri de aynı şekilde Avrupa'ya taşınacak.

Batı Almanya da silâhlanma harcamalarını hızla artırıyor (harcamalar 1970 ile 1976 arasında % 85,9 dolayında arttı). 1977 Federal bütçesi askersel harcamalara (Batı Berlin'in harcamaları da dahil) 50.700 milyon Mark'a varan bir tutar ayırmaktadır (bu geçen yıla oranla % 5,6'lık bir artış demektir).

1978 yılında harcanacak olan 188.600 milyon Batı Alman markından 35.000 milyonu, ya da 1977'dekinden 2.100 milyon fazlası ⁽⁹⁾, Savunma Bakanlığı'na gidecektir. Batı Berlin'e yapılacak sözde yardımla birlikte 1978'deki silâhlanma giderleri 54.000 milyon markı buluyor. ⁽¹⁰⁾

Bundeswehr'i yeni kuşaktan silâhlarla donatma çabalarına ağırlık veriliyor. 1978'de bu amaçla yapılacak harcamalar, geçen yılın bütçesindeki tahsisattan kabaca % 19 daha fazla olacaktır. Askersel teknolojik araştırma ve geliştirme çalışmalarına ayrılan harcamalar, geçtiğimiz yıla oranla iki katına çıkarılıyor. ⁽¹¹⁾

Öteki NATO ülkeleri de silâhlı güçlerini ikinci kuşaktan silâh sistemleriyle donatmaya başlıyorlar. Mayıs 1977'de NATO Savunma Planlama Komitesi 1984'e değin olan dönemin yolgösterici çizgilerini onadı. Bu çizgiler «konvansiyonel silâhlı güçlere», bütün NATO ülkelerinin «askersel bütçelerinde» % 3 dolayında «gerçek (yani enflasyonla orantılı olarak) bir artışa», ve «askersel harcamaların etkinliğini artırmaya» ağırlık veren «silâhlı güçleri yetkinleştirmek için dengeli bir program»ın hazırlanmasına yöneliktir. ⁽¹²⁾

NATO Konseyi Mayıs 1978 tarihli Washington oturumunda, blok silâhlı güçlerini inşa etme ve modernleştirme yönünde bir program benimsedi. Bu program özel olarak, ortak bir hava savunma sistemi geliştirmeye, tanksavar silâhlarını ve gaza karşı donatımı kökten iyileştirmeye, silâhlı güçlerin hareket yeteneğini artırmaya ve elektronik savaş aygıtlarını modernleştirmeye yönelik önlemleri kapsıyor. NATO ülkelerine bu program gelecek 10–15 yıl boyunca 80.000 milyon dolara malolacaktır. ABD Savunma Bakanı Harold Brown, insanın boyutları karşısında, blok üyesi ülkelerin askersel bütçelerinde % 3'lük bir artışın yetersiz kalabile-

⁽⁸⁾ «International Herald Tribune», 17 Ocak 1978.

⁽⁹⁾ «Frankfurter Allgemeine», 25 Ocak 1978.

⁽¹⁰⁾ «Frankfurter Rundschau», 7 Şubat 1978.

⁽¹¹⁾ «Wehrtechnik», 12 Aralık 1977, s. 34.

⁽¹²⁾ «Bulletin des Presse- und Informationsamtes der Bundesregierung», Sayı 54, Bonn, 1977, s. 497.

ceğini itiraf etmiştir. Birleşik Amerika'ya gelince, onun niyeti askersel bütçesini 1983'e dek 172.700 milyon dolara çıkarmaktır. ⁽¹³⁾

Ekim 1977'de NATO nükleer planlama grubundaki devletlerin bakanları ABD'nin yeni nükleer silâhlar ve füzeler yapımına ilişkin planlarını görüşmek ve kendi ordularını bu silâhlarla donatmak için toplandılar. Bu planlar gezici ve kıtalararası füzeleri, denizden kalkan balistik füzeleri ve FAC ile diğer NATO üyesi Avrupa ülkelerinde bulunan Amerikan Lance füzesinde bir savaş başlığı olarak kullanılması tasarlanan nötron bombasını ⁽¹⁴⁾ kapsamaktadır.

⁽¹³⁾ «Die Welt», 4/5 Şubat 1978.

⁽¹⁴⁾ Bulletin des Presse- und Informationsamtes der Bundesregierung», Sayı 102, Bonn, 1977, s. 934.

Almanya Sosyalist Birlik Partisi İle Dost Partiler Arasındaki İşbirliği

Dr. Klaus Sorgenicht

Demokratik Almanya Cumhuriyeti Devlet Konseyi Üyesi

Demokratik Almanya Cumhuriyeti ve öteki sosyalist ülkelerin arşivleri, iktidar savaşında ve sonra da iktidarı güçlendirir ve yetkinleştirirken, işçi sınıfının nüfusun öteki kesimleriyle bağlaşma politikasının kilit rolü oynadığının göstergesidir. Bugün DAC'nin önündeki görev olan gelişmiş bir sosyalist toplum kurmak ve komünizme kerteli geçişin zeminini yaratmak için işçilerin, kooperatif çiftçilerinin, aydınların, el zanaatçıların ve diğer grupların birleşik çabaları gereklidir. Bu bakımdan, Almanya Sosyalist Birlik Partisi işçilerle öteki emekçi sınıfı ve katmanlar arasında yoldaşça, yaratıcı işbirliği sorununu her zaman gözönünde bulundurmaktadır.

Partinin bağlaşıklıklar politikası hem işçi sınıfının, hem de bağlaşıklıklarının çıkarlarını hesaba katar. Bu, en başta ekonomik ve toplumsal politikanın birliğinde ve işçilerin, kooperatif çiftçilerinin, mühendislerin, bilim adamlarının, çeşitli meslek ve yaş gruplarındaki kadın ve gençlerin yakınlaşmalarının giderek artmasında ifadesini bulmaktadır. 1979 Ekiminde kutlanacak olan cumhuriyetin 30. yıldönümü onuruna düzenlenen sosyal yarışma hareketi belki de bunun en ileri gelen örneğidir.

Dost partilerle karşılıklı ilişkiler kurmak, önemli bir ilke ve Marksist-Leninist bağlaşıklıklar politikasını uygulamanın bir aracıdır. Almanya Sosyalist Birlik Partisi ile Demokratik Alman Köylü Partisi (DAKP), Hristiyan Demokratik Birliği (HDB), Liberal Demokratik Alman Partisi (LDAP) ve Ulusal Demokratik Alman Partisi (UDAP) arasındaki karşılıklı güven otuz yıl önce doğmuştur ve sürekli büyümektedir. Bu partiler 1945'de kurulan Demokratik Blok'u oluşturuyorlar. ASBP MK Genel Sekreteri ve DAC Devlet Konseyi Başkanı Erich Honecker 9. Parti Kongresi'ndeki konuşmasında şunları söyledi: «Almanya Sosyalist Birlik Partisi dost partilerin üyelerinin ve kendilerine yakın halk kesiminin sosyalist insan karakterine kavuşmalarına yaptıkları ağırlıklı katkıya büyük değer biçmektedir. Ve Partimiz, toplumsal gelişmeyle uyum içinde, halkın yararına olan ve Demokratik Blok ile DAC Ulusal Cephesi çerçevesinde uygulanan sinanmış, dost partiler ve yığın örgütleriyle yoldaşça işbirliği politikasını sürdürecektir.» (1)

(1) «Bericht des ZK der SED an den IX. Parteitag.» Berichterstatte, Gen. Erich Honecker, Dietz Verlag, Berlin, s. 117.

medi. Bunu, ÇHC Devlet Konseyi başkan yardımcısı Gu Mu'nun başkanlığındaki bir heyetin bu yılın ilkyazında Batı Avrupa ülkelerine yaptığı «maraton» ziyaret de doğruladı. Çin'li misafirlerin Brüksel, Kopenhag, Bonn ve Paris'e uğramaları hiç de şaşılabilecek bir şey değildi, çünkü Fransız gazetelerinden «Le Monde»un belirttiği gibi, Çin, «son zamanlarda Batı Avrupa'ya karşı stratejik bir zayıflık duymaktadır.»⁽⁸⁾

Büyük askersel uzmanların katıldığı, Gu Mu'nun başkanlığındaki heyet, Çin ordusunun silâhlandırılması için donatım satın alınması sorununa özel bir önem verdi. Heyetin Fransa'yı ziyareti sırasında bu konuda anlaşmalar imzalandı.

Bununla ilgili olarak, şurasını belirtmek yerinde olur. 1950 yıllarında Koordinasyon Komitesi'nin (COCOM) vardığı anlaşmaya göre kapitalist ülkelerin Çin'e silâh satmaları yasaklanmıştı. O zamanlar «Associated Press» ajansının bildirdiğine göre «batılı ülkeler Çin'e hem silâh, hem de silâh üretmeye yarayabilecek en yeni teknik buluşları satmamak için» anlaşmışlardı. Oysa Çin'in 16. NATO üyesi haline gelmesinden sonra bütün bu yasaklar kaldırılmıştır ve Çin ordusu NATO'nun silâhlarıyla donatılmaktadır. Bunun dahası var. «Panorama» adlı İtalyan dergisine göre, Çin'in silâhla donatılması perspektifleri sadece Amerikalı ve Avrupalı sanayicilerce değil, NATO'nun Pentagon'daki strateji uzmanlarının da iyi karşılanmaktadır.

Bu askersel alışverişin ölçüleri hakkında aşağıdaki veriler tanıklık etmektedir. Çin İngiltere'den «Harrier» tipi avcı uçakları, Batı Almanya'dan «BO-105» tipi helikopterler, yine İngiltere'den «Chieftain» tipi tanklar ve «Jaguar» tipi bombardıman uçakları almak niyetindedir. Fransa Çin'e tanksavar roketler satmıştır ve «Mirage» tipi avcı uçaklarının lisansını satma hazırlıkları içindedir. Bu verileri yayınlayan Amerikan dergilerinden «Newsweek»in yazdığına göre Çin «Leopard» tankları ve 120 mm lik tank topları satın alma görüşmelerine hazırlanmaktadır.⁽⁹⁾ Ama eninde sonunda çeşitli tipten silâhların ne önemi var ki! «Associated Press» ajansının bu yılın başlarında verdiği haberlere göre, Batı Avrupa ülkeleri Çin'e çeşitli silâh fabrikaları satmak niyetindedirler. Bu işbirliğinin başka alanlarda da geliştiğini ortaya koyan veriler de vardır. Örneğin ABD, Fransız, Batı Alman ve NATO gizli servisleriyle ÇHC'ndekiler arasında sıkı ilişkiler kurulmuştur.

Çin yöneticileri, NATO ile bağlarını güçlendirmekle, diğer uluslararası politik gruplarla da ilişkiler kurmaya niyetlenmektedirler. 1978 yılının Mart ayında Tayland başbakanı general Kriangsak Çamanan'ın Pekin'e yaptığı ziyareti yorumlayan Fransız gazetelerinden «Le Monde», şunları

(8) «Le Monde», 5-6 Şubat 1978.

(9) «Newsweek», 22 Mayıs 1978, s. 28.

belirtmiştir: «Çin’li yöneticiler, general Kriangsak’ın demecine paralel olarak, konuklarına ASEAN üyesi devletlerle (Güney Asya Ülkeleri Birliği: Tayland, Filipinler, Endonezya, Malayziya ve Singapur) ilişkilerini geliştirmeyi «çok belirli bir biçimde arzuladıklarını» bildirmişlerdir ... ASEAN paktına şirin görünme arzusunu, başkan Hua’nın, devrime bağlılıklarını dile getirirken polisin yayılım ateşine tutulan öğrencilerin ülkesini ziyaret etme konusundaki hayret verici politikası da açıkça ortaya koymaktadır.» ⁽¹⁰⁾

Pekin’de ABD ile Japonya arasında bir askersel anlaşma imzalanması konusu ısrarla desteklenmektedir. Japonya komünistlerinin organı «Aka-hata» gazetesi, 1978 Haziranında yayınladığı bir yazıda, Pekin yöneticilerinin ABD, Japonya ve Çin’in oluşturacağı anti-Sovyet bir bağlaşıklık meydana getirmeye çalıştıklarını yazarak, Pekin’in ABD ile Japonya arasında askersel bağlaşıklığı desteklediğini, kulis ardında ise Amerikan birliklerinin Asya’dan çekilmemesi için çabalar harcadığını belirtmiştir. Çin’in anti-Sovyet manevraları üzerinde de duran gazete, Deng Xiaoping’in «Associated Press» ajansından bir grup gazeteciyle yaptığı görüşmeyi örnek vererek, Çinli yöneticinin kendi ülkesiyle ABD ve Japonya’nın ortak anti-Sovyet çıkarlarından söz ettiğini ve üç ülkenin SSCB’ne karşı birlikte hareket etmeleri gerektiği imasında bulunduğunu yazmıştır. Gazete, yorumunda, Pekin’in ancak ABD’ne dayanılabileceği düşüncesinde olduğu sonucuna varmaktadır. «Aka-hata», devamla Deng Xiaoping’in, ABD’nin Tokyo Büyükelçisi M. Mansfield’in Çin’i «Doğu’nun NATO’su» saymasını doğru bulduğunu söylemiş olduğunu da belirtmektedir. «Aka-hata» gazetesi Deng Xiaoping’in Japon politika adamlarından Kono ile yaptığı görüşme üzerinde de durarak, «Biz Japonya’nın savunma gücünü artırmasına ve ABD ile iyi ilişkilerini sürdürmesine karşı değiliz. Ben bunu söylerken global nedenlerden hareket ediyorum» dediğini yazmakta ve «Apaçiktır ki bu ‘global nedenler’ Pekin’in Sovyetler Birliği konusundaki özel stratejisinden ve Amerika Birleşik Devletleri ile Japonya’yı kapsayacak bir anti-Sovyet cephe meydana getirme denemelerinden başka bir şey değildir» ⁽¹¹⁾ diyor.

Çin’in dış politika doğrultusunda hangi konumda yer aldığını gösteren karakteristik bir belirti de Afrika’daki olaylardır. Güney Afrika Komünist Partisi Merkez Komitesi’nin bir bildirisinde belirtildiği gibi: «Maocu kliğin politkası gericiliğin ve emperyalizmin çıkarlarına hizmet etmektedir. Mao-cular Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi ilkelerini, vicdanları zerre kadar sızlamadan ayaklar altına alarak, anti-Sovyet politikalarını azgınlıkla sürdürmekte. Güney Afrika Birliği’ndeki Vorster rejimi ve emperyalizmle açıktan açığa bağlaşıklık kurmaktadır. Bunu Şili ve

⁽¹⁰⁾ «Le Monde», 2–3 Nisan 1978.

⁽¹¹⁾ Bkz. «Aka-hata», 2 Haziran 1978.

Angola olayları ve son zamanlarda Zaire'ye müdahale etmesi kanıtlanmaktadır.»⁽¹²⁾

Yukarıda belirtilenleri, bu yılın Haziran ayında başgösteren olaylar da doğruladı. ÇHC Dışişleri Bakanı Huang Hua, Birleşmiş Milletler Örgütü'nün silâhsızlanma ile ilgili özel oturumunu terkederek, Zaire'ye gitti ve Şaba eyaletini ziyaret etti. Bu geziyi, NATO askerlerinin koruyuculuğu altında yapan Çin Dışişleri Bakanı «isyancılara» karşı elde edilen «utku»dan dolayı duyduğu memnuniyeti açıkladı. Zaire'nin Cumhurbaşkanı ile uzun görüşmeler yapan Huang Hua, Mobutu'nun iflas eden rejimine her türlü yardım ve desteği göstereceğine söz verdi. Ve resmen verilmiş bu söz, hiç vakit geçirilmeden somutlaştırıldı. Öyle ki bazı burjuva gazetelerinin haberlerine göre Pekin'den gönderilen ilk materyaller Zaire'ye gelmeye başlamıştır. İngiliz gazetelerinden «Daily Telegraph» Haziran ortalarında yayınladığı bir haberde ise Çin'in Zaire askerlerini yetiştirmek üzere bu ülkeye eğitimler gönderdiğini açıkladı.

Pekin yöneticileri Angola'nın durumunu sarsma denemelerinde o kadar ileri gittiler ki, Kabinda Bölgesi Kurtuluş Cephesi (FLEC) denen örgütün elebaşısını Çin'e davet ettiler. Oysa bu karşı-devrimci örgütün Fransız gizli servisleriyle ilişkisi herkes tarafından bilinmektedir.

Çin, Angola ve Etiyopya olayları sırasında bölücüleri ve saldırganları desteklemekle Afrika Birliği Örgütü'nün ilkelerini, yani devletlerin toprak bütünlüğüne saygı gösterme ve Afrika'daki sınırlara dokunmama ilkelerini açıkça çiğnemiştir.

Pekin yönetiminin yeryüzündeki tüm devrimciler için kutsal olan bu ilkelere ihanetini, Çin'in son zamanlarda Vietnam'a karşı uyguladığı saldırı ve harp politikası bir kez daha doğruladı. Şövenizmi ve yabancı düşmanlığını kışkırtan Pekin, Vietnam'ın güneyine yerleşmiş Çinli kapitalist ve vurguncuların «yardımına» koştu. Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti'nin içişlerine karışan Çin, sosyalizmi kurmakta olan Vietnam'da mülkleri tamamiyle millileştirilen Çinli'lerin yardımına (gerekirse şiddete başvurarak) koşmaya kalkışmaktadır. Bu davranış, emperyalistlerin, başka devletlerin içişlerine karışırken «kendi ülkelerinin uyruklularını korumak» gibi bahnelerle «haklı görünme» denemelerinde bulunmalarını andırmaktadır.

Kamboçya'yı Vietnam'a saldırmaya yüreklendirerek, askersel, parasal ve politik destek sağlayan Pekin, böylelikle yeni bir suç işlemektedir. Amerikan emperyalizmine karşı utkuyu bitmez tükenmez ıstıraplar pahasına elde etmiş olan yiğit Vietnam halkı, şimdi kuruculuk alanında çalışan güçlerinden bir kısmını, ÇHC ile Kamboçya'nın saldırısı karşısında, egemenlik ve bağımsızlığını savunmak için ayırmak zorundadır.

(12) «The African Communist», Sayı 70, 1977, s. 27.

Küba gazetelerinden «Granma» Çin'in bugünkü dış politika doğrultusu üzerinde duran bir yorumunda, «Çinli yöneticiler ABD, Japonya ve Batı Avrupa burjuvalarının en harpçi çevreleriyle işbirliği yaparken, Sovyetler Birliği'nin barış ve yumuşama politikasına karşı ağızlarına geleni söylüyorlar» diye yazmıştır. ⁽¹³⁾

Bugün dünyadaki bütün halkların ilgisini çeken en çetin ve en güncel sorunlardan biri silâhsızlanma sorunudur. Birleşmiş Milletler Örgütü Genel Kurulu'nun 1978 yılının Mayıs-Haziran aylarında, bu konuya özel bir oturum düzenlemesi de buna tanıklık etmektedir. Çin'in «öзгүл» tutumunun Çin Dışişleri Bakanı Huang Hua'nın bu sorumlu forumda yaptığı konuşma açıkça ortaya koydu. Bakanın konuşmasından kolayca anlaşılacağı gibi bugünkü Çin yöneticileri yumuşama sürecinin güçlenmesine, silâhlanma yarışının engellenmesine yönelik her önleme karşı koymaktadırlar. Gerçekten de Çinli bakanın sözlerine göre barışı sağlamak, hele bunu silâhsızlanma yoluyla sağlamak mümkün değildir. «Halklar, yer yüzünde barış sağlanması isteklerinde silâhsızlanmaya umut bağlamamalıdır» diyen Çinli yönetici, «yeni bir dünya savaşının kaçınılmaz olduğunu» da söylemiştir.

Durum böyle olunca, silâhsızlanma da gereksizmiş. Gerçekten de ÇHC'nin Birleşmiş Milletler Örgütü'ne girdiği 1971 yılından bu yana, Pekin'in temsilcileri silâhlanma yarışının sınırlandırılması konusunda yapılan önerilerden hiçbirini desteklememiş, nükleer silâhların tam ve genel olarak yasaklanmasıyla ilgili bir anlaşma imzalanmasına karşı çıkmıştır. ÇHC'nin Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 30. toplantısındaki temsilcileri oy çoğunluğu ile onaylanan silâhsızlanma ile ilgili 25 karar tasarısından birini osun desteklememişlerdir. Yine Çin, yeni tip yığınsal kırım silâhları yapımının yasaklanması önerisine karşı da belirsiz bir tutum takınmıştır. Birleşmiş Milletler'deki Çin heyeti, Örgüt'ün saldırı kavramının saptanmasıyla ilgili bir karar almasına karşı çıkmış, Güvenlik Konseyi'nin, yabancı toprakların zor kullanılarak işgalini yasaklayan maddeyi de kapsayan bir karar tasarısını desteklemeyi reddetmiştir. Ayrıca Sovyetler Birliği ile diğer bazı ülkelerin silâhsızlanma ile ilgili bir dünya konferansı düzenlenmesi önerisi görüşülürken de karşı oy kullanmıştır.

İş bu kadarla da kalmamakta, silâhsızlanma yarışının şu veya bu biçimde sınırlandırılması yönünde etkisi görülen çok yanlı anlaşmalardan bir tekinin olsun altında Çin'in imzası görülmemektedir. Diğer ülkelerin önerilerine karşı çıkan Çin, genel barışın güçlenmesine yarayabilecek herhangi yapıcı öneri ileri sürmemiştir. Bu ise hiç de şaşılabilecek bir şey değildir. Çünkü Çin'in sesi, ancak silâhlanma yarışının sürdürülmesinden yana olanları desteklerken duyulmaktadır. «The African Communist» der-

⁽¹³⁾ «Granma», 31 Mayıs 1978.

gisinin bundan bir süre önce belirttiği gibi: «Çin, uluslararası ilişkilerde yumuşama havasının sağlanmasını isteyen Helsinki ve Belgrad konferanslarının bildirilerinden hiç de memnun değildir ... Batılı devletlerin nütron bombası yapmalarını açıktan açığa destekleyen Çin, Sovyetler Birliği'ne ve ... sosyalizm davasına karşı yönelik NATO'nun, CENTO'nun ve tüm askersel blokların güçlendirilmesi için çağrılarda bulunmaktır.»⁽¹⁴⁾

Bu durumda Küba gazetelerinden «Granma»nın aşağıdaki uyarısı son derece günceldir. «Granma», geçen Haziran ayında şöyle diyordu: «Anti-Sovyet manevralarında, Çin'den yararlanmak özlemini duyan burjuva politikacıları Pekin'in hegemonya hırslarının kapitalist ülkelerde yaşayanlar dahil, istisnasız tüm insanlık için tehlikeli olduğunu unutmamalıdır.»⁽¹⁵⁾

Olguların gösterdiği gibi ÇHC'nin şimdiki dış politika doğrultusunun, resmi Çin propagandasının yönü yorumlanmaya gerek duyulmayacak açıklıktadır.

⁽¹⁴⁾ «The African Communist», Sayı: 24, 1978, s. 15.

⁽¹⁵⁾ «Granma», 1 Haziran 1978.

Emperyalizmin Maskesini Sıyırın Yeni Materyaller

Üçüncü materyal ()*

1969 yılının Haziran ayında Komünist ve İşçi Partileri'nin Uluslararası Danışma Toplantısı'nı (Moskova, 1969) hazırlamakla ödevli Komisyonun isteği üzerine «Emperyalizmi Suçlama Belgesi» adlı bir derleme yapılmış ve yayımlanmıştı.

1974'ün Mayısında ise, dergimizdeki komünist ve işçi partileri temsilcilerinin girişimi üzerine, emperyalizmin maskesini sıyırın yeni materyaller yayımlanmıştı.

Söz konusu materyallerin basımından beri geçen süre içinde emperyalizm insanlığa karşı yeni yeni suçlar işledi. Komünist ve işçi partileri emperyalistlerin suçlarını açıklamak için parlamento kürsülerinde, parti forumlarında, miting ve toplantılarda, parti basın organlarında arsız savaş yürütmektedirler.

Bu sayımızda yer alan materyaller, dergimizde temeli 1969 ve 1974 yıllarında atılan geleneğin devamını oluşturmaktadır. Burada yeralan ve tümünü kapsamaktan uzak olan veriler açıkça şunu gösteriyor: Emperyalizm canavarlık niteliğini yitirmemiştir; politik, ekonomik ve moral bunalımlar sermaye dünyasında gitgide daha fazla yayılmaktadır.

EKONOMİK, TOPLUMSAL VE POLİTİK GÜÇLÜKLERİN BAŞ SUÇLUSU EMPERYALİZMDİR

Kapitalist sistem, kendisine özgü bunalım olgularından kurtulacak durumda değildir. Ekonomik sarsıntılar, döviz dalgalanmaları, enflasyon, enerji ve ekonomi bunalımları kapitalizmin karşısına çözülemeyen yeni yeni sorunlar çıkarmaktadır.

Kapitalist ekonomi, savaştan sonra, 1974-1975 yıllarında geçirdiği en derin bunalımın sarsıntılarını hâlâ yaşamaktadır. Burjuva ekonomistleri-

(*) Burada yer alan materyaller yayına, Barış ve Sosyalizm Sorunları dergisindeki Bilimsel Enformasyon ve Dokümantasyon Komisyonu tarafından hazırlanmıştır. Hazırlıklar yapılırken Birleşmiş Milletler Örgütü ile, bu örgüte bağlı çeşitli kurumların belgelerinden; çeşitli devletlerin yayınladıkları istatistiklerden; komünist ve işçi partilerinin materyal ve belgelerinden; Dünya Sendikalar Federasyonu'nun, Uluslararası İş Örgütü'nün, Uluslararası Emek Bürosu'nun materyallerinden; birçok bilim-arastırma kuruluşlarının belgelerinden; çeşitli ülkelerin gazete ve dergilerinden yararlanılmıştır.

nin konjunktürün iyileşeceğine dair defalarca ileri sürdükleri kehanetler bir türlü gerçekleşmemiştir. Gelişmiş kapitalist ülkelerin 1976 yılında gayri safi ulusal hasıla üretiminde ortalama %0,5,2 olan artış temposu 1977'de ancak %0,3,5 olabilmıştır. Öte yandan, 1977 yılında tüm gelişmiş kapitalist ülkelerin endüstri üretimindeki büyüme iki kattan fazla azalmıştır. Dünya Sendikalar Federasyonu'nca yayınlanan rakamlara göre sözkonusu ülkelerde üretim araçlarının %0 20-30'undan yararlanılmamaktadır.

Enflasyon Kamçısı

Kapitalist sistemin derinleşen bunalımı ve enflasyonun «dörtmala» ilerlemesi pahalılığın artmasına yol açmakta, bu da emekçi yığınların durumunu daha da güçleştirmektedir.

1977'de gelişmiş kapitalist ülkelerde perakende mal fiyatları ortalama %0 9 oranında artmıştır. Ekonomik İşbirliği ve Gelişme Örgütü'nün verilerine göre yalnız 1976 Mayıs ile 1977 Mayıs arasında, İtalya'da fiyatlar %0 18,4; İngiltere'de %0 17,1; Japonya'da %0 9,3; Fransa'da %0 9,8; Kanada'da %0 7,6; ABD'de %0 6,7; Federal Almanya'da %0 3,8 oranında yükselmiştir. Ekonomik İşbirliği ve Gelişme Örgütü'ne üye olan diğer ülkelerde de fiyatlar büyük ölçüde artmıştır: Portekiz'de %0 32,4; İzlanda'da %0 39,2; İspanya'da %0 22,6; Türkiye'de %0 18,5; İrlanda'da %0 16,7; Yeni Zelanda'da %0 13,7; Avustralya'da %0 13,6; Finlandiya'da %0 13,4; Yunanistan'da %0 11,8 oranında artış olmuştur. Yaşam pahalılığının artışıyla yiyecek maddeleri ve en gerekli maddelerin pahalılaşması ile kiralara yükselmesi en büyük rolü oynamıştır. 1978 yılının başlarında ABD'nde yiyecek maddeleri %0 5 oranında pahalılaşmıştır ve uzmanların kanısına göre yıl sonlarında yeniden %0 15 oranında pahalılaşacaktır.

Bu koşullar içinde, Amerikan burjuva dergilerinden «Times»'ın 1978 Nisanında yazdığı gibi, «işçi ücretlerinin artışından söz etmek, alay etmektir; 70 yılları boyunca işçilerin yaşam düzeyinin yükselmesi gerçekte sıfıra eşittir.» Fransa'da son aylarda ekmek, sebze, balık ve meyva pahalılaşmış; Portekiz'de ekmek %0 24, süt %0 30 ve bitkisel yağlarla pirinç fiyatları %0 20 oranında artmıştır.

Toplumsal Eşitsizlik Uçurumu

Politik, toplumsal ve ekonomik eşitsizlik kapitalist sistemin temelinde yatmaktadır. Bu sistemde toplumsal kutuplaşma aralıksız artmakta, fakirlerle zenginler arasındaki uçurum genişlemektedir.

ABD'nde ulusal zenginliklerin üçte biri nüfusun %0 0,5'ini oluşturan kimselerin elindedir. Öte yandan ise, bu en zengin kapitalist ülkede 26 milyon vatandaş resmen kabul edilen fakirlik sınırının altında bir yaşam düzeyinde, 11 milyonu fakirlik düzeyinde yaşamakta, 20 milyon ka-

dar Amerikalı yeteri kadar gıda alamamakta, 6 milyon kadar işçi emeklilik maaşı alamamaktadır. Fransa'da zenginlerin % 10'u ulusal servetlerin yarısını eline geçirmiş durumdadır. Fransız ekonomistlerinin araştırmalarına göre 1975 yılında işçi ve memurların yaşamı ülkedeki en zengin ailelerin yaşamından 80 kat kötüydü. Ortak Pazar üyesi Avrupa ülkelerinde 76 milyon insan yoksulluk çekmektedir. İtalya'da nüfusun % 51'i, İngiltere'de % 36'sı, Belçika'da % 17'si, Federal Almanya Cumhuriyeti'nde % 17'si sefalet bölgelerinde yaşamaktadır.

Ekolojik Bunalım

Kapitalist dünyada üretimin rastgele, herhangi bir düzene bağlanmadan gelişmesi dolayısıyla çevrenin kirlenmesi insanlık için ciddi bir tehlike olmaya başlamıştır.

Endüstri bakımından gelişmiş ülkelerde katı ya da gaz halinde çeşitli madde artıklarının havaya karışması nedeniyle insanlar, bitkiler ve hayvanlar için zararlı ölçülere varan hava kirlenmesi başgöstermiştir. ABD'nde her yıl havaya 30 milyon ton, Federal Almanya'da 4 milyon ton kürt karışımları püskürtülmektedir. Türkiye'nin başkenti Ankara yaşam için tehlikeli bir kent haline gelmiştir; Dünya Sağlık Örgütü'nün hesaplarına göre Ankara'da havanın kirlenmesi, kabul edilen normdan altı kat fazladır.

Su kaynaklarının durumu da endişe uyandıracak niteliktedir. Örneğin Amerika'daki ünlü Büyük Göller biyolojik ölüm tehlikesiyle karşı karşıyadır. Bu ülkede bin kentin su yollarında yapılan incelemeler sonucunda, yoklamaların % 36'sında bakteri veya zararlı kimyasal maddelere rastlanmıştır. Kötü içme suyundan yılda en az 4 bin kişi hastalanmaktadır. Akdeniz'in sularına her yıl 120 ton madeni yağ, 100 ton civa, 3.800 ton kalay, 2.400 ton krom, 21.000 ton çinko ile yüzlerce ton diğer zararlı maddeler karışmaktadır. Son 20 yıl içinde Fransa'da endüstri alanında kalıntıların hacmi 4 kat artmış, birçok su kaynakları toksin maddeleriyle kirlenmiştir. Sen nehrinin bir bölümü kalıntılarla dolu bir kanal durumundadır.

Çevre kirlenmesinin başlıca kurbanları işçiler ve memurlardır, yani tek sözle ücretli emek ordusunun temel kategorileridir. Emekçilerin yaşayacakları yeri seçme, yaşam, dinlenme ve serbest zamanlarını örgütleme olanakları sınırlı olduğundan, bütün bunlar onları, varlıklı kimselere kıyasla, kat kat daha kötü koşullara katlanmak zorunda bırakmaktadır. Yönetici çevreler havanın, suyun vb. kirlenmesine karşı savaş için ayrılan paraların aslan payını emekçilerin sırtına yüklemekte, çevre kirlenmesinin gerçek suçluları olan kapitalist korporasyonlar ise, doğanın korunması masraflarına sadece üç beş kuruşla katılmaktadırlar.

Şiddet Dünyası

Burjuva toplumunda suç işleme, yığınsal narkomani, ahlâk bozukluğu, politik şkandallar sıradan olaylar haline gelmiştir.

ABD'nde suç işleme olayları öyle ölçüler almıştır ki, federal cezaevlerinde tüm mahkumlara yer bulunamamaktadır. Newyork'da her gün 2 bin dolayında cinayet, ırza geçme, soygun ve hırsızlık olayı geçmektedir. Washington'da her yıl 4 binden fazla silâhlı saldırı yapılmaktadır. ABD'nde örgütlü olarak suç işleme bir sistem halini almıştır. Bu ülkede resmen kayıtlı olan ve yılda 12 milyar dolar safi kâr elde eden 10 bine yakın şirket Mafya'ya bağlıdır. Mafya'nın yıllık geliri ise 25 milyar dolar-dır. Buna karşılık ABD'nin en büyük korporasyonu olan «Exxon» bile 1976 yılında 2,6 milyar dolar safi kâr elde edebilmiştir.

Federal Almanya Cumhuriyeti'nde 1963 ile 1976 yılları arasında işlenen suçlarda % 70 oranında artış olmuştur. İngiltere'de, 1960'dan 1976'ya kadar soygun olayları % 240, yaralama ve sakatlama olayları % 414 oranında artış göstermiştir. Bugün İngiltere'de suç işleyenlerin sayısı yılda 2 milyonu aşmaktadır. Bu arada erginlik yaşına varmamış suçluların sayısı da artmaktadır. ABD polis yetkililerinin açıklamalarına göre suçların hemen hemen % 50'si, 18 yaşına varmamış olanlar tarafından işlenmektedir. İngiltere'de bu gibi suçluların sayısında son 20 yıl içinde üç kat artış görülmüştür.

Narkotik ve alkol kullananların sayısındaki artış felaket halini almıştır. Amerikan Narkotik Enstitüsü'nün resmi rakamlarına göre, 18–25 yaş arasındaki Amerikalıların % 53'ü, 12–17 yaş arasındakilerin de % 22'si marihuana kullanmıştır veya sürekli kullanmaktadır. En keskin narkotik olan eroine düşkün 18–35 yaş arasındaki narkomanlar arasındaki ölüm oranı, kaza, intihar veya kanser hastalığı sonucunda ölenlerden fazladır. Vaşington, merkez semtlerinde oturanlar arasında on kişiden birinin narkoman olduğu tek başkenttir. Federal Almanya'da 15–25 yaş arasındaki binlerce gençten üçte birinin eroin kullandığı saptanmıştır. Bu ülkedeki alkolikler ordusuna her yıl 43 bin kişi katılmakta, süregen alkoliklerin sayısı 3 milyonu bulmaktadır. Ayrıca okul çağındaki 100 çocuktan 40'ı muntazaman alkollü içkiler kullanmaktadır. ABD'nde son 20 yıl içinde alkoliklerin sayısı, yaklaşık 2,5 kat artarak 20 milyonu aşmıştır. Amerikan silâhlı kuvvetlerinde iki kişiden biri narkotik kullanmakta, her üç erden ve beş subaydan biri de alkolikler arasında yer almaktadır.

Rüşvet, Suistimal Toplumu

Kapitalist dünyada devlet kuruluşları, yasama organları, mahkemeler ve polis örgütleri rüşvetçilik, adam satınalma, görevini kötüye kullanma, mali oyunlara başvurma gibi olaylara sahne olmaktadır.

Politik skandallar kapitalist devletlerin en yüksek katlarını kapsamaktadır. ABD Cumhurbaşkanı Nixon, «Watergate Davası»nın neden olduğu eşi görülmemiş bir hükümet bunalımı sonunda istifa etmek zorunda kalmıştı. Bu davanın yankıları henüz ortadan kalkmadan cumhurbaşkanının en yakın yardımcılarından olan idare-bütçe dairesi müdürü Blance bir takım şüpheli mali operasyonlar çevirmekle suçlanarak görevinden ayrılmak zorunda bırakılmıştır.

«Lookheed» davası da dünyada muazzam yankılar uyandırmıştır. Bu Amerikan korporasyonu büyük rüşvetler aracılığıyla burjuva partilerinin birçok temsilcilerini satın almıştır. Bunların arasında 2 milyon dolar kadar rüşvet alan eski Japon başbakanlarından K. Tanaka da yer alıyordu. Amerikan petrol korporasyonlarından «Gulf Oil» yıllar boyunca Güney Kore diktatörü Pak Cong-hi'ye para yardımıyla bulunmuştur. Aynı firma İtalya'da sadece politika adamlarını değil, yığınsal haberleşme araçlarını da satın almış, 12 yıl içinde «politik ödenek» adı altında 422 milyon 604 bin dolar para ödemiştir.

Son yıllarda ün sahibi «politik satılmışlar» listesinde birçok yeni adlar yer almıştır. Bunların arasında İsrail'in eski başbakanlarından İ. Rabin, aynı ülkenin eski dışişleri bakanlarından A. Eban, istifa etmek zorunda bırakılan İtalya Cumhurbaşkanlarından G. Leone İtalya'nın eski savunma bakanlarından M. Tanasi ve L. Gui yer almaktadır. 1977 yılında ABD Kongresi birbirini izleyen skandallara tanık oldu. Güney Kore'li iş adamlarından Pak Ton Sun'un ABD Temsilciler Meclisi üyelerinden dörtte birinden fazlasını, yani 115 Kongre üyesini satın aldığı, 5 yıl boyunca bunlara 750 bin dolar para verdiği ortaya çıktı.

EMPERYALİZM GENİŞ HALK YIĞINLARINI, YAŞAMSAL ÖNEM TAŞIYAN TOPLUMSAL-EKONOMİK HAKLARDAN YOKSUN BIRAKIYOR

Milyonlarca İşsizler Ordusu

Kapitalist ülkelerde işsizlik sürekli artıyor. Burjuva devleti milyonlarca emekçiyi ilgilendiren bu sorunu çözecek durumda değildir. Bunlar kapitalist dünyanın belli başlı gerçekleridir.

1969 yılına kadar tüm gelişmiş kapitalist ülkelerdeki işsizlerin sayısı 6,5 milyon iken, 1973'te 11 milyonu bulmuş, 1978 başlarında ise 16,5 milyonu aşmıştır. Aşağıdaki çizelge son yıllarda başlıca kapitalist ülkelerde işsizler sayısındaki artışı göstermektedir.

*1969–1977 yılları arasında gelişmiş kapitalist
ülkelerde resmen kayıtlı işsizler sayısı
(bin kişi olarak)*

Yıllar	ABD	İngiltere	FAC	Fransa	İtalya	Japonya	Kanada
1969	2.831	556	179	223	663	512	382
1971	4.993	776	185	337	613	547	552
1973	4.305	611	274	394	669	670	520
1975	8.538	1.114	1.005	860	667	1.000	697
1977	6.700	1.400	1.250	1.385	1.450	1.050	944

Yukarıda adları geçen ülkelerdeki sendika birliklerinin yaptıkları hesap-
larda açıklandığına göre, resmi çizelgelerde çoğu kez işsiz kalan tüm
emekçi kategorileri yer almamaktadır. Aslında işsizler sayısı daha da
yüksektir. Örneğin, ABD’nde 1977 yılı sonunda işsizlerin sayısı, resmi
istatistiklerde 6,7 milyon olarak belirtiliyordu. Oysa sendikaların hesap-
larına göre, «gereksiz insanlar» ordusu gerçekte 9 milyonu bulmaktaydı.
Kapitalist ülkelerdeki ekonomistlerin tahminlerine göre işsizler sayısındaki
artışın önümüzdeki yıllarda durması beklenemez.

İşsizlik özellikle yaşama yeni atılanlar için ağır bir darbe olmaktadır.
ABD’nde 16–24 yaş arasındaki 3 milyon genç iş bulamamaktadır. Ortak
Pazar ülkelerindeki işsiz genç kız ve erkeklerin sayısı 2 milyonu aşkındır,
yani çalışmayanların % 35’ini oluşturmaktadır. İngiltere’de ve İtalya’da
işsizlerin hemen hemen yarısı, Hollanda’da % 41’i, Fransa’da % 39’u,
Belçika’da % 34’ü, Federal Almanya’da % 27’si gençlerdir. Son on yıl
içinde Fransa’daki işsiz gençlerin sayısı 9 kat, Federal Almanya’dakilerin
sayısı 6, İngiltere, Hollanda ve Belçika’dakilerin sayısı ise 5 kat artmıştır.

İşsizlik kadınların acı bir çilesidir. Uluslararası İş Bürosu’nun, 1976 yılı
Aralık ayında yayınlanan verilerine göre, 1975 Mayısından 1976 Mayı-
sına kadar Batı Avrupa ülkeleriyle, ABD, Kanada, Avustralya ve Yeni
Zelanda’da 7 milyon kadın işten çıkarılmıştır. Adı geçen bu ülkelerde
kadınlar, çalışanların % 35’ini oluşturdıkları halde, tüm işsizlerin % 40
kadarı kadındır. Sözkonusu Büro’nun belgelerinde, bunalım hallerinde ilk-
önce kadınların işten çıkarıldığı, ekonomik konjunktör iyileşince ise, en
son kadınlara iş verildiği belirtilmektedir.

Alfabesizlik Çok Sayıda İnsanın Alinyazısıdır

ABD’nde bundan bir süre önce yapılan araştırmaların sonuçlarına göre
bu ülkede yetişkin insanlar arasında beş kişiden biri «fonsiyonel alfa-
besiz»dir, yani mektup yazacak, anket kağıdı, ya da çek dolduracak, lo-
kantada yemek listesini veya mağazaların firmalarını okuyacak durumda

değildir. Amerika'da 5 milyon çocuk okul yüzü görmemekte, sadece beş yıl okuyabilenlerin sayısı ise 3 milyonu bulmaktadır. Bu ülkedeki yetişkinlerden 51 milyonu orta öğrenim görmemiştir. Kolejde bir yıl okumanın 5.200 dolara malolduğuna, yakında bu ücretin $\frac{1}{10}$ 49 oranında artacağı beklendiğine göre, orta öğrenimi tamamlamak elbette ki bekenemez. İstatistik verilere göre İtalya'daki alfabetizlerin ve az okuma-yazama bilenlerin sayısı 12 milyon kişiyi bulmaktadır ki, bunlar tüm nüfusun dörtte birini oluşturmaktadır.

Sağlık Hizmetleri Ateş Pahası

Kapitalist ülkelerde, sağlık hizmetlerinin pahalılığı yüzünden, binlerce insan doktor yardımı görme olanağına sahip değildir.

ABD'nde ulusal çapta sağlık sigortası ve sağlık hizmetleri sistemi diye bir şey yoktur. Sıradan bir Amerikalıya, bir günlük hastane hizmeti 100 dolara patlamaktadır. En basit ameliyatın karşılığı 2 bin dolardır. Bu ülkede her on vatandaştan dokuzu, şu veya bu biçimde herhangi bir sağlık sigortası yaptırmış olsa bile, hastane tedavisi yaptıracak durumda değildir. Fransa'da devlet hastaneleri cerrahi bölümlerinin bir günlük ücreti 695, özel hastanelerinki 869 franktır. Federal Almanya Cumhuriyeti'nde emekçilerin hastane kasaları adı verilen fona yatırmak zorunda kaldıkları para, 1960'tan bu yana iki kattan fazla artırılmış, 1976'da aylık kazancın $\frac{1}{10}$ 12'sini bulmuştur.

Konut Sıkıntısı

Konut bakımından güç koşullar içinde yaşayan kapitalist ülkeler insanların sayısı durmadan artmaktadır.

Birçok ev bomboş durduğu halde, dünya kadar insan eski, orturulacak gibi olmayan berbat evlere sığınmak zorundadır, çünkü olağanüstü yüksek olan kira parasını ödemeleri olanaksızdır. Paris'te 275 bin ev boş dururken, 250 bin insan dayanılmaz ölçüde ev sıkıntısı çekmektedir. Londra'da boş evlerin sayısı 100 bin, başlarının üstünde bir çatı olmayanlarınki ise 30 bindir. ABD'nde, bundan birkaç yıl öncesine kadar, kiralar işçilerin gelirinin dörtte biri oranındaydı. Şimdi ise kiralaların $\frac{1}{10}$ 30-40, hatte $\frac{1}{10}$ 50 oranında artmasıyla bu oran çok daha yüksektir. Japonya'da iki odalı konforlu küçük bir apartıman dairesi ayda 150-160 bin yen karşılığında kiralanabilmektedir. Oysa üç-dört kişilik bir Japon ailesinin aylık geliri 285 bin yen'dir. Tokyo'da kiralık evler tüm evlerin $\frac{1}{10}$ 60'tan fazlasını oluştursa da, aralarından sadece 23'ünün akar suyu olan mutfağı ve banyo-helâ-çamaşırlığı vardır. Geri kalan $\frac{1}{10}$ 77'si konfordan yoksun yapılarıdır.

Federal Almanya'da kiralaların olağanüstü yüksek olması dolayısıyla

ülkenin yarım milyondan fazla nüfusu, konutsuzlar için açılan yurtlara sığınmak, bir buçuk milyonu ise yıkıntılar içinde yaşamak zorundadır. İspanya'da en basit konfordan yoksun konutlarda oturanlar 600 bini aşmakta; daha 2 milyondan fazla insan için konuta gerek duyulan İtalya'da ise, sadece Roma'da 800 bin kişi gecekonduarda ve derme-çatma kübelerde oturmaktadır.

Kadınlara Karşı Ayırım

«Herkes eşit olanaklar sağlayan toplum»da kadınlara karşı ayırım sürüp gitmektedir.

ABD Anayasası'nda kadınlarla erkeklerin eşit haklılığını belirten bir madde yoktur. Kolej bitirmiş olan kadınlara ancak sekizinci sınıfı bitirmiş erkeklerinki kadar maaş veya ücret ödenmektedir. İngiltere'de kadınlara ödenen maaş, aynı işi yapan erkeklere verilen paradan % 40 oranında azdır. Yunanistan'da kadınlar, kocalarından izin almadan işe giremezler. Eğer kadın evlenmeden önce işe girmişse, evlendikten sonra çalışmaya devam edebilmek için kocasının rızasını almak zorundadır. Japonya'da 47 ilin valisi ve tüm kentlerin belediye başkanları arasında bir tek kadın bulunmamakta, yargıçlar arasındaki oran % 2,1'i, savcılıklarda ise % 1'i aşmamaktadır. Federal Almanya'da kadınların % 75'i ancak ilkökul öğrenimi görmüştür, yüksek veya mesleki öğrenim yapmış olanların oranı ise % 8'1 aşmamaktadır.

Yıpratıcı Emek

Kapitalizmde sömürünün artırılması, emeğin yoğunlaştırılması ve iş kazalarının artması bilimsel-teknik ilerleme ile yanyana yürümektedir.

Uluslararası Emek Örgütü'nün verilerine göre, bugün işletmelerdeki çalışma temposuna ancak gençler dayanabilmektedir. Yürüyen bandların hızı 18 yaşından küçük olanlar için de fazladır. Otomatik işletmelerdeki işçilerin ortalama yaşı 25'in altındadır. Batı Avrupa'daki her üç genç işçiden biri, çalışmaya başladığından bu yana çalışma temposunun artış halinde olduğundan yakınmaktadır. ABD'nde her yıl 14 bin işçi iş kazalarında ölmekte, 100 binden fazlası üretim faaliyeti sonucunda başgösteren hastalıklara kurban gitmekte, 2 milyondan fazla işçi de çalışma yeteneğini kısmen veya tamamen yitirmektedir. Amerika'da her dört işçiden birinin çalışma koşullarının sağlığı zararlı olduğu saptanmıştır. Federal Almanya'da her iki buçuk saatte iş kazalarında bir kişi ölmektedir. Avusturya'da gürültünün fazlalığı işçilerin % 20'sinin hastalanmasına neden olmaktadır. İtalya'da son yıllarda iş kazası geçirenlerin savaş ortalama 1 milyon 600'dür. Kazalardan 4-5 bini ölüme, 60 bini ise çalışma yeteneğinin tamamen yokolmasına yol açmaktadır.

POLİS GÖZETİMİ, ADLİ ORGANLARIN KEYFİ TUTUMU,
BAŞKA DÜŞÜNCEDE OLANLARIN KOVUŞTURULMASI
KAPİTALİST TOPLUMUN GÜNLÜK OLAYLARIDIR

İnsanın Yaşamsal Hak ve Özgürlüklerinin Çiğnenmesi

Emperyalist gerici emekçilerin politik haklarını kabaca çiğnemektedir. Bugün ABD'nin, 97 federal kuruluşunda, elektronik sistem aracılığıyla, Amerikan vatandaşlarıyla ilgili çeşitli tipten 3 milyar 900 milyon dosya saklanmaktadır. CIA sadece birkaç yıl içinde 28 milyondan fazla mektubu yoklamış, 3 milyon kadarının fotoğrafını çekmiş, 315 bin posta paketini açmıştır.

Kuzey Karolina'da «Wilmington'lu 10'lar» adı verilen insan hakları savaşçıları hâlâ hapisane parmaklıklarının ardındadır. Bu insanlar 1971 yılında, uydurma suçlamalara dayanılarak, toplam olarak 282 yıl hapis cezasına çarptırılmıştır. Polis suikastine kurban giden J. Harris hâlâ idam edilmek tehlikesiyle karşı karşıyadır. 1973 yılında uydurma suçlamalarla hapse atılan, Amerikalı zencilerin hakları uğrunda savaşanlardan 30 yaşındaki şair, tarih öğretmeni bayan Aşşata Shakur'a ömür boyu hapis cezası verilmiştir. Amerikalı Kızılderililer Hareketi üyelerinden olan ve tutuklandığı sırada FBI ajanları tarafından açıkça tehdit edilen bayan Anna Akuosh ise beş ay sonra öldürülmüştür.

1977 yılında Strasburg'taki Avrupa insan hakları mahkemesinde, İngiliz resmi makamlarının kayıtsızlığı yüzünden, Ulster'deki askersel-polisiye kışlalarda tutuklulara işkence yapıldığına dair birçok belgeler ortaya konmuştur. Castleréagh'deki soruşturma «merkezi», özellikle 27 yaşındaki İrlandalı Brian McGuire'in işkencelere dayanamayarak kendini asmasından sonra kötü bir ün kazandı.

FAC'nde «meslek yasağı»nın yürürlüğe girmesinden bu yana geçen beş yıl içinde, 800 bini aşkın vatandaş poliste haysiyet kırıcı biçimde, 6.500 kişi de; politik konularda sorguya çekilmiştir. Bu süre içinde demokratik inançlarından dolayı, 3 bin memur devlet hizmetinden uzaklaştırılmıştır.

Türkiye, Avrupa'da Komünist Partisi'nin yasak olduğu tek ülkedir. Ülkede hâlâ ilerici, demokratik hareketlere ve sendikalara karşı yöneltilmiş yasalar yürürlüktedir.

İngiltere'de, 1979 yılında tamamlanacak olan kompüter merkezinde, 39 milyon kişiyi kapsayan dosyalar bulundurulacaktır. Yani Britanya adalarındaki hemen hemen bütün ergin vatandaşlar fişlenmiş olacaktır.

1978 yılının başlarında Kanada'daki federal polis, yasalara aykırı faaliyetle suçlanmıştır. Bu örgütün adamları, «ulusal güvenliği sağlamak» bahanesiyle, iktidardaki liberal partinin yöneticileri dahil, politikacıları

izlemişler ve onbinlerce vatandaş hakkında gizli dosyalar düzenlemişlerdir.

Emperyalizmin Aldığı Kurbanların Listesi

Son yıllarda emperyalistlerin elinden kurban gidenlerin listesine yeni yeni adlar eklendi. Ünlü özgürlük savaşçıları, yiğit komünist ve demokratlar, emperyalistlerin doğrudan doğruya ya da ortak olarak düzenledikleri cinayetlere kurban gittiler.

Bangladeş. 15 Ağustos 1975'te yapılan askersel darbe sonucunda, Bangladeş Halk Cumhuriyeti başkanı Mucibur Rahman öldürüldü.

Guatemala. 20 Aralık 1975'te Guatemala Emek Partisi MK Genel Sekreteri Humberto Alvarado canavarca öldürüldü.

Kongo. 18 Mart 1977'de seçkin Afrikalı politikacı, Kongo Halk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı ve Kongo Emek Partisi Başkanı Marian N'Goubi öldürüldü.

Lübnan. 16 Mart 1977'de Lübnan Ulusal-Yurtsever Güçler Merkez Konseyi Başkanı, Lübnan İlerici Sosyalist Partisi Başkanı, «Halklar Arasında Barışın Güçlendirilmesi» adlı Lenin armağanının taşıyıcısı, Lübnan'ın en seçkin politikacılarından Kemal Cambulat öldürüldü.

Şili. 11 Eylül 1976'da Valparaiso plajlarından birinde, Şili Komünist Partisi MK üyelerinden Marta Ugarte'nin, canavarca işkence izleri taşıyan cesedi bulundu. Daha önce Marta Ugarte'nin adı, tutuklandıktan sonra «kaybolan»ların listelerinde yer almıştı.

Güney Afrika Cumhuriyeti: 8 Mayıs 1975'te ünlü Güney Afrikalı komünist, ırkçılığa ve toplumsal adaletsizliğe karşı yılmadan savaşan, Güney Afrika Komünist Partisi Merkez Komitesi üyesi ve «Halklar Arasında Barışın Güçlendirilmesi» adlı Lenin armağanının taşıyıcısı Bram Fischer, ırkçı zindancıların işkenceleri sonucunda yaşama gözlerini yumdu.

Bu kurbanların listesi uzundur. Aralarından bazılarının adını bütün dünya biliyor, bazılarınınkini ise sadece yakınları. Bunlardan bir kısmı savaşın uzun ve çetin yollarını aşmışlardı, bir kısmı ise henüz yolun başındaydı. Tarihin emperyalizmi yargılayacak mahkemesinde tümünün adları suçlama belgesinde yer alacaktır.

EMPERYALİZM YIKICI SAVAŞLAR, SİLAHLANMA YARIŞINA HIZ VERME, NÜKLEER FELAKET TEHLİKESİ DEMEKTİR

Emperyalizm XX. yüzyılda insanlığa, daha önceki yüzyıllara kıyasla, kat kat daha fazla ölüm getirdi. Yüzyılımızın 77 yılı boyunca emperyalist dev-

letler tam 62 yıl, dünya, bölgeler ya da ayrı ayrı ülkeler çapında savaşlar veya saldırı eylemleri yürüttüler. Bunun sonucu olarak 77 milyon insan ölmüş, 125 milyonu yaralanmış, bu arada maddi kayıplar 400 milyar doları aşmıştır. Yalnız ABD, doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak, 215 kez şiddet kullanmış veya savaş tehdidinde bulunmuş, 33 kez de nükleer silâhlara başvuracağını ileri sürmüştür.

1945–1977 yılları arasında, ABD ve NATO üyesi diğer devletler 115 askeri provokasyonda bulunmuşlardır ki, bunların 22'si 1970'den sonraki döneme rastlamaktadır.

Birleşmiş Milletler Örgütü Genel Sekreteri'nin bir raporuna göre, ikinci Dünya Savaşı döneminde silâhlanma yarışı için harcanan paralar astronomik bir rakam olan 6 trilyon doları bulmuştur. Yeryüzündeki tüm devletlerin yıllık silâhlanma masrafı 400 milyar dolara yakındır, yani günlük masraf 1 milyar dolardan fazladır. 1977 yılında er başına harcanan para, bir çocuğun okul masraflarından 60 kat fazla olmuştur. Silâhlanma yarışının başlıca kışkırtıcıları bu işten ölçsüz kârlar elde eden kapitalist tekelilerdir. ABD Kongresi senato komisyonunca yapılan araştırmalar sonucunda, Amerika'daki 169 askersel-endüstriyel korporasyondan 164'ü, % 50–200 arası, 3'ü % 500, biri ise % 2.000 oranında kâr elde etmişlerdir. Pentagon'a, dolayısıyla NATO'ya silâh satan 100 büyük Amerikan tekelinden 30'nun aktifi 1 milyar doları aşmaktadır.

Silâhlanma için yapılan masraflar emekçilerin yaşam düzeyini doğrudan doğruya etkilemektedir. ABD'nin askersel bütçesine 1 milyar dolar eklendikçe, 11.600 Amerikalı işsiz kalmaktadır. Amerika'nın rekor kıran 1978 askersel bütçesi yüzünden 1 milyon 360 bin işyerinin kapanacağı hesaplanmaktadır. Kapitalist devletlerin harp hazırlıkları için yaptıkları genel masraflar öğrenime ayrılan ödeneklerden kat kat fazladır. Gelişmekte olan ülkelere yapılan ekonomik yardım ise yeryüzündeki silâhlanma masraflarının % 4'ünü bile bulmamaktadır. Silâhlanma yarışı işsizliği doğurmaktadır. Silâhlanmaya harcanan 1 milyar dolarla sadece 35 bin kişiye işyeri açılırken, aynı paranın toplumsal gereksinimlere ayrılması halinde 150 bin işçiye, veya 100 bin öğretmene, veya 76 bin yapı işçisine işyeri sağlanabilir.

NATO Silâhlanma Yarışının Kışkırtıcısıdır

Son on yıl içinde NATO üyesi devletler askersel amaçlarla 1,3 trilyon dolar harcamışlardır. Bu paranın yarısı silâhlanmanın sınırlandırılması ve askersel bütçelerin azaltılması için elverişli politik koşulların ortaya çıktığı son dört yıla düşmektedir.

Yalnız 1977 yılında, NATO'nun askersel harcamaları yaklaşık 180 milyar doları bulmuştur. NATO üyeleri arasında askersel amaçlarla en çok

para harcayan ülke ABD'dir. Bu ülkenin 1979 mali yılı askersel bütçesi bir yıl öncesine kıyasla 12 milyar dolar artarak, 128,4 milyar bula- caktır. Askersel harcamaların bu derece artması Amerika'nın Çin-Hindi- ndeki askersel saldırısı döneminde bile görülmemiştir. Masraf bakımın- dan ikinci yerde, Federal Almanya Cumhuriyeti gelmektedir. Bu ülkenin 1978 bütçesinde sadece Savunma Bakanlığı'na, 1977 yılına oranla % 4,5'- tan fazla bir artışla, 35 milyar mark ayrılmıştır. Aslında FAC'nin askersel harcamalara ayırdığı para yaklaşık 55 milyar marktır. İngiltere'nin asker- sel harcamaları da her yıl artmaktadır ve 1977/1978, mali yılında 7 milyar sterlini bulmuştur. Fransa'nın 1978 bütçe tasarısında, askersel masraflar rekor düzeye çıkarılarak, 80 milyar 769 milyon frank olarak saptanmıştır. İtalya ise askersel masraflar için, bir yıl öncesine oranla % 22,2 fazlasıyla, 4 trilyon 314 milyar İtalyan lirası ayırmıştır.

Korkunç Silâh Yığınağı

Günümüzde nükleer silâhlar yığınağı öyle ölçüler almıştır ki, yeryüzün- deki tüm insanları 15 kez yokedecek güçtedir. Böyle olsa da, askersel- endüstriyel kompleksler yığınsal kıyım için gitgide daha etkin silâhlar yap- maktadır. ABD'nde kanatlı roketler üretimi için bir program hazırlanmış- tır. Pentagon, nötron bombası yapımından ve Batı Avrupa ülkelerine veril- mesi planından vazgeçmemiştir. Basında çıkan haberlere göre Amerika'- da «ölüm ışını» adı verilen lazer bombaları yapımı üzerinde çalışılmakta- dır. Öte yandan, uranyumdan daha ağır, fakat daha ufak boyutlu ve daha etkili bir patlayıcı eleman meydana getirilmesi denemeleri yapılmaktadır. Ve bütün bunlar NATO'nun Batı Avrupa'da 7 bini aşkın atom başlığına sahip bulunduğu, kapitalist ülkelerdeki nükleer silâhlar yığına- ğının Hiroşima'ya atılan atom bombasından 2 milyon kat daha yıkıcı gücü olduğu biline biline yapılmaktadır. Şimdi yeni tipten kimyasal silahlar üzerinde çalışılmakta, bakteriyolojik silâhlarla ilgili araştırmalar sürdürül- mektedir. Geçen mali yıl boyunca Amerika'da bu amaçla 94 milyon dolar harcanmıştır. Bu, bir yıl öncekine oranla 30 milyon daha fazladır. Yalnız çeşitli salgın hastalıkların mikroplarının canlı organizma üzerindeki etkisini denemek için 16 milyon dolar para ayrılmıştır.

Emperyalizmin savaş hazırlıkları SSCB ile diğer sosyalist ülkelere yöne- lik Amerikan askersel üsleri ağını da kapsamaktadır. Bu üsler sadece sosyalist ülkelerin değil, politik ve askersel baskı araçları oldukları için diğer birçok devletlerin de güvenliğini tehdit etmektedir. ABD'nin sınır- larından binlerce kilometre uzaklıkta olan bu üslerde 500 bin dolayında asker bulundurulmaktadır.

Nükleer silâhların daha da yayılması tehlikesiyle karşı karşıyayız. Çün- kü bu termonükleer savaş olasılığını daha da artıracaktır. Burjuva bası- nında açıklandığına göre Güney Afrika Cumhuriyeti artık atom bombası

denemeleri yapmak için gerekli olan herşeyi sağlamıştır. İsrail'in de yanında atom bombasına sahip olacağı haberleri gitgide yaygınlaşmaktadır.

Ölüm Silâhları Ticareti

Emperyalist ülkeler silâh ticaretini her yıl daha fazla genişletmektedirler. Dünya pazarlarında en çok silâh satan ülke ABD'dir ve silâh ticareti bu memleketin tüm dışsatımının % 60'ından fazlasını oluşturmaktadır. 1950'den, 1976 yılına kadar ABD yabancı ülkelere 110 milyar doları aşkın silâh ihraç etmiştir. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonraki dönemde, ABD'nin askersel-endüstriyel korporasyonları yabancı ülkelere satılan silâhlardan 100 milyar dolar kâr elde etmişlerdir. FAC'ndeki askersel-endüstriyel kompleks de yabancı pazarlara epeyce silâh satmaktadır. Artık NATO'nun zırhlı araçları arasında Batı Alman tankları Amerikan tanklarından iki kat fazladır. Bugün FAC'ndeki silâh fabrikatörleri mallarını dünyanın 50 ülkesine satmaktadır. Fransa 1977 ve 1978 yıllarında 4,8 milyar dolar tutarında silâh satmıştır. İngiltere'nin silâh dışsatımı ise, son 10 yıl içinde 5 kat artarak, 250 milyondan, 1 milyar 250 milyon dolara ulaşmıştır.

Emperyalist devletlerin sattıkları silâhların önemli bir kısmı Asya, Afrika ve Latin Amerika'daki gerici rejimlere ayrılmaktadır.

YENİSÖMÜRGEÇİLİK GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELERE KARŞI YENİ BİR SALDIRIDIR

Sömürgeciliğin ve Yenisömürgeciliğin Sonuçları

Sömürgecilik sisteminin çöküşünden beri yıllar geçtiği halde, bugün de, eski bağımlı ülkelerde yaşayan milyonlarca insan açlık çekmekte, çeşitli hastalıklarla karşı karşıya bulunmakta, öğrenim yapamamakta, sefalet içinde çırpınmaktadır.

UNESCO örgütünün verilerine göre 1973'te gelişmekte olan ülkelere 400–500 milyon çocuk yiyecek azlığı nedeniyle, karnını doyuramamıştır. Bundan dolayı sözkonusu ülkelere her dakika 40 çocuk ölmektedir. Latin Amerika'da da doyusya yemek yiyemeyen 100 milyondan fazla insandan 15 milyonu çocuk olmak üzere 36 milyonu bitkin durumdadır. Afrika kıtası nüfusunun % 25'i açlık çekmektedir. Bu kıtanın ülkelerinde 9 bin kişiye bir doktor düşmektedir (Avrupa'da 600 kişiye 1 doktor düşüyor). Gelişmekte olan ülkelere çocuk ölümü olayları gelişmiş ülkelere kıyasla 10–20 kat daha fazladır. Ortalama ömür ise sadece 40 yıldır.

Birleşmiş Milletler uzmanlarının verilerine göre «üçüncü dünya» ülkelerindeki 760 milyon insandan % 30–40'ı kulübe ve «gecekondu»larda

yaşamaktadır. Dünya Bankası başkanı McNamara'nın açıklamasına göre Asya, Afrika ve Latin Amerika'nın büyük kentlerinde 200 milyon insan sefil bir yaşam sürdürmektedir. Yine Birleşmiş Milletler'in verilerine göre, adam başına düşen ulusal gelirin 100 dolardan aşağı olduğu en az gelişmiş ülkelerde 240 milyon insan yaşamaktadır. Bunlar «üçüncü dünya» nüfusunun üçte birini oluşturmaktadırlar.

Birleşmiş Milletler Örgütü'nün Afrika'daki Ekonomik Komisyonu 1977 yılında bir rapor yayınlayarak, 1960 yılından sonra birçok Afrika ülkesinin ekonomisinde iyiye doğru dikkate değer bir değişiklik görülmediğini belirtmişti. Üstelik, adam başına düşen yıllık gelirin 100–200 doları aşmadığı 14 Afrika ülkesinde, yenisömürgeciliğin olumsuz etkisiyle, ekonomik durum daha da kötüleşmiştir. Yıllık geliri bu düzeyde olan 22 ülkede ise, adam başına gelir artışı yalnız % 1,4 olmuştur. Bu Birleşmiş Milletler'ce belirlenen düzeyin çok altındadır.

Gelişmekte olan ülkelerin en çetin sorunlarından biri alfabesizliktir. Bugün Afrika'da 6–11 yaş arasındaki çocukların yarısından fazlası okul yüzü görmemektedir. Latin Amerika'da, kıtanın tüm nüfusunun % 23,6'sı okuma-yazma bilmemektedir. Guatemala'da alfabesizler nüfusun % 71'ini, Boliviya'da % 68'ini, Honduras'ta % 55'ini, El Salvador'da % 52'sini, Brezilya'da % 51'ini oluşturmaktadır. Gelişmekte olan ülkelere işsizlik milyonlarca insanın sefalet, yoksulluk ve ıstırap çekmesine neden oluyor. Nitekim korkunç ölçüler alan işsizlik Afrika'da ergin nüfusun yarısını oluşturan 60 milyon kişi işsizdir. Latin Amerika'da ise çalışabilir durumda olanların % 40'ı işsizdir.

Açık Soygun

Emperyalist devletler daha ince yenisömürgecilik yöntemleriyle Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarını soymayı sürdürmektedirler.

Örneğin, gelişmiş kapitalist ülkelerdeki tüketiciler, azgelişmiş kapitalist ülkelerdeki tüketiciler, azgelişmiş ülkelere getirilen hammaddeler için her yıl 200 milyar dolar para verdikleri halde, mal satan ülkelerin eline bu paranın sadece 30 milyar doları, yani % 15'i geçmekte, aslan payı ise uluslararası tekellerin kasalarına girmektedir. Sadece 1971–1974 döneminde ABD tekelleri gelişmekte olan ülkelere 25,2 milyar dolar kâr transfer etmişlerdir. Bunların yalnız Afrika'daki kârları 1975 yılında 1 milyar doları aşmıştır. Gelişmekte olan ülkelerin, gelişmiş kapitalist ülkelere olan borcu gittikçe artmaktadır. Burjuva basınında yayınlanan verilere göre en önemli 20 hammadde satın alımındaki düşüş sonucunda 1975–1976'da genç devletler 18–20 milyar dolar zarara uğramışlardır, 1973'den 1977'ye kadar gelişmekte olan ülkelerin (petrol dışsattıcıları bir yana) ödeme bilançosundaki açık 9 milyar dolardan 40 milyar dolara yükselmiş,

yine aynı ülkelerin dış borçları 1976 yılında 180 milyar doları bulmuştur. Bu para 1967 yılı borçlarına kıyasla dört kat fazladır. Yapılan hesaplara göre 1978'de bu borç 250 milyar doları bulacaktır. Şunu belirtmeliyiz ki, «üçüncü dünya»daki ülkelerin, borçların kapatılması ve faizlerin ödenmesi yolundaki yıllık masrafları 15 milyar dolar dolayındadır ve bu masraflar, dışarıdan elde edilen paradan daha çabuk artmaktadır. Bunun yanı sıra gelişmiş ülkelerin hükümetlerince, gelişme halindeki ülkelere yapılan resmi yardımın tutarı 50 milyar doları aşmamaktadır.

Ekonomik bakımdan azgelişmişliğin nedenlerinden biri de emperyalist tekellerin en yüksek kâr sağlayan maden çıkarma endüstrisine yatırım yapmalarıdır. Örneğin 1975 yılının sonunda ABD'nin Afrika'daki dolaysız yatırımlarının % 54,5'i petrol çıkarma, % 20,3'ü maden çıkarma endüstrilerine ve sadece % 9,6'sı maden işleme endüstrisine ayrılmıştır. Afrika devletleri ABD'ne, bu ülkede kullanılan kobaltın % 72'sini, manganın % 51'ini, antimonun % 43'ünü, bakırın % 14'ünü sağlamaktadırlar. Bunun dışında ABD dışardan satın aldığı elmasın % 100'ünü, kakao ve mahonun % 50'den fazlasını ve önemli ölçüde altın, kauçuk, grafit ve petrolü Afrika'dan almaktadır.

Korporasyonlar, gelişmekte olan ülkelerin sadece hammadde kaynaklarını soymakla kalmamaktadır. Kapitalist ülkelere öğrenime giden Afrikalı gençlerin % 70 kadarı memleketlerine dönmemektedir.

İçişlerine Karışmalar ve Saldırılar

Emperyalistler ilerici gelişme yolunu seçmiş olan ülkelere karşı politik şantaj, ekonomik baskıya başvurmakta, bunlara karşı saldırılar düzenlemektedirler.

Son yıllarda emperyalist güçler, henüz doğmuş olan Angola Halk Cumhuriyeti'ne karşı saldırılar düzenlemişler, Benin'in istilasını örgütlemişlerdir. Güney Afrika'daki ırkçıların, Zambiya ile Mozambik'e karşı silâhlı saldırılarının sonu gelmiyor. Sosyalist gelişme yolunu seçen Etiyopya'ya karşı saldırı emperyalistlerin ve gericilerin desteğiyle düzenlendi. 1978 Mayısında Fransa ile Belçika, ABD'nin açıktan açığa ve aktif desteğiyle Zaire'nin Şaba bölgesinde, ulusal kurtuluş hareketi birliklerine karşı silâhlı müdahale düzenlediler. Bu bölgeye silâhlı saldırılması ve bazı yerlerinin işgal edilmesi NATO'nun, emperyalist güçlerin askersel-politik bakımdan Afrika'ya sızmaları konusunda planlar hazırladığı ve bunları kısmen gerçekleştirdiği görüşünü doğrulamıştır. Bunu, NATO üyesi devletlerin kontrolü altında bulunan ve onların çıkarlarını gözetken Afrikalı-lararası güçler adı altında bir örgütün meydana getirilmesi de doğrulamaktadır. Fransa'nın Moritanya ve Çad'taki silâhlı müdahaleleri de aynı plan gereğince düzenlenmiştir.

EMPERYALİZM, FAŞİZMİN YENİDEN DOĞUŞU DEMEKTİR

Kahverengi Örümcekler

Kapitalist ülkelerde faşist grup ve partilerin sayısı artmakta, eski faşist katiller hükümetlerde yüksek mevkilere getirilmektedir.

ABD'nde yaklaşık 100 kadar faşist örgüt bulunmaktadır. Bundan bir süre önce ABD'ndeki tüm neo-nazilerin temsilcilerini bir araya getiren bir kongrede Amerikan Nasyonal-Sosyalist Partisi kuruldu. Bu ülkede faşist gruplar yöneticiler tarafından hoşgörüyle karşılanmaktadır. Örneğin hoşlanmadıkları politika adamlarına saldıran, vurucu güçler düzenleyip silâhlendiren John Birch örgütünün Kongre'de temsilcileri vardır.

Faşistler tehditten eyleme geçmişlerdir. Boston ve Şikago'da bir miting düzenleyen zencilere saldıran binlerce faşist büyük olaylar çıkarmışlardır. Missouri eyaletinde ilerici örgütlerce düzenlenen gösterilere katılanlarla faşistler arasında şiddetli çatışmalar olmuştur. Polis bir kez olsun «kahverengi» giyimli saldırganların önünü kesme girişiminde bulunmamıştır.

Türkiye'de, aşırı sağcı Milliyetçi Hareket Partisi'nin askersel eğitim görmüş olan faşist komandoları, 1978 yılının başından bu yana 300'den fazla demokrat ve ilerici genci öldürmüşlerdir. Adı geçen partinin başında bulunan A. Türkeş, İkinci Dünya Savaşı yıllarında Hitlerlilerle sıkı bağlar kurmuş bir adamdır.

Federal Almanya Cumhuriyeti'nde, 150 kadar aşırı sağcı faşist örgüt ve grup eylem göstermektedir. En büyük nazi örgütlerinden biri olan «SS Kıtalarının Eski Erleri Arasında Karşılıklı Yardımlaşma Derneği»nin birçok ülkelerde şubeleri ve 300 bin kadar üyesi vardır. Bugünkü Batı Alman ordusundaki yüksek rütbeli subayların % 98'i eskiden Hitler ordusunda hizmet etmiş olan kimselerdir. FAC savunma bakanlığının şimdiki müsteşarı K. Schnell, savaş yıllarında yüksek komuta mevkilerinde bulunmuştur. İtalya'daki «İtalyan Sosyal Hareketi-Ulusal Sağcı Güçler» adlı neo-faşist partinin aşağı yukarı 400 bin üyesi vardır. Bunun yanısıra İtalya'da yukarıda adı geçen partiyle ve «Faşist Enternasyonal» ile sıkı işbirliği kurmuş 50 kadar grup faaliyettedir. Bu grupların çalışma yöntemleri terör ve şiddettir. Fransa'da «Sivil Eylemler Hitmetleri» adlı faşist grubun iyi hazırlanmış ve ülkenin her yanına yayılmış 5–10 bin üyesi vardır. Bu örgütün depolarında en aşağı 50 bin kişiye yetecek kadar silâh yığınağı yapılmıştır. 1977 yılının sonlarında Fransa'daki faşist grupların sayısı 30 dolayındaydı. İspanya'da faşist hareketin merkezi «Franko'nun Muhafızları» adını taşıyan ve 50 bin kadar üyesi bulunan yarı-askersel örgüttür. Bu ülkedeki aşırı sağcı grupların sayısı 100'ü bulmaktadır. Portekiz'de faşizm ezilmiş olsa da, hâlâ bazı dayanak noktaları vardır. FİDE adlı gizli polis örgütündeki faşistlerden 89'u yargılandığı halde, bunlardan

sadece 9'u cezalandırılmıştır. FIDE ajanlarından 1.000 kadarı ise yargılanmaya bile gerek görülmeden serbest bırakılmıştır.

Faşistler, hertürlü demagojiye başvurarak, belirli ölçüde politik etki de yapıyorlar. Amerika'nın hiç olmazsa beş eyaletinde yerel yönetim organları seçimlerine aday olarak faşistler de katılmış, Şikago'da ise oyların % 16'sını elde etmişlerdir. İtalya'da 1976 Haziranında yapılan seçimlerde faşistler oyların % 6,1'ini, İngiltere'de ise, Ulusal Cephe adını taşıyan milliyetçi parti, Londra belediye seçimlerinde oyların % 10'unu kazanmışlardır.

Neo-faşizm İktidarda

Faşizm felâketinin ne olduğunu anlamak için faşistlerin erki ele aldıkları ülkelerin durumuna kısaca bir bakış yeterlidir. Bu ülkelerdeki yönetimin verdiği sonuçlar her şeyi anlatmaktadır: Faşizm korkunç bir sefalet, yığınsal işsizlik, kanlı terör, insan haklarının ayaklar altına alınmasını getirmektedir.

Resmi verilere göre, Şili vatandaşlarının % 25'i sefalet çekmekte, işsizlik yetişkin nüfusun % 20'sini kapsamaktadır. 1973'teki faşist darbeden bu yana Şili'li emekçilerin gerçek ücreti yaklaşık olarak % 50 oranında azalmıştır. 1978 yılının ilk altı ayında başlıca yiyecek maddelerinin fiyatları yeniden artmıştır. Ekmek % 38,1 oranında, pirinç % 56,8, süt 31,8, bitkisel yağlar % 42 oranında pahalılaşmıştır. Bitmez tükenmez cinayetlerin sorumlusu, Pinochet ile onun oluşturduğu baskı aygıtıdır. Basında çıkan verilere göre, Şili'de her kırk vatandaştan biri toplama kampı, hapisane ve işkenceden geçmiştir. Ülkedeki erginler arasında 130 kişiden biri kurşuna dizilerek, asılarak öldürülmüş, ya da ölüm derecesinde işkence görmüştür. Milyonlarca Şili'li yurdunu terketmiş, tutuklandıktan sonra «kaybolan» 2.500 kişinin sonu açıklanmamıştır.

Bugün Uruguay'da 7 bin politik hükümlü vardır. Bu, Uruguay'da 400 vatandaştan birinin tutuklu olduğunu göstermektedir ki, dünyada en yüksek oran budur. Bunun yanısıra 50 kişiden biri sorguya çekilmiş, 1973 darbesinden sonra ülkeyi terkeden vatandaşların sayısı 300 bini bulmuştur.

Nikaragua halkı 40 yıldan beri kanlı bir diktatörlüğün baskısı altındadır. 2 milyon 300 bin nüfusu olan bu ülkede işsiz emekçilerin sayısı çeyrek milyonu bulmaktadır. Nikaragua'da ortalama ömür 35'i aşmamakta, her bin çocuktan 130'u ölmektedir. 1978 başlarında hükümete karşı yapılan gösteriler sırasında 200 kişi öldürülmüştür.

Paraguay cezaevlerinde yatan politik tutukluların sayısı 2.500'den fazladır. Guatemala'da demokratik hükümetin devrildiği 1954 yılında 27 bin kişi öldürülmüş, 15 bin kişinin «kaybolmuş» ilân edilmiştir. Güney Kore'-

de tüm demokratik haklar kaldırılmıştır ve en basit insan haklarını hiçe sayan bu ülkede sadece askersel yasalar ve olağanüstü buyruklar yürürlüktedir. Bu ülkenin cezaevlerinde işkence adeta doğal sayılmaktadır. 100 aileden ancak 13'ü hükümetçe saptanmış asgari geçim indirimi düzeyindedir. Nüfusun % 54'ü bu düzeyin yarısına bile erişememektedir.

Gerici rejimler uluslararası tekelsel kapitalizmin desteğiyle iktidarda kalabiliyorlar. Örneğin 1977 yılında, Pinochet'in diktatörlük rejimine, başta ABD olmak üzere özel kapitalist bankalar 628 milyon dolar tutarında kredi açmışlardır. Açıklanan verilere göre, 1978 yılında açılacak kredilerin toplamı bir milyar doları bulacaktır. 1978 yılının ilk yarısında ABD hükümeti Şili'ye 46 milyon dolar kredi açılmasını onaylamıştır. Seul'deki kukla hükümete, 1979 yılı için, 227 milyonluk askersel ve 59 milyonluk ekonomik yardım vaatetmiştir. ABD hükümeti 1978 yılı Mayıs'ında Nikaragua'daki Somoza diktatörlüğüne «yardım» biçiminde 20 milyon dolar vermeyi kararlaştırmıştır.

İrkçilik Değişmiyor

İnsanların çıkarlarını ırk açısından kısıtlamak, Birleşmiş Milletler Örgütü'nün ilân ettiği gibi, insan haklarına karşı en kaba saldırı biçimlerinden biridir. Ne var ki emperyalizm için uluslararası hukuk normlarını çiğnemek bir sorun değildir.

ABD'ndeki zenci vatandaşlar, eskiden olduğu gibi, bugün de ırk ayrımı uygulamasıyla karşı karşıyadır. ABD nüfusunun % 11'ini oluşturan zencilerden yaklaşık olarak % 25'i işsizdir. Bu oran zenci gençleri arasında daha da yüksektir. 1976 yılında iş arayan zenci gençlerden % 60'ı hiçbir iş bulamamıştır. Zenci ailelerinden yarısının geliri, resmi olarak kabul edilen fakirlik düzeyinin altındadır. Zenci emekçilerden % 24'ü vasıfsız işçi, sadece % 6'sı kalifiye işçi ve ancak % 3'ü yönetim aygıtında görevlidir. ABD Kongresi'nin 100 üyeli senatosunda bir tek zenci vardır. Tennessee eyaletinin birçok seçim bölgelerinde zencilere hâlâ seçme hakkı tanınmamıştır. Amerika'nın yerlisi olan Kızılderililer ölüme terkedildiğinden, sayıları 800 bine düşmüştür. Bu insanların çoğu «rezervat» denilen özel kamplara sürülmekte, orada kaderleriyle başbaşa bırakılmaktadır. Bu «rezervat»larda işsizlik oranı, ülke ortalamasından 9 kat fazla, Kızılderili ailelerin geliri ise, ortalama gelirden 4 kat azdır. Kızılderililerin konutlarından % 90'ı kabul edilen sağlık normlarının dışında kalmakta, «rezervat»larda veremden ölenler, ülkenin diğer yerlerine kıyasla 3 kat fazla olmakta, ABD Kızılderililerinin ortalama ömrü 44 yılı aşmamaktadır.

Meksika kökenli Amerikalıların ortalama geliri ABD ortalamasından, aşağı yukarı üçte bir oranında daha az, bu insanlar arasında çocuk ölümlü diğerlerine kıyasla 2 kat fazladır. Meksika kökenli Amerikalıların

konutları beyazların konutlarına kıyasla 7 kat daha yıpranmış durumdadır.

ABD'deki 2 milyon Porto-Riko'lunun hemen hemen üçte biri, fakirler kategorisine bile giremeyecek kadar az para kazanmaktadır. Newyork'taki 1 milyon Porto-Riko'lunun % 85 kadarı bu kentin Bronx, Brooklyn vb. gibi fakir semtlerinde yaşamaktadırlar. Amerika'nın en perişan konutları bu semtlerdedir.

Avustralya'da yaşayan 150 bin yerli bütün haklardan yoksundur. Irkçılığa kurban edilen bu insanların yarısından fazlası işsizdir ve hemen hemen üçte ikisi korkunç bir sefalet içinde yaşamaktadır. Kentlerin kenar semtlerinde derme-çatma kulübelere yaşayan bu insanlar sürekli açlık çekmekte, çeşitli hastalıklara yakalanmaktadır. Yerlilerden ancak % 4'ü orta öğrenim görebilmekte, tüm Avustralya'da sadece 56 yerli genç yüksek okullarda öğrenim görmektedir. Yüksek öğrenim görebilenler bile beyazların oturdukları semtlerde oturma hakkına sahip değildir.

Irkayrımının Silinmez Lekesi

Güney Afrika'da son derece aşırı ırkçılık sistemi olan ırkayrımı (apartheid) sürdürülmektedir. Bu ülkede beyaz derili olmayan insanlar her türlü vatandaş hak ve özgürlüğünden yoksundur. Resmi verilere göre çalışabilir yerlilerden % 12,3'ü, yani 2 milyon insan kronik işsizlik çekmektedir. Yerlilerin geliri beyazlara kıyasla 21 kat daha düşüktür. Birleşmiş Milletler Örgütü'ndeki ırkayrımıyla savaş merkezinin 1977 Haziranında yayınladığı bir raporda belirtildiğine göre, Güney Afrika'da 400 beyaza bir doktor düşerken, yerlilerde oran 44 bin kişiye bir doktordur. 1975 yılında öğrenimini tamamlayan 693 sağlık personeli arasında sadece 6 kişi yerli Afrikalıydı. Beyazlar arasında çocuk ölümü oranı binde 27 iken, yerlilerde bu oran binde 300'ü bulmaktadır. Johannesburg kentinin 1,3 milyon nüfuslu Soweti semtinde her kulübede ortalama 14 kişi yaşamaktadır. Bu semt ve diğer kentlerdeki benzerleri muazzam gecikondü alanları halini almıştır.

1976 yılında beyazların öğrenimi için kişi başına 696 dolar harcanmış, yerlilere ayrılan para ise 45 doları aşmamıştır. Aynı yıl beyazların okullarında bir öğretmene 22 öğrenci düşerken, yerlilerde bu oran 60 olmuştur. Yerli halkın çocuklarından ezici çoğunluk ilkokulla yetinmek zorundadır. Orta öğrenime devam edebilenlerin oranı % 5,5'te kalmaktadır. Beyazların çocukları için öğrenim zorunlu ve parasızken, yerli çocukları için böyle bir zorunluk yoktur ve ana-babaları belirli bir öğrenim ücreti ödemek zorundadırlar.

Bugün Güney Afrika cezaevlerinde yatan yaklaşık yarım milyon kişinin hemen hemen % 98'i siyâh derililerdir. Tutuklulara, bazen ölüme kadar

giden işkenceler yapılmaktadır. 1976 yazından, 1977 yazına kadar geçen bir yıl içinde işkence yüzünden en az 24 kişinin öldüğü açıklanmıştır.

Güney Afrika'daki ırkçı rejim uyguladığı ayırıcılık sistemine dayanarak son yıllarda defalarca katliamlar düzenlemiş, özgürlük savaşı yürüten yerlilerin iradesini sarsmaya çalışmıştır. Örneğin 1960 yılında Sharpeville'de polis gösteri yapan halkı yayılım ateşine tutmuştur. 1976 yılında ise Soweto'da, aralarında çocuklar da bulunmak üzere en az 500 kişinin ölümüne yol açan barbarca saldırı tüm dünyada nefretle karşılanmıştır.

NATO üyesi ülkelerin yöneticileri bir yandan Güney Afrika'daki ırkçılığa ve apartheid'a karşı nutuklar söylerken, öte yandan Afrika'daki bu emperyalizm ocağını güçlendirmeye çalışmaktadırlar. Güney Afrikalı ırkçılar, NATO ülkelerinin yardımıyla bol bol silâh sağladıklarından başka yerli işletmelerde Amerikan, Fransız ve Batı Alman lisansları ile çeşitli silâhlar yapmaya başlamışlardır. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nce alınan ve Güney Afrika'ya silâh verilmesini ambargo altına alan kararı bilmezlikten gelen NATO ülkeleri, ırkçı rejimin askersel-ekonomik potansiyelini güçlendirmekte, bu ülkeye, İsrail dahil, üçüncü elden silâh satmayı sürdürmektedirler.

Bundan başka Güney Afrika'lı ırkçılara emperyalist tekeller de büyük yardımlarda bulunmaktadır. Bugün bu ülkeye 1.600'den fazla yabancı şirket yerleşmiştir. Güney Afrika'da ekonomik alanlara en büyük yatırımlarda bulunan ülkelerin başında 3 milyar dolarla İngiltere yer almakta, onu 2 milyar dolarla ABD izlemektedir.

Batı Avrupa'daki «İkinci Sınıf İnsanlar»

Son zamanlarda, emek gücünün göçetmek zorunda kalması, milyonlarca erkek ve kadın işçinin alınyazısı olmuştur. Bugün Batı Avrupa ülkelerinde çalışanlar ve aileleri 12 milyon kişiyi bulmaktadır.

Bellibaşlı gruplar şunlardır: FAC'de aileleriyle birlikte 1 milyon Türkiyeli emekçi; Fransa'da 885 bin Cezayirli ve 860 bin Portekizli; İngiltere'de 715 bin İrlandalı, 850 bin Hindistanlı, Pakistanlı ve Bangladeşli; ve Batı Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde yaklaşık 2,3 milyon İtalyan emekçisi. Bu yabancı işçilere Batı Avrupa ülkelerinde «ikinci sınıf» insan gözüyle bakılmaktadır. Batı Almanya'da bugün yaklaşık 1,9 milyon «gastarbeiter» («misafir işçi») çalışmaktadır. Aileleriyle birlikte 4 milyon kişiyi bulan bu insanlar, acımasız bir ayırımla karşı karşıyadırlar. Yabancı işçiler, yerli halka kıyasla, ortalama % 40 oranında fazla kira ödemek zorundadır. Kuzey Rhein-Westphalen eyaletinde yapılan incelemelere göre, % 22'si bodrum ve kulübelerde olmak üzere, yabancı işçilerin % 85'i köhne konutlarda oturmaktadır. Yüz konuttan 35'inde mutfak, % 68'inde gerekli sağlık koşulları, % 85'inde sıcak su yoktur. Yabancı işçilerin çocukların-

dan ancak % 45'i okula gidebilmekte, öğrenimlerini sürdürenlerin oranı ise % 1'i geçmemektedir. FAC'nde, evli yabancı işçilerin % 46'sına aileleriyle birlikte yaşama izni verilmemektedir. Ağır yaşam ve çalışma koşulları nedeniyle yabancı işçilerin birçoğu ağır hastalıklara yakalanmaktadır.

Kesin Sonuçlar

Emperyalizm, milyonlarca insanın yoksulluk ve ıstırap, açlık ve sefalet içinde yaşamasına neden olmaktadır. Dünya Bankası'nın yayınladığı verilere göre 1974–1975 döneminde yaklaşık 650 milyon insan yaşamakla ölüm arası bir yaşam sürdürmüştür. Başka bir deyişle onların yıllık gelirleri 50–90 dolar arasında olmuştur. Bunun yanı sıra daha 500 milyon insan, yıllık gelirlerinin 100–150 dolar arası olması dolayısıyla, «son derece fakir» durumunda yaşamıştır. Dünya nüfusunun yarısını oluşturan 2 milyar kadar insan hiçbir zaman yeteri kadar gıda almamaktadır. Onlar, doktorların salık verdikleri 1.900 kaloriden daha az kalori almaktadırlar. Yeryüzünde okuma-yazma bilmeyenlerin sayısı 830 milyonu, işsiz ve kısmen işsiz olanları ise 350 milyonu bulmaktadır.

SOSYALİST TOPLUM ÜLKELERİNE KARŞI YIKICI EYLEMLER

Emperyalizm, reel sosyalizmi ortadan kaldırmak için giriştiği denemelerinde en iğrenç araçlardan yararlanmaktadır. Sosyalist ülkelere karşı bir yıkıcı eylemler sistemi düzenleyen emperyalizm, ideolojik saldırılar örgütlemekte, özel olarak meydana getirdiği merkezlerden, azgınca, anti-sosyalist ve anti-komünist kampanyalar yürütmektedir.

50 yıllarının başından bu yana ABD vatandaşlarının ödedikleri vergilerle çalışan «Özgürlük» ve «Hür Avrupa» radyoları yıkıcı eylemlerini aralıksız olarak sürdürmektedirler. Bu istasyonlar 16 dilde haftada 980 saat yayın yaparak, sosyalist düzeni karalamaya çalışmaktadır. Adı geçen radyoların yayınları Sovyetler Birliği ile diğer sosyalist ülkelere yöneltilmiştir. 1979 mali yılında bu istasyonlara, eski ödenekler önemli ölçüde aşılıp, 79 milyon dolar ayrılacaktır. Bunun yanı sıra ABD Kongresi bu iki yıkıcı radyoya, bu mali yıl içinde, ek olarak 10,5 milyon dolar ödenek verilmesi önerisini gündeme almıştır.

1978 yılının başlarında İngiltere'de, dışişleri bakanlığına bağlı, son derece gizli bir şube olan «Enformasyon Toplama Dairesi»nin yürüttüğü yıkıcı eylemlerle ilgili büyük bir skandal patlak verdi. Ödevi sosyalist ülkelere karşı «propagandayı» örgütlemek ve yönetmek olan bu daire «seçilmiş» yerli ve yabancı gazeteciler aracılığıyla gizlice basına sahte belgeler ve uydurma haberler sızdırıyor, «bağılantısız» İngiliz gazetelerine

Sovyetler Birliği'ni kötöleyen materyaller sağlıyor ve anti-komünist yayınları finanse ediyordu.

Kapitalist ülkelerde, vatanlarına zarar veren ve ihanet eden çeşitli kimselere özel bir önem verilmektedir. Amerika Birleşik Devletleri 1974–1975 döneminde sosyalist ülkelere ayrılmış olanlardan % 95'ine «politik sığınma» hakkını tanıırken, yaşadıkları ülkelerdeki gerici rejimlerin polisi tarafından kovuşturuldukları için kaçan ve siyasi mülteci olarak kabul edilmeyi isteyenlerin % 96'sına bu hakkı tanımamıştır.

ABD'nde hemen hemen 15 bin özel vakıf vardır. Bunların yıllık bütçeleri yaklaşık 1 milyar dolar tutarındadır ve bu paranın önemli bir kısmı anti-komünist inceleme ve girişimlere harcanmaktadır. Bu ülkedeki anti-komünist kuruluşların sayısı 200 dolayındadır. Bu tip kuruluşlar İngiltere, Fransa, İtalya, Kanada gibi diğer kapitalist ülkelerde de eylem göstermektedir ve Federal Almanya'dakilerin sayısı 100'ün üstündedir.

Kısacası, emperyalizmin insanlık düşmanı eylemleriyle ilgili suçlamalar listesinde: Ekonomik, toplumsal ve politik bunalımlara neden olmak, toplumsal eşitsizliği artırmak, suç işleme, rüşvet ve suistimallere neden olmak, insan hak ve özgürlüklerini çiğnemek, nükleer felakete yol açabilecek olan silâhlanma yarışını sürdürmek, gelişmekte olan ülkelere karşı suç işlemek, neo-faşist ve diktatörlük rejimlerini desteklemek, ırkçılığını kışkırtmak, sosyalist ülkelere karşı yıkıcı çalışmalar yürütmek maddelerinin yer alması gereklidir.

Dünya halkları, insanlığın emperyalizmden ve onun işlediği suçlardan, ancak, emekçilerin önünde en kutsal emelleri olan sosyalizm ve komünizm için perspektifler açan yeni, adil ve insancıl bir toplumun kurulmasıyla kurtulabileceklerini gittikçe daha açık olarak görmektedirler!

Bildiri

Ülkemiz çetin günler yaşıyor. Emperyalizmin askersel, politik, ekonomik baskıları yoğunlaşıyor. Faşist saldırılar her geçen gün daha kanlı boyutlar alıyor. Halkımızın, yurdumuzun üzerlne yürüyen iç ve dış tehlike ağırlaşıyor.

Amerikan emperyalizmi, topraklarımızdaki saldırı üslerini, nükleer silâh depolarını, casusluk merkezlerini daha da etkinlikle çalıştırmayı Türkiye'ye dayatıyor. Ulusal zenginliklerimizin kamulaştırılması istemine zorbalıkla karşı çıkıyor. Bu emperyalist baskıların amacı, NATO'nun Güneydoğu kanadını güçlendirmek, ABD'nin Orta Doğu'daki konumlarını pekiştirmek, Türkiye üzerindeki politik, askersel, ekonomik çıkarlarını korumak ve özellikle Türkiye'nin Sovyetler Birliği ile, sosyalist ülkelerle gelişen ilişkilerini baltalamaktır. Emperyalizmin bu saldırgan stratejisi halkımız için, bölge ve dünya barışı için büyük bir tehlikedir.

Hükümet ABD emperyalistlerinin, NATO egemen çevrelerinin baskılarına boyun eğiyor. Bununla birlikte emperyalizm, Uluslararası Para Fonu, CIA ülkemizde faşist tırmanışı körüklüyor. Faşizm seçeneğini yedekta tutuyorlar.

Faşist MHP sıkıyönetim istiyor. Böylece kanlı saldırılarını sıkıyönetime gerekçe hazırlamak için yoğunlaştırdığını açığa vuruyor. Amerikan emperyalizminin, işbirlikçi burjuvazinin vurucu, terörcü gücü MHP, hükümeti sıkıyönetime zorluyor. Bundan amacı, orduyu kıskırtmak, ilerici güçlerin, işçi hareketinin üstüne hükümet eliyle orduyu sürmek, bu ortamdan yararlanmak ve erke gelmektir.

CHP ağırlıklı hükümet faşist güçlerin uyguladığı bu kanlı senaryoya her gün gencecik insanların vurulup, öldürülmesine seyirci kalıyor. Faşist partinin, faşist vurucu örgütlerin üstüne gitmemekle, emperyalizme ödün vermekle, bunalımın yükünü emekçilerin sırtına yükleme politikasıyla desteklerini yitiriyor. «Sağa da sola da karşı olmak» politikasıyla giderek demokratik güçlere yönelik baskı yöntemleri uyguluyor. Anti-komünizme yöneliyor, demokratik güçlerle arayı daha da açıyor. Bütün bunlar, faşist tehlikeyi artırıyor.

TKP, daha bu hükümet kurulduğu gün onun niteliğini açıklamıştır. Sorunların üstesinden ancak, anti-emperyalist, anti-faşist programı olan,

ulusal, demokratik güçlerden oluşan bir hükümetin gelebileceğini vurgulamıştır. Gelişmeler TKP'nin bu görüşünü doğruluyor.

Ülkemizde Amerikan emperyalizminin, NATO'nun baskılarını geriletecek, faşizme dur diyecek, yerli – yabancı tekellerin sömürsünü gemleyecek güçler vardır. TKP, ulusun gerçekten ilerici bütün güçlerinden geniş bir ulusal demokratik cephe birliği kurmak savaşında bütün engelleri aşacaktır. Burjuvazinin anti-TKP, politik-ideolojik saldırılarını yenilgiye uğratacaktır. Hiç bir yasaklama, TKP'nin anti-emperyalist, anti-faşist eylem birliğinde öteki demokratik güçlerle omuz omuza yer almasını engelleyemez.

Faşizme geçit vermeyecek güç halkın örgütlü, yığınsal savaş birliğidir. İşçi sınıfının, emekçilerin, onların örgütlerinin savaşları, eylemleri emperyalist baskıları, faşist tırmanışı geriletecek, yenilgiye uğratacaktır. Böylesi bir ortamda faşist teröre karşı can güvenliğini sağlamak, demokratik hakları korumak görevini işçi sınıfı, halkımız kendisi üslenecek, bunun için örgütlenecek, yeni savaş örgütleri kuracaktır.

Askersel diktatörlük çağırısı yapan faşist MHP ve tüm yan örgütleri kapatılmalıdır! Faşist yasalar kaldırılmalı, anti-demokratik koğuşturmalar durdurulmalıdır! Yurdumuzda bir tek Amerikan askerine yer yoktur! Amerikan-NATO üslerine el konulmalıdır! Yeraltı, yerüstü zenginliklerimiz devletleştirilmelidir! Yığınsal işten çıkarmalara, ücretlerin dondurulmasına son verilmelidir!

Bu ulusal görevlerin karşısında eylem birliğinden yan çizenler tarihin önünde hesap vermekten kurtulamazlar. Sosyalist partilerin, sendikaların, yığın örgütlerinin yöneticileri, CHP'nin sola açılan kanadının sözcüleri, yurtsever saygıllar, aydınlar, subaylar böylesine bir sorumlulukla karşı karşıyadırlar.

Tüm ulusal demokratik güçler, tek savaş cephesinde birleşiniz!

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi*

5 Ekim 1978

Fransız, İtalyan, Portekiz ve İspanya Komünist Partileri Merkez Komiteleri'ne

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi Avrupa Konseyi Parlamento Gurubunda olan Partinizin üyesi saygıların başka komünist partilerden saygılarıyla birlikte TKP'ye gösterdiği dayanışmaya teşekkür eder. Bu dayanışma, bu yolda yapılan ortak açıklama kardeş komünist partiler arasındaki enternasyonalist dayanışmanın, proletarya enternasyonalizminin somut bir örneği oluyor. TKP'ye Özgürlük belgisi, Türkiye'de düşünce ve örgütlenme özgürlüklerini kısıtlayan 141 ve 142 gibi faşist yasaların kaldırılması istemi bugün en geniş yığınlara malolmuştur. Ülkemizde ilerici-demokratik güçler TKP Programını legal olarak yayınlayan Ürün yayınevi yazı işleri müdürüne karşı yürütülen yargılamayı şiddetle protesto ediyorlar. Böylesi bir durumda kardeş komünist partilerin sürekli bir dayanışma göstermesi Türkiye demokratik güçlerinin savaşımına önemli bir katkıdır.

*Komünist selâmlarımızla
Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
İ. Bilen*

5 Ekim 1978

Peru Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, bütün Türkiye komünistleri adına Peru Komünist Partisi'nin kuruluşunun 50. yıldönümünü candan kutlar, devrimci savaş selâmlarını yollar.

TKP, Peru Komünist Partisi ile Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi ilkeleri temelinde kardeşçe bağlarla bağlıdır. Ortak düşman Amerikan emperyalizmine karşı, emperyalizmin halkları köleleştirme çabalarına karşı ortak savaşımız bizi birbirimize daha sıkı bağlıyor.

Peru Komünist Partisi emperyalizme ve yerli oligarşiye karşı ulusal bağımsızlık ve sosyal ilerleme için, elde edilen demokratik hakların, kazanımların savunulması ve geliştirilmesi için, sosyalizme giden yolun açılması uğrunda savaşıyor. Bu savaşta, işçi sınıfının, emekçi yığınların, emperyalizme ve oligarşiye karşı bütün güçlerin eylem cephesini güçlendirmek, pekiştirmek yolundan yürüyor.

TKP Merkez Komitesi, 50. savaş yıldönümünde Peru Komünist Partisi'ne, savaşında yeni yeni büyük başarılar diler.

*Komünist selâmlarımızla
Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
İ. Bilen*

7 Ekim 1978

Kıbrıs Emekçi Halkının İlerici Partisi (AKEL)
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri Ezekias Papaioannou yoldaş'a

Değerli E. Papaioannou yoldaş,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi ve bütün Türkiye komünistleri adına, ayrıca kendi adıma 70. doğum yıldönümünüzü candan kutlar, devrimci savaş selâmlarımızı iletirim.

Uzun yıllar boyunca, İspanya'da, II. Dünya Harbinde, faşizme karşı, Kıbrıs halkının ulusal bağımsızlığı için emperyalizme karşı yılmadan savaştınız.

Kıbrıs Emekçi Halkının İlerici Partisi (AKEL)'nin sıralarında, en ön yerinde, ABD emperyalistlerinin, NATO elebaşlarının Kıbrıs'ı bölmek, emperyalizmin üssü durumuna sokmak girişimlerine karşı aktif bir savaş verdiniz, veriyorsunuz. Kıbrıs'ın bu çetin döneminde AKEL, Sizin yönetiminde, Türk silâhlı birliklerinin ve tüm yabancı askerlerin adadan çekilmesi, Kıbrıs'ın yeniden tümüyle bağımsızlığına, egemenliğine, toprak bütünlüğüne kavuşması, yerlerinden, yurtlarından edilenlerin evlerine geri dönebilmesi için, Rum ve Türk toplumlarının demokratik haklarının gözetilmesi için çalışıyor.

Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi ilkelerini ödünsüz savunuyorsunuz. Dünya komünist hareketinin birliğinin güçlendirilmesine, partilerimiz arasındaki kardeşçe ilişkilerin geliştirilmesine büyük ilgi ve özen gösteriyorsunuz. Türkiye Komünist Partisi şimdiye kadar olduğu gibi bundan böyle de AKEL'in öncülüğünde Kıbrıs halkının haklı savaşımıyla tam bir dayanışma içinde olacaktır.

Değerli E. Papaioannou yoldaş,

Sorumlu görevinizde, çetin savaşınızda Size yeni yeni başarılar, sağlık, esenlik ve uzun ömürler dileriz.

Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
İ. Bilen

8 Ekim 1978

Alman Komünist Partisi Başkanı Herbert Mies yoldaş'a

Değerli H. Mies yoldaş,

AKP'nin Mannheim Kongresi'nde yeniden Alman Komünist Partisi Başkanı seçilmeniz nedeniyle Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, bütün Türkiye komünistleri adına ve kendi adıma Sizi candan kutlar, devrimci savaş selâmlarımızı yollarım.

Partinizin Mannheim Kongresi'nde onaylanan programı doğrultusunda yürüttüğünüz savaşta, partinizin başındaki sorumlu görevinizde Size büyük başarılar dilerim.

*Komünist selâmlarımızla
Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
İ. Bilen*

23 Ekim 1978

İsrail Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri Meir Vilner yoldaş'a

Değerli M. Vilner yoldaş,

TKP Merkez Komitesi ve bütün Türkiye komünistleri adına ve kendi adıma 60. doğum yıldönümünüzü candan kutlar, devrimci savaş selâmlarımızı yollarım.

Emperyalizme, militarizme ve gericiliğin baskı ve terörüne karşı uzun yıllar işçi sınıfının en ön sıralarında çetin bir savaş yürüttünüz, yürütüyorsunuz. Partinizin yönetiminde her zaman Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi ilkelerine sımsıkı bağlı kaldınız. Partilerimiz arasındaki kardeşçe ilişkilerin geliştirilmesine özel bir ilgi gösterdiniz.

Orta Doğu'da saldırganlığa karşı barışın savunulması, halklararası dostluğun kurulması için çok çetin koşullarda sürdürdüğünüz Leninci savaş boşa gitmeyecektir, yüce amacına ulaşacaktır.

İsrail Komünist Partisi'nin başında sorumlu görevinizde, savaşınızda büyük başarılar, Size sağlık, esenlik ve uzun ömürler dileriz.

*Komünist selâmlarımızla
Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
İ. Bilen*

23 Ekim 1978

Yemen Sosyalist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri Abdel Fattah Ismail yoldaş'a

Değerli A. F. Ismail yoldaş,

Yemen Sosyalist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri seçilmeniz nedeniyle Sizi Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi adına candan kutlar, kardeş savaş selâmlarımızı iletirim.

Halklarımız arasında eskilere dayanan yakın bağlar vardır. Güney Yemen halkı yüzyıllarca süren baskı ve ezgiden kurtuldu, ulusal demokratik bir devrim yaptı, yepyeni bir yol izliyor. Türkiye işçi sınıfı, halkımız Amerikan emperyalizmine, NATO egemen çevrelerine karşı ulusal bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm uğrunda çetin bir savaş veriyor.

Yemen Sosyalist Partisi'nin kurulmasıyla halkınız ülkede sosyalist dönüşümler için yürüttüğü savaşta eline yeni, çok güçlü bir silâh alıyor. Partinizin tarihsel önemi olan kuruluş kongresinin kararlarını uygulama yolunda, sorumlu görevinizde Size, partinizin Merkez Komitesine, bütün üyelerine büyük başarılar dilerim.

*Komünist selâmlarımızla
Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
İ. Bilen*

23 Ekim 1978

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne

Değerli yoldaşlar,

Halkımızın, Şah rejimine karşı demokratik özgürlükler, ulusal bağımsızlık ve toplumsal ilerleme yolunda yürüttüğü devrimci savaşımın yoğunlaştığı geçen aylarda, kardeş partilerden, ilerici örgüt ve basından, bizi ve onur ve sorumlulukla dolu özgürlüksever, yurtsever İran halkını destekleyen görkemli bir dayanışma ve sempati dalgasının yükselmesine tanık olduk.

Dünyanın en despot yönetimlerinden biri olan Şah rejiminin barbarca baskısına karşı İranlı özgürlük savaşçıları yalnız kalmadılar. Bu dayanışma dalgası, halkımız için çok önemli bir destektir. Utkuyla sonuçlanacak savaşımalarında bu onlara canlılık ve güç verecektir.

Bildiğiniz gibi 8 Eylül'de Şah rejimi milyonlarca İranlının benzeri görülmemiş protesto mitingleriyle yüzyüze geldi. Başkent aralarında olmak üzere İran'ın 12 büyük kentinde askersel yönetim kuruldu. Aynı gün, yalnızca Tahran'da silâhsız gösteri yapan binlerce yurttaşımız öldürüldü. Şimdi Şah ve onun çürümüş kliği, yalnızca ordunun ve kimliği belli SAVAK'ın doğrudan desteğiyle hükümet edebiliyorlar. Zorba despotluğu tam olarak yalıtıldı. Eski destekçilerinin büyük bir kesimi bile ondan yüz çevirdi. İran halkının özgürlük, ulusal bağımsızlık ve toplumsal ilerleme savaşımı çok önemli ve duyarlı bir evreye gelmiştir. Önümüzdeki aylardaki gelişmeler, ülkemiz geleceği açısından büyük önem taşıyor.

Değerli yoldaşlar, bu nedenle, Size, gösterdiğiniz dostluk, dayanışma ve desteğinizden ötürü çok teşekkür ederiz. Aynı zamanda halkımızın savaştığı gerçekten zor koşullara ilginizi çekeriz. Geçtiğimiz haftalarda ve aylarda süren bu desteğiniz ve dayanışmanız çok yararlı olmuştur. Önümüzdeki günlerde değeri daha da artacaktır.

*Kardeş selâmlarımızla
İran Tudeh Partisi Merkez Komitesi Birinci
Sekreteri
İradj Eskandary*

Alman Komünist Partisi'nin Manheim Kongresine Katılan TKP Temsilcisinin Yaptığı Konuşma

*Bu konuşma Kongre çerçevesinde düzenlenen Rouhr Westfalen'deki
yığinsal bir mitingte yapılmıştır*

Çok değerli yoldaşlar,

Kongrenizi, Federal Almanya komünistlerinin bu yüksek Forumunu, Türkiye Komünist Partisi ve bütün Türkiyeli komünistler adına en candan ateşli savaş duygularıyla selâmlarım.

Partinizin bu Mannheim kongresi Batı Avrupa'nın bugünkü durumunda hem DKP için, hem Federal Almanya proletaryası için tarihsel bir önem taşıyor. Yeryüzünde yayılıcı Batı Alman ve Amerikan emperyalistleri, NATO çevreleri, bunlarla kucaklaşan Pekin yöneticileri barış ve yumuşama sürecini baltalıyorlar, insanlığı Nötron bombalarıyla, yığinsal kırım silâhlarıyla tehdit ediyorlar. Bunun karşısına başını Sovyetler Birliği'nin çektiği sosyalist ülkeler topluluğu, uluslararası işçi sınıfı ve ulusal bağımsızlık hareketleri dikiliyor. Böylesi bir aşamada DKP'nin kongrenize getirdiği program, Federal Almanya proletaryasının, ilerici güçlerinin eline Marksçı-Leninci yepyeni bir savaş silâhı veriyor. Programınızın kamuoyunda canlı tartışılması, geniş yankılar yaratması onun ne kadar güçlü bir silâh olduğunu kanıtıyor. Böylesi bir program, DKP'nin verdiği çetin bir savaşın, bir birikimin sonucudur. Bu birikim, DKP'nin tekellere, neo-faşistlere, en gerici karanlık güçlere karşı verdiği ardıcıl savaşlarla elde edilmiştir.

DKP, burjuvazinin, emperyalist tekellerin bunalımların bütün yükünü işçi sınıfının, geniş emekçi yığınlarının sırtına yüklemesine karşı savaştı, savaşıyor. DKP, demokratik hak ve özgürlüklerin kaldırılmasına, işsizliğe, meslek yasaklarına karşı savaştı, savaşıyor. DKP, Federal Almanya'da yabancı işçileri tekellerin barbarca sömürmesine, insanlık onurunu ayaklar altına alan ezgisine karşı savaştı savaşıyor. Böylece proletarya enternasyonalizmi ilkelerini gözbebeği gibi savunuyor. DKP'nin bu Leninci tutumunu Federal Almanya'daki yüzbinlerce Türkiyeli işçi öz deneyleriyle görüyor. Türkiyeli işçiler arasında DKP'nin saygınlığı böylesi bir kaynaktan geliyor.

Mies yoldaşın Marksçı-Leninci ilkelere ve incelemelere dayanan değerli raporu, Federal Almanya'da komünistlerin ne kadar zor koşullar altında çalıştıklarını, sorunlara nasıl somut çözüm yolları bulduklarını ve Federal Almanya proletaryasının savaşına nasıl gür bir ışık tuttuğunu sergiliyor.

Program ve Rapor, DKP'nin işçi sınıfının ve emekçi yığınların demokrasi ve sosyalizm savaşımında yönetici ve öncüsü, umut kaynağı olduğunu gösteriyor. Federal Almanya halkının başını yeniden ateşlere yakmak yolunu izleyen Strausslara, eski-yeni nazilere karşı savaşın başını DKP çekiyor. Geniş halk yığınlarının geleceğe, kurtuluşa olan inancı DKP'nin bu savaşlarında canlanıyor.

Değerli yoldaşlar,

Türkiye, 42 milyon halkımız tarihin çok çetin bir dönemini yaşıyor. Ül-kemiz, halkımız derin ekonomik, sosyal, politik süregen bunalımlar için-de kıvranıyor. NATO'ya bağlılık ve silâhlanma yarışı yüzünden Türkiye milyarlarca dolar borca batmıştır. Uluslararası tekellerin, finans odakları-nın kontrolü altına girmiştir. Topraklarımız, Amerikan üsleriyle, atom baş-lıklı yığınaklarıyla donatılmıştır. Anayurdumuz korkunç bir tehlikeyle her an yüzyüzedir. Üstelik pahalılık, enflasyon, işsizlik korkunç ölçüler almış-tır. Yaşam işçi sınıfına ve halkımıza bir cehennem olmuştur.

İşbirlikçi burjuvazi, en gericı egemen çevreler, bunlara yumruk olan faşist güçler işçi sınıfına, ilerici güçlere ve örgütlere kanla, kurşunla sal-dırıyor. Yayılıcı Amerikan çevrelerinden, CIA'dan, Batı Alman gericilerinin başı Strauss'lardan destek alan Hitlerci Türkes'in partisi, bunlarla omuz omuza veren Maocular, yurdumuzda bir iç savaşa gidiyorlar. Son 9 ay içinde bu saldırılara kurban giden yurttaşların sayısı 800'ü, yaralı sa-yısı binleri buluyor. Silâhlı faşist terör en başta işçi sınıfına onun öncü kolu TKP'ye, ilerici gençlik ve kadın, barış ve meslek örgütlerine yönelik-tir. Faşist kurşunlara kurban gidenler işçilerdir, komünistlerdir, gençlerdir. Terörün bir ucu da CHP'nin anti-emperyalist kanadına yöneliktir. Bu sal-dırıların kaynağı içerde tekelci, işbirlikçi gericı burjuvazi, dışarda bun-ların dayanağı Amerikan, Batı Alman emperyalistleri ve NATO'cu çevre-lerdir. Bu çevreler son zamanlarda Türkiye üzerindeki baskılarını daha da yoğunlaştırmışlardır.

Halkımız, işçi sınıfı böylesi bir düşmana karşı ulusal bağımsızlık, sosya-lizme açılan ileri demokratik bir düzen, bölgemizde ve dünyada barış için, büyük komşumuz Sovyetler Birliği ile iyi komşuluk ve dostluk iliş-kilerinin geliştirilmesi için savaşıyor. Bu savaşın başında Türkiye Komünist Partisi, partimiz yürüyor.

Kendisine sosyal-demokrat diyen Ecevit hükümeti ise yığınların eylem-lerini gemlemeye çalışıyor, faşist saldırıların üstüne gitmiyor. Emperyaliz-min karşısında boyun eğiyor. Demokratik hak ve özgürlükleri buduyor, budanmasına göz yumuyor. Bu hükümet döneminde ilerici kitap ve dergi-ler yasaklanıyor, toplatılıyor. Legal olarak basılan Partimizin Programını yasaklattı. Programı yayınlayan Ürün yayınları sorumlusunu mahkemeye verdirdi. 17 Ekim'de duruşması oldu. Savcı yayınevi sorumlusu Taştan'ın

en az 11 yıl hapsini istiyor. TKP üzerindeki yasak hâlâ sürdürülüyor. Türkiye bugün Avrupa'da komünist partisinin yasak olduğu tek ülkedir. Biz Türkiye komünistleri de böylesi ağır koşullar altında savaşıyor.

Partimizin örgütlülüğü için ve programının yargılanmasına karşı kardeş partiler uluslararası dayanışmanın yeni bir örneğini veriyorlar. Bu dayanışmaya DKP'nin büyük katkısı olmuştur ve oluyor. DKP Yönetim Kurulu'na, Federal Almanya komünistlerine dayanışmaları için candan teşekkür ederiz.

Yoldaşlar,

Alman komünistleriyle Türkiye komünistlerinin bağları çok eskidir. Bu bağlar son 10 yıl içinde daha da kuvvetlenmiştir. Partilerimiz proletarya enternasyonalizmiyle, Marksçı-Leninci ilkelerle, Sovyetler Birliği'ne gösterdikleri yıkılmaz dostluk duygularıyla bağlıdır.

Yüce Marks'ın, Engels'in, Lenin'in, Liebknecht-Luxemburg'ların, Thälmann'ların savaş geleneklerini sürdüren Alman Komünist Partisine şan!

Yaşasın DKP ve TKP arasındaki yıkılmaz kardeşlik ve savaş dostluğu!

Yaşasın proletarya enternasyonalizmi!

«Yeni Çağ» dan Okurlara

Komünist basının geleneklerini sürdürerek «Barış ve Sosyalizm Sorunları» – «Yeni Çağ» dergisi sürekli olarak okurlara başvuru-
yor ve derginin daha ilginç, içeriğinin daha zengin olması için
önerilerini bildirmelerini rica ediyor.

Aldığımız mektuplardaki tavsiyeler, dilek ve istekler, eleştiriler
çalışmalarımızı ayarlamamızda bizlere büyük yardımda bulunuyor.

Sizlere tekrar başvurarak aşağıdaki soruları yanıtlamanızı rica
ediyoruz:

- Dergide yayımlanan yazılardan hangileri sizde derin bir iz bıraktı ve niçin?
- Hangi yazıları beğenmediniz ve niçin?
- Dergide hangi konularda yazılar okumak istiyorsunuz?
- Derginin sayfalarında kimlerin yazılarını okumak istiyorsunuz?
- Dergide ne gibi yeni bölümler görmek istiyorsunuz?
- Başka önerileriniz var mı?

Okurlarımızın bu sorularımızı yanıtlamalarını bekliyor, mek-
tuplarını aşağıdaki adrese göndermelerini rica ediyoruz.

Adresimiz: Yeni Çağ – Stredisko pro rozšírování tisku,

Praha 6, Thakurova 3
Czechoslovakia

İÇİNDEKİLER

Sayfa

<i>Yumjagin Sedenbal</i>	
Sosyalist ülkeler arasındaki işbirliğinde uluslararası ve ulusal etmenler	875
<i>Rodney Arismendi</i>	
Marksizmin bilimselliği ve günümüzde Marksizm-Leninizm konseptinin önemi	888
<i>Georg Kwiatowski</i>	
Yayımla ve dikta silâhı – ABD emperyalizminin planlarında NATO	900
<i>Günter Wert</i>	
NATO'nun savaş makinesi	910
<i>Klaus Sorgenicht</i>	
Almanya Sosyalist Birlik Partisi ile dost partiler arasındaki işbirliği	914
<i>Kemal Kervan</i>	
Baskı ve terör durdurulsun	922
<i>G. Smirnov</i>	
Marksizm-Leninizm: Yaratıcılık ve kuruculuk	924
<i>Essop Pahad</i>	
Kimin bağlaştığı? Pekin'in dış politikası üzerine	928
xx: Emperyalizmin maskesini sıyrın yeni materyaller	936

ÖZEL SAYFALAR

xx: TKP Merkez Komitesinin bildirisi	958
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Fransız, İtalyan, Portekiz ve İspanya Komünist Partileri Merkez Komitelerine mesajı	960
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Peru Komünist Partisi Merkez Komitesine mesajı	961
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın AKEL MK Genel Sekreteri Ezekias Papaionnou yoldaşa mesajı	962
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Alman Komünist Partisi Başkanı Herbert Mies yoldaşa mesajı	963
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın İsrail Komünist Partisi Genel Sekreteri Meir Vilner yoldaşa mesajı	964
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Yemen Sosyalist Partisi MK Genel Sekreteri Abdel Fattah İsmail yoldaşa mesajı	965
xx: İran Tudeh Partisi MK Birinci Sekreteri İradj Eskandary yoldaşın Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesine mesajı	966
xx: Alman Komünist Partisi'nin Manheim Kongresinde TKP temsilcisinin konuşması	967